

การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวและแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ของนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ศึกษาในระบบโรงเรียนและกึ่งระบบโรงเรียน
 เขตการศึกษา 11

ปริญญาโท

ของ

ภูงค์ เลานศิริวงศ์

24 ก.ย. 2535

๒ ๗๐๐๖๘

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
 ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ

มีนาคม 2535

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศขอบคุณการ

ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือและการให้คำแนะนำอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน ศาสตรภัทร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ประเศ ก้าวจึง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวลละออ สุภาผล ที่ได้ให้คำแนะนำข้อคิดเห็นบางประการเพื่อให้ปริญญาโทฉบับนี้มีความ สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครู-อาจารย์ และขอขอบใจนักเรียนใน โรงเรียนกลุ่มที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ และให้ความสะดวกใน การเก็บข้อมูล

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ เอกจิตวิทยาพัฒนาการ ที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจ คุณปรีชา ไชยช่วย คุณอัจฉรา ไชยช่วย ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลกับโรงเรียนต่าง ๆ และคุณการุณ มุสิกวงศ์ คุณจงจิต มุสิกวงศ์ ดร.สุวิทย์ เลาทศิริวงศ์ คุณสุพรรณ เลาทศิริวงศ์ และ คุณลักขณา เลาทศิริวงศ์ ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ จนกระทั่ง ปริญญาโทแล้วเสร็จ

คุณค่าอันพึงมีจากปริญญาโทฉบับนี้ ขอขอบเป็นเครื่องสักการะบูชาแด่แม่ผู้จากไป ครูผู้ให้ความรู้ทุกท่าน ที่ให้การอบรมสั่งสอนให้ความรู้ต่าง ๆ อันเป็นรากฐานทางการศึกษามาแก่ ผู้วิจัย โดยเฉพาะผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ธรรมมา ที่คอยให้กำลังใจเสมอมา

คุณรงค์ เลาทศิริวงศ์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษา	4
	ความสำคัญของการศึกษา	5
	ขอบเขตการศึกษา	5
	นิยามปฏิบัติการ	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนและกึ่งระบบโรงเรียน	10
	เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในด้านการปรับตัว	21
	เอกสารงานวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์	32
	สมมุติฐานในการค้นคว้า	45
3	วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	47
	ประชากร	47
	กลุ่มตัวอย่าง	47
	วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	48
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	49
	การวิเคราะห์ข้อมูล	53
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	55

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	57
	การวิเคราะห์ข้อมูล	57
5	สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	86
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	86
	กลุ่มตัวอย่าง	86
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	87
	การวิเคราะห์ข้อมูล	87
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	87
	อภิปรายผล	95
	ข้อเสนอแนะ	100
	ข้อเสนอแนะในการวิจัย	101
	บรรณานุกรม	103
	ภาคผนวก	110
	ประวัติย่อของผู้วิจัย	124

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	49
2	ความถี่เป็นรายข้อของแบบสอบถามสภาพปัญหาในด้านการปรับตัว เกี่ยวกับการเรียนการสอนของนักเรียนที่ศึกษาในระบบโรงเรียนและกึ่งระบบโรงเรียน	59
3	ความถี่เป็นรายข้อของแบบสอบถามสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนกับครูที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบในระบบโรงเรียนและกึ่งระบบโรงเรียน ..	62
4	ความถี่เป็นรายข้อของแบบสอบถามสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนกับเพื่อนที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบในระบบโรงเรียนและกึ่งระบบโรงเรียน	65
5	เปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านระหว่างนักเรียนชายที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน	68
6	เปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านระหว่างนักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน	70
7	เปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน	71
8	เปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน	72
9	เปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านระหว่างนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน	73

10	เปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านระหว่างนักเรียนที่มี ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน และในระบบโรงเรียน	74
11	เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนชายที่ศึกษาในระบบ การศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน	75
12	เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบ การศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน	75
13	เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน	76
14	เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน	77
15	เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน	78
16	เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน	79
17	เปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านระหว่างนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน	80
18	เปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านระหว่างนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษา แบบกึ่งระบบโรงเรียน	81
19	เปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านระหว่างนักเรียน ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางและต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษา แบบกึ่งระบบโรงเรียน	82

20	เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน	03
21	เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษา แบบกึ่งระบบโรงเรียน	34
22	เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ ปานกลางและต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน	05

บทที่ 1

บทนำ

บทนำ

ในการพัฒนาประเทศนั้น สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ การพัฒนา "คน" เพราะการพัฒนาประเทศไม่ว่าทางด้านเศรษฐกิจหรือทางสังคมจะประสบผลสำเร็จได้นั้น ย่อมต้องอาศัยพื้นฐานความรู้ความสามารถของพลเมืองซึ่งเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคเป็นสำคัญ เมื่อเป็นเช่นนี้การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จึงควรเริ่มต้นด้วยการพัฒนากำลังคน และพัฒนากำลังคนได้อย่างเหมาะสมต้องอาศัยการจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญ (ถาวร เกิดเกียรติพงษ์ และวราคม ทีสุภะ. 2522 : 155)

สาโรช บัวศรี (2518 : 3) ได้กล่าวว่า "ในการจัดการศึกษานั้น น่าจะได้กล่าวถึงหลัก 3 ประการ คือ จะต้องให้ได้เด่าเรียนโดยทั่วถึงกันทุกคนอย่างมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (The Access to Education) จะต้องสอนให้ผู้เรียนได้เรียนสำเร็จมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (The Success in Education) และจะต้องให้ผู้เรียนได้รับผลประโยชน์จากการเล่าเรียนนี้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (The Benefit from Education)..." จากหลัก 3 ประการดังกล่าวหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาของรัฐบาลจึงเผชิญกับปัญหาในการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุตามหลักการประการแรก กล่าวคือ นโยบายที่จะรับนักเรียนที่จบการศึกษามัธยมศึกษาให้ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาให้มากขึ้นของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการนั้นไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ คือมีนักเรียนสำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพียงร้อยละ 43 เท่านั้น ซึ่งไม่เป็นไปตามนโยบายที่จะพยายามรับนักเรียนที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ให้ได้ร้อยละ 50 ของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา (กรมสามัญศึกษา. 2529 : คำนำ) นอกจากนี้ยังพบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนืออันประกอบด้วยเขตการศึกษา 9 เขตการศึกษา 10 และเขตการศึกษา 11 มีจำนวนนักเรียนศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาน้อยมาก บางจังหวัดนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพียงร้อยละ 20 และเป็นเด็กในชนบทไปถึงร้อยละ 10 (แนวทางการบริหารงานโครงการขยาย

โอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2530 : 2) สาเหตุใหญ่ คือปัญหาด้านเศรษฐกิจ (เกษม บุญอ่อน และคนอื่น ๆ. 2522 : 126) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สัจจ อุทรานันท์ (2515 : 34) ที่พบว่าบิดามารดาหรือผู้ปกครองยากจนไม่สนับสนุนให้เรียนต่อ แต่มุ่งใช้แรงงานเด็ก

จากปัญหาดังกล่าว กรมสามัญศึกษาได้ดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ค.อมต.สศ.) สอนนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐบาลตามแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) การจัดการศึกษาทั้งระบบโรงเรียนก็เป็นหนึ่งในการขยายโอกาสทางการศึกษานั้น

ทั้งระบบโรงเรียนเป็นระบบการศึกษาแนวใหม่ มุ่งเน้นไปที่โรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียนกลุ่มที่มีอุปสรรค ไม่ประสงค์จะเรียนต่อ โรงเรียนโปรดรณรงค์ให้เข้าเรียนต่อโดยกำหนดเงื่อนไขยืดหยุ่น และส่งเสริมจนกระทั่งเขาพึงพอใจมาลงทะเบียนเรียน การจัดการเรียนการสอนแบบทั้งระบบโรงเรียนมีสาระสำคัญว่าการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนที่เรียนทั้งระบบโรงเรียนคงใช้โครงสร้างหลักสูตรและระเบียบการประเมินผล เช่นเดียวกับนักเรียนที่เรียนตามปกติ การมาเรียนของนักเรียนไม่ต้องมาเรียนเต็มเวลาเหมือนนักเรียนที่เรียนตามปกติ เวลาที่ไม่มาเป็นเวลาที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ไปใช้แรงงานช่วยเหลือผู้ปกครองตามความจำเป็น และในช่วงเวลาที่นักเรียนไม่ได้มาโรงเรียนเหมือนนักเรียนที่เรียนตามปกติ นั้น ทางโรงเรียนจะได้จัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมให้ เช่น บทเรียนสำเร็จรูป ใบงาน ฯลฯ เมื่อผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ก็นับค่าเวลาเรียนให้ตามเกณฑ์ (เอกสารทางวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2531 : 2 - 3) การศึกษาในรูปแบบทั้งระบบโรงเรียนนี้เป็นกระบวนการจัดการศึกษาระหว่างการศึกษาในระบบโรงเรียนและการศึกษานอกระบบโรงเรียน (แนวทางบริหารโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2530 : 19) การขยายโอกาสทางการศึกษา โดยโครงการทั้งระบบโรงเรียนนี้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2529 ขณะนี้โรงเรียนในโครงการมีจำนวน 235 โรงเรียน และเมื่อครบตามแผนในปี 2534 แล้ว จะมีโรงเรียนทั้งสิ้น 731 โรงเรียน (โครงการทั้งระบบโรงเรียน. 2531 : 15)

โรงเรียนมัธยมศึกษาที่จัดการศึกษาในรูปแบบกึ่งระบบโรงเรียนเป็นโรงเรียนที่มีความแตกต่างจากโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยทั่วไป โดยเฉพาะการใช้หลักสูตรและวิธีการเรียนการสอน กล่าวคือ การศึกษาในรูปแบบกึ่งระบบโรงเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนหรือปฏิบัตินอกห้องเรียนมากขึ้น จากจำนวนคาบที่เรียนทั้งหมด 35 คาบ ต่อสัปดาห์ นักเรียนจะเรียนในห้องเรียนเพียง 22 คาบต่อสัปดาห์ ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวถึงนักเรียนว่าเป็นจะต้องพึ่งตนเองโดยการเรียนจากใบงาน ใบความรู้ บทเรียนสำเร็จรูป แบบทดสอบที่นักเรียนทดสอบด้วยตนเองได้ การฝึกงานที่สถานประกอบการ หรือร่วมปฏิบัติงานอาชีพกับบิดามารดาหรือผู้ปกครอง เป็นต้น

นักเรียนที่เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนี้จะมีอายุระหว่าง 13 - 16 ปี ซึ่งเป็นวัยที่ต้องการเปลี่ยนแปลงและรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมาก (อาคม สรสุชาติ, 2518 : 64) และเป็นช่วงชีวิตที่อยู่ในวัยซึ่งปรับตัวยากและมีปัญหามากที่สุด (นิภา ทิธยาน, 2520 : 21) ในปี ค.ศ. 1954 แซนเดอร์สัน (Sanderson, 1954 : 290) ได้จำแนกปัญหาที่นักเรียนเผชิญจากมากไปหาน้อย โดยในอันดับแรกคือ ปัญหาการปรับตัวให้เข้ากับการเรียน นักเรียนที่เรียนในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีความแตกต่างจากระดับประถมศึกษา จะต้องใช้ความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเกิดขึ้น ความแตกต่างของกิจกรรมต่าง ๆ เนื้อหาวิชา ระเบียบวินัย หลักสูตร สภาพภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียน อุปกรณ์การเรียน การคบเพื่อน ครู ฯลฯ ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ หรือการปรับตัวเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของนักเรียนที่จะช่วยให้การเรียนการสอนในรูปแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนประสบผลสำเร็จนอกเหนือจากองค์ประกอบเกี่ยวกับครู คณาจารย์ จิตกรสุภกุล (2515 : 15 - 16) กล่าวว่า การปรับตัวเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อบุคลิกภาพ บุคคลที่ไม่ปรับตัวดี จะมีบุคลิกภาพที่ อารมณ์มั่นคง จิตใจเข้มแข็ง และอยู่ในสภาวะที่จะต่อสู้กับปัญหาต่าง ๆ ได้ บุคคลที่อยู่ในวัยศึกษาการปรับตัวย่อมจะมีผลต่อความสำเร็จทางการเรียน

จากที่กล่าวมาแล้วในข้างต้นจะเห็นได้ว่า องค์ประกอบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนซึ่งจะช่วยให้ประสบผลสำเร็จทางการเรียน คือการปรับตัวและนอกเหนือจากการปรับตัวแล้ว แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ก็เป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่จะทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน ดังที่ บรูเนอร์ (1967 : 195 ; citing Bruner, 1961) กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนรู้จะประสบ

ผลสำเร็จได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับระดับปริมาณแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของแต่ละบุคคล เป็นปัจจัยที่สำคัญ และจากการศึกษาของ บุตุชม ศรีสะอาด (2524 : 180- 182) พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นตัวหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก การที่นักเรียนแต่ละคนมีความตั้งใจเรียนไม่เหมือนกัน สาเหตุหนึ่งมาจากนักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันนั่นเอง นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะตั้งใจเรียนและประสบผลสำเร็จในการเรียน ตรงกันข้ามกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ จะขาดความสนใจไม่ตั้งใจเรียนและประสบความล้มเหลวในการเรียน ฮิลเดรธ (Hildreth. 1966 : 422) พบว่า เด็กฉลาดที่ไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียนนั้น มีสาเหตุเนื่องมาจากมีนิสัยการเรียนไม่ดี ขาดความสนใจในการเรียนและมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ นอกจากนี้ บราวน์ (Brown. 1969 : 3411A) ยังพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน เป็นระบบการศึกษาใหม่ที่กระทรวงศึกษาธิการนำมาใช้ ทั้งนี้เพื่อแก้ปัญหาการไม่ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพราะไม่มีเวลา หรือเพราะฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ ทั้งนี้โดยมุ่งให้เด็กได้ศึกษาค้นคว้าจากสิ่งที่ทางโรงเรียนจัดไว้ให้ ถ้าระบบการศึกษานี้ช่วยให้เด็กในชนบทได้มีความรู้เพิ่มมากขึ้นไม่แตกต่างไปจากการเรียนในระบบปกติที่โรงเรียนแล้ว การจัดการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนก็จะช่วยให้การจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น บรรลุผลตรงตามเป้าหมายของกระทรวงศึกษาธิการ แต่การศึกษาระบบนี้ยังไม่เคยมีใครวิจัยมาก่อนว่าวิธีการนี้จะมีปัญหาใดที่จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้อันของเด็กได้บ้าง ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการศึกษานี้จึงได้นำตัวแปรด้านการปรับตัวและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มาศึกษา เพื่อดูว่าเด็กที่เรียนในระบบปกติที่โรงเรียนกับเด็กที่เรียนระบบกึ่งระบบโรงเรียนจะมีความแตกต่างกันในตัวแปรทั้งสองหรือไม่

ความมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน เขตการศึกษา 11
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบ

โรงเรียน เขตการศึกษา 11 เมื่อควบคุมตัวแปรเพศ ระดับชั้นเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนตามตัวแปรเพศ ระดับชั้นเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ความสำคัญของการศึกษา

ผลการศึกษาครั้งนี้จะช่วยให้ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ทราบถึงสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนซึ่งนับได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเกี่ยวกับตัวนักเรียนที่เป็นตัวชี้บ่งถึงความสำเร็จของการจัดการศึกษาทั้งในรูนแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน โดยเฉพาะการจัดการจัดการศึกษาการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนนั้นเป็นระบบการศึกษาที่ได้นำมาทดลองใช้กับโรงเรียนมัธยมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น การวิจัยในครั้งนี้ช่วยให้ทราบถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดกับนักเรียนและช่วยให้ผู้รับผิดชอบสามารถแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนนี้เป็นระบบการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการจะนำไปพัฒนาเพื่อหาวิธีส่งเสริมและเตรียมการขยายการศึกษาภาคบังคับเป็น 9 ปีในโอกาสต่อไป

ขอบเขตการศึกษา

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 11 ที่ใช้ระบบการศึกษาทั้งในรูนแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน ปีการศึกษา 2531 จำนวน 200 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา แบ่งตามจุดมุ่งหมายดังนี้

2.1 จุดมุ่งหมายข้อที่ 2 ตัวแปรควบคุมคือ

2.1.1 เพศ

2.1.2 ระดับชั้นเรียน

- 2.1.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
 - ตัวแปรอิสระคือ ระบบการศึกษา
- 2.2 จุดมุ่งหมายข้อ 3 ตัวแปรอิสระ คือ
 - 2.2.1 เพศ
 - 2.2.1.1 ชาย
 - 2.2.1.2 หญิง
 - 2.2.2 ระดับชั้นเรียน
 - 2.2.2.1 มัธยมศึกษาปีที่ 1
 - 2.2.2.2 มัธยมศึกษาปีที่ 2
 - 2.2.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
 - 2.2.3.1 ปานกลาง
 - 2.2.3.2 ต่ำ

ภายใต้หัวข้อ 2.1, 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

1. สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนในด้านที่เกี่ยวกับ
 - 1.1 การเรียนการสอน
 - 1.2 เพื่อน
 - 1.3 ครู
2. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

นิยามปฏิบัติการ

1. สภาพปัญหาในด้านการปรับตัว หมายถึง ปัญหาต่าง ๆ หรือสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่นักเรียนประสบอยู่และทำให้เกิดความคับข้องใจ วิตกกังวลหรือขัดแย้งทางอารมณ์และจิตใจ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้
 - 1.1 สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวเกี่ยวกับการเรียนการสอน หมายถึง ปัญหาต่าง ๆ หรือสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่นักเรียนประสบอยู่และทำให้เกิดความคับข้องใจ วิตกกังวลหรือ

ขัดแย้งทางอารมณ์และจิตใจ ที่เกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เนื้อหาวิชา ระเบียบ วินัย หลักสูตร สภาพภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียน อุปกรณ์การเรียน ฯลฯ วัดได้โดยใช้แบบสอบถาม สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนด้านการเรียนการสอน จำนวน 20 ข้อ

1.2 สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง ปัญหาต่าง ๆ ที่นักเรียนประสบอยู่และทำให้เกิดความคับข้องใจ วิตกกังวลหรือขัดแย้งทางอารมณ์และจิตใจ ที่เกี่ยวกับการทำงานหรือสังสรรค์กับเพื่อน ทั้งเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ วัดได้โดยใช้แบบสอบถามสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนกับเพื่อน จำนวน 27 ข้อ

1.3 สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนกับครู หมายถึง ปัญหาต่าง ๆ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่นักเรียนประสบอยู่และทำให้เกิดความคับข้องใจ วิตกกังวลหรือขัดแย้งทางอารมณ์และจิตใจที่เกี่ยวกับครู การสอน การปกครอง ความอบอุ่น วัดได้โดยใช้แบบสอบถามสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนกับครู จำนวน 26 ข้อ

แบบสอบถามสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนทั้ง 3 ด้าน คือ สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนด้านการเรียนการสอน สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนกับเพื่อน และสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนกับครูนั้น ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามของ พวงสร้อย วรกุล ซึ่งสร้างไว้ 4 ด้าน แต่การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกมาใช้เพียง 3 ด้านเท่านั้น

2. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความปรารถนาที่จะบรรลุถึงผลสำเร็จในงานที่ยุ่ยากซับซ้อน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขัดขวาง พยายามหาวิธีการต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาเพื่อนำตนไปสู่ความสำเร็จ ต้องการอิสระในการทำงานและการแสดงออก ต้องการชัยชนะในการแข่งขัน มุ่งมั่นที่จะทำให้ดีเลิศ มีความสบายใจเมื่อพบความสำเร็จและวิตกกังวลเมื่อพบความล้มเหลว วัดได้โดยใช้แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น หมายถึง นักเรียนกำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาที่ใช้ระบบการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและกึ่งระบบ

โรงเรียน ในเขตการศึกษา 11 ซึ่ง ได้แก่ จังหวัดบุรีรัมย์ นครราชสีมา ชัยภูมิ ศรีสะเกษ สุรินทร์

2. ระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน หมายถึง ระบบการศึกษาแบบใหม่ที่ กรมสามัญศึกษาได้นำมาใช้ในโรงเรียนที่เข้าโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ในเขต 38 จังหวัดที่รัฐบาลจัดเป็นจังหวัดยากจน กึ่งระบบโรงเรียนเป็นแนวการจัดการศึกษาเพื่อสนองตอบแก่นักเรียนที่ไม่มีโอกาสจะมาเรียนที่โรงเรียนได้เต็มเวลาตามที่หลักสูตรกำหนดขึ้น เนื่องจากความต้องการใช้แรงงานบุตรหลาน ซึ่งส่วนใหญ่จะต้องช่วยพ่อแม่ทำนา ทำไร่ มีบ้านอยู่ห่างไกลจากโรงเรียนมาก พ่อแม่ยากจะพาให้ไม่ยอมเรียนต่อ ทั้งนี้ให้นักเรียนเรียนด้วยตนเองที่บ้านจากบทเรียนสำเร็จรูป หรือกำหนดโครงการและกิจกรรมการเรียนให้นักเรียนหัดทำที่บ้าน นักเรียนอาจหยุดเรียนตามฤดูกาลทำไร่ ทำนา หรือมาเรียนที่โรงเรียนเพียง 3 - 4 วันต่อสัปดาห์ ที่เหลือช่วยพ่อแม่ทำงาน หรือมาเรียนเพียงครั้งวันกลับไปช่วยพ่อแม่ทำงานต่อ ถ้านักเรียนคนใดประกอบอาชีพค้าขายประกอบการ โรงเรียนก็จะจัดหน่วยการเรียนเคลื่อนที่ออกไปสอน ส่วนการวัดผลก็จะมีครูออกทำการสอนและนิเทศตลอดระยะเวลาการเรียน

3. ระบบการศึกษาแบบในระบบโรงเรียน หมายถึง ระบบการศึกษาที่ขึ้นอยู่กับ โรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป กล่าวคือ โรงเรียนมัธยมศึกษาโดยทั่วไปจะจัดการเรียนการสอน โดยใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2524 ซึ่งนักเรียนจะต้องเรียน 5 วันต่อสัปดาห์ ในหนึ่งวันจะเรียน 7 คาบ รวม 35 คาบต่อสัปดาห์

4. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง ระดับฐานะครอบครัวของนักเรียนโดยยึดเกณฑ์รายได้ประจำเดือนของบิดามารดา แบ่งออกเป็นสองประเภท โดยใช้เกณฑ์การแบ่งตาม รายงานภาวะเศรษฐกิจ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2528 : 32) ดังนี้

4.1 ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง หมายถึง ครอบครัวที่มีรายได้ระหว่าง 1,000 - 5,000 บาทต่อเดือน

4.2 ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ หมายถึง ครอบครัวที่มีรายได้ต่ำกว่า 1,000 บาทต่อเดือน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยเสนอเนื้อหาตามลำดับดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบในระบบในโรงเรียนและกึ่งระบบโรงเรียน

- 1.1 การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน
- 1.2 สาเหตุที่มาของการจัดการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน
- 1.3 การจัดการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมาตรการหนึ่งในโครงการขยาย

โอกาสทางการศึกษา

- 1.4 การศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาส
- 1.5 งานวิจัยความเห็นและปัญหาที่ผู้ปฏิบัติได้พบจากการจัดการศึกษาแบบ

กึ่งระบบโรงเรียน

2. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในด้านการปรับตัว

- 2.1 สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั่วไป
- 2.2 สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับบรรยากาศด้านการเรียนการสอน
- 2.3 สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนกับครู
- 2.4 สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนกับเพื่อน
- 2.5 สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับตัวแปรเพศ
- 2.6 สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับตัวแปรระดับชั้นเรียน
- 2.7 สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับตัวแปรฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
- 2.8 สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับตัวแปรระบบการศึกษา

3. เอกสารงานวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
 - 3.1 ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
 - 3.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
 - 3.3 ลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
 - 3.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนและกึ่งระบบโรงเรียน

1. การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน

การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในปัจจุบันใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ให้การศึกษากว้างไปอันเป็นที่ฐานสำหรับการประกอบสัมมาชีพตามความสามารถและความสนใจ และเป็นหลักสูตรที่โรงเรียนสามารถจัดโปรแกรมการเรียนให้จบในตัวเองได้หรือเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาค้นคว้าจากนี้แย่งมุ่งพัฒนาบุคลิกภาพ และเปิดโอกาสให้เด็กวัยรุ่นได้ค้นพบความสามารถ ความสนใจ ความถนัดเฉพาะตน โดยให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาสามัญและวิชาอาชีพที่เหมาะสมกับวัยรวมทั้งสนองความต้องการของท้องถิ่นทางบ้านอาชีพ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สามารถศึกษาหาความรู้และทักษะจากแหล่งวิทยาการและสถานประกอบการต่าง ๆ ได้

หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521

1.1 เวลาเรียน ในปีการศึกษาหนึ่ง ๆ ให้แบ่งภาคเรียนออกเป็น 2 ภาค ภาคเรียนละ 20 สัปดาห์ โรงเรียนจะต้องเปิดเรียนสัปดาห์ละไม่น้อยกว่า 5 วัน วันละ 7 คาบ คาบละ 50 นาที รวมอย่างน้อย 35 คาบ โดยจัดให้เรียนตามหลักสูตรอย่างน้อยสัปดาห์ละ 32 คาบ ส่วนอีก 3 คาบ ให้ใช้ในการแนะแนว จัดกิจกรรม สอนซ่อมเสริม หรือให้นักเรียนเรียนซ้ำรายวิชาที่ไม่ผ่าน และให้มีการสรุปผลการเรียนหรือทดสอบประจำภาคเรียนในสัปดาห์สุดท้ายของภาคเรียน และโรงเรียนอาจเปิดภาคฤดูร้อนได้อีกตามสมควร

1.2 หน่วยการเรียน รายวิชาที่ได้จัดไว้ในหลักสูตรนี้ ส่วนใหญ่เป็นวิชาที่ไร้ทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนด้านการนำความรู้ นั้น ๆ ไปใช้ประจำวัน การกำหนดหน่วย

การเรียนของรายวิชาต่าง ๆ จึงให้ถือเกณฑ์ดังนี้ วิชาใดที่นักเรียนเรียน 4 คาบต่อสัปดาห์ ในหนึ่งภาคเรียนให้มีค่าเป็นหน่วย 2 หน่วยการเรียนวิชาใดที่นักเรียนเรียนจำนวนคาบมากกว่า หรือน้อยกว่า 4 คาบต่อสัปดาห์ ในหนึ่งภาคเรียนก็ให้มีจำนวนหน่วยการเรียนมากน้อยตามสัดส่วนกันไป สำหรับภาคฤดูร้อนซึ่งมีเวลาเรียน 4 สัปดาห์ เวลาเรียนต่อสัปดาห์ของวิชาที่เปิดสอนใน ภาคฤดูร้อนนี้จะต้องเป็น 5 เท่าของภาคปกติ

1.3 เกณฑ์การจบหลักสูตร ผู้เรียนจะต้องได้หน่วยการเรียนไม่ต่ำกว่า 85 หน่วยการเรียน โดยเรียนวิชาบังคับและวิชาเลือกตามโครงสร้างของหลักสูตร และจะต้องผ่านวิชาบังคับภาษาไทยและสังคมศึกษาจึงจะจบหลักสูตร

2. สาเหตุที่มาของการจัดการศึกษาถึงระบบโรงเรียน

การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันกำลังเผชิญกับปัญหาจำนวนนักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาเป็นจำนวนน้อย ไม่ถึงร้อยละ 50 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั่วประเทศ จากการให้สัมภาษณ์ของ นายพะยอม แก้วกำเนิด อธิบดีกรมสามัญศึกษาซึ่งได้กล่าวถึงความจำเป็นในการขยายการศึกษาภาคบังคับจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ว่า ในขณะที่จำเป็นก็คือ การรณรงค์ขยาย การเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของเด็กจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มากขึ้น เพราะที่น่าเป็นห่วงคือ เด็กที่อยู่นอกเขตเทศบาล สุขาภิบาลตำบล มีโอกาสเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 น้อยมาก โดยเฉพาะในเขต 38 จังหวัดยากจนบางแห่งมีเด็กจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เรียนต่อ มัธยมศึกษาปีที่ 1 เพียงร้อยละ 5 - 10 เท่านั้น ต่างจากเด็กในเมืองที่เรียนต่อสูงถึง ร้อยละ 70 - 80 ดังนั้นในขณะนี้จึงจะยังไม่พูดถึงการขยายการศึกษาภาคบังคับออกไป เพราะยัง ไม่มีความพร้อม จากสภาพปัญหาดังกล่าวจึงได้มีโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในเขต 38 จังหวัดยากจนและการจัดการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนก็เป็นหนึ่งในหลายมาตรการที่จะ พยายามเพิ่มจำนวนนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้ได้ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มากขึ้น (ไทยรัฐ, 2531 : 9)

3. การจัดการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมาตรการหนึ่งในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

ตามที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติให้กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมสามัญศึกษาจัดและดำเนินการโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในพื้นที่เป้าหมายชนบทยากจน 38 จังหวัด ตามประกาศของรัฐบาลในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) นั้น ต่อมาคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นด้วยกับแนวทางการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากระดับประถมศึกษาไปจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยวิธีการไม่บังคับ จึงได้ให้กระทรวงศึกษาธิการติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการนี้อย่างใกล้ชิด เพื่อให้ได้รูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมให้กับเยาวชนในวัยเรียนได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาระดับพื้นฐานจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้มากขึ้น และจะขยายการดำเนินงานไปยังจังหวัดอื่น ๆ นอกเหนือจากในพื้นที่เป้าหมายชนบทยากจน 38 จังหวัด ตามความเหมาะสมต่อไป (โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา. 2530 : 1)

เหตุผลที่ต้องขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตชนบทยากจนคือเพื่อให้เยาวชนของชาติได้รับการศึกษาสูงขึ้นจากระดับประถมศึกษา ให้มีความพร้อมที่จะพัฒนาตนเอง พัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของชุมชนให้ทันกับความเจริญก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน เพื่อลดช่องว่างความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาระหว่างเยาวชนในเมืองกับเยาวชนในชนบท เพื่อให้มีผลต่อการแก้ปัญหาการว่างงานและการอพยพย้ายถิ่นฐานเข้าสู่เมืองของเยาวชนและประชาชนในชนบท

สำหรับวัตถุประสงค์ของโครงการโดยสรุปคือ ให้เด็กจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตชนบทเรียนต่อมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวนสูงขึ้นเป็นร้อยละ 30 ในปี พ.ศ. 2534 ลดค่าใช้จ่ายของพ่อแม่ผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อโดยไม่ต้องชำระเงินบำรุงการศึกษา ค่าหนังสือเรียน และค่าใช้จ่ายในด้านกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักเรียนสามารถเดินทางไปเรียนที่โรงเรียนใกล้บ้านในระยะไม่เกิน 10 กิโลเมตร หรือมีความสะดวกในการเดินทาง เปิดโอกาสให้นักเรียนช่วยเหลืองานบ้านและการประกอบอาชีพของผู้ปกครองในช่วงครึ่งวันหรือในเวลาว่างในการทำงานอาชีพของผู้ปกครอง ให้นักเรียนมีงานทำสามารถประกอบอาชีพตามสภาพทรัพยากรท้องถิ่น โดยเฉพาะงานอาชีพตามแนวทางอาชีพของผู้ปกครอง

ส่วนมาตรการสำคัญ ๆ ที่กำหนดไว้เพื่อดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาประกอบด้วย

1. การบริหารหลักสูตร โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตชนบทในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาจะต้องจัดให้มีการบริหารหลักสูตรเป็น 2 รูปแบบ คือ
 - 1.1 การบริหารหลักสูตรในรูปแบบปกติเช่นเดียวกับโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นทั่วไป
 - 1.2 การบริหารหลักสูตรในรูปแบบกึ่งระบบโรงเรียนให้นักเรียนเรียนวิชาสามัญเต็มหลักสูตรเพียงครึ่งวันส่วนอีกครึ่งวันให้เรียนวิชาอาชีพและการฝึกปฏิบัติงานอาชีพหรือช่วยเหลืองานอาชีพของบิดามารดา หรืออาจจัดให้มีการเรียนในอีกลักษณะหนึ่ง คือจัดเวลาเรียนและการหยุดพักเรียนตามความเหมาะสมกับฤดูกาลของการประกอบอาชีพของผู้ปกครอง
2. การจัดการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน โดยหลักการดำเนินการได้ 2 ทาง คือ
 - 2.1 จัดให้นักเรียนเรียนวิชาสามัญเต็มหลักสูตรเพียงครึ่งวัน ครึ่งวันหลังให้เรียนวิชาอาชีพและฝึกปฏิบัติงานอาชีพ หรือช่วยเหลืองานอาชีพของบิดามารดา
 - 2.2 จัดให้มีการเรียนและหยุดพักการเรียนตามความเหมาะสมกับความจำเป็นที่จะต้องช่วยเหลือการประกอบอาชีพของบิดามารดา เช่น หยุดพักการเรียน 5 วันเต็มเพื่อช่วยเหลือบิดามารดา หรือฝึกงานอาชีพแล้วมาเรียนเต็มวันตามจำนวนวันที่ขาดไป
 เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนเต็มตามหลักสูตรภายในเวลาครึ่งวัน โรงเรียนสามารถจัดดำเนินการได้ดังต่อไปนี้
 1. จัดการเรียนการสอนวิชาสามัญวันละ 4 คาบในภาคเช้า ในภาคบ่ายจัดสอนวิชาอาชีพ วิชาการงาน และกิจกรรม วันละ 1 คาบ หลังจากนั้นให้ไปฝึกงานหรือช่วยบิดามารดาประกอบอาชีพ
 2. กระบวนการเรียนการสอน มีเกณฑ์ปฏิบัติดังต่อไปนี้

วิชาที่เรียน	จำนวนคาบต่อสัปดาห์	
	เรียนในห้องเรียน	เรียนหรือปฏิบัตินอกห้องเรียน
ภาคเช้า		
ภาษาไทย	3	1
สังคมศึกษา	3	2
วิทยาศาสตร์	4	-
คณิตศาสตร์	3	1
พลานามัย	2	1
ศิลปะศึกษา	2	-
ภาคบ่าย		
วิชาการงาน	1	3
วิชาอาชีพ	3	3
กิจกรรมแนะแนว และซ่อมเสริม	1	2
รวม	22	13

3. การยกเว้นการชำระเงินบำรุงการศึกษา เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตามโครงการนี้ผู้ปกครองไม่ต้องชำระเงินบำรุงการศึกษาให้แก่โรงเรียนโดยปกติผู้ปกครองจะต้องชำระเงินบำรุงการศึกษาต่อนักเรียน 1 คน ประมาณปีละ 395 บาท

4. การให้ยืมหนังสือเรียน เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายแก่ผู้ปกครองในด้านหนังสือเรียนและสมุดแบบฝึกหัด โครงการนี้จะจัดหนังสือให้ยืมเรียน และจัดหาสมุดแบบฝึกหัดประกอบการเรียนให้ตามความเหมาะสม โดยปกติแล้วผู้ปกครองจะต้องเสียค่าหนังสือเรียนและสมุดแบบฝึกหัดรวมทั้งอุปกรณ์การเรียนการสอนประมาณปีละ 400 บาทต่อคน ซึ่งโครงการนี้จะลดภาระของผู้ปกครองในเรื่องนี้ด้วย

5. การลดค่าใช้จ่ายในด้านการแต่งกายและด้านกิจกรรมต่าง ๆ โดยระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ นักเรียนจะต้องแต่งกายตามเครื่องแบบที่กระทรวงกำหนด และจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ลูกเสือ ยุวศาสตร์ กีฬา ทูมทูมต่าง ๆ นักเรียนในโครงการจะได้รับการผ่อนผันให้ใช้เครื่องแต่งกายที่มีอยู่และเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ โดยไม่จำเป็นต้องใช้เครื่องแบบ หากจำเป็นจะต้องมีเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ของกิจกรรมใดโครงการนี้จะช่วยดำเนินการจัดการให้ตามความเหมาะสม

6. การสร้างที่พักอาศัยของนักเรียนในโรงเรียน โรงเรียนในโครงการบางโรงเรียนจะได้รับการส่งเสริมให้จัดหาที่พักให้แก่นักเรียนตามความเหมาะสมในกรณีที่นักเรียนอยู่ห่างไกลจากโรงเรียนมากหรือนักเรียนมีปัญหาต่าง ๆ เป็นต้นว่า ชาติผู้ปกครอง โดยให้นักเรียนเหล่านั้นเข้ามาพักอาศัยอยู่ในช่วงเวลาการเรียน การดำเนินชีวิตประจำวันจะต้องเป็นไปตามที่ได้กำหนดไว้ในแนวทางปฏิบัติของกรมสามัญศึกษา โดยพื้นฐานหลักการของการให้นักเรียนได้ช่วยตนเองให้มากที่สุดในการอยู่ การกิน พร้อมทั้งการฝึกวิชาอาชีพ ลักษณะนิสัยการทำงาน และการพัฒนาคุณภาพชีวิต คำแนะนำการนี้ผู้ปกครองอาจต้องมีส่วนร่วมในค่าใช้จ่ายในเรื่องการกินการอยู่บ้างตามความจำเป็น

7. การจัดหน่วยการเรียน ในกรณีที่กรมสามัญศึกษายังไม่อาจจัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นระดับตำบล ได้อย่างทั่วถึง หากเห็นเป็นการสมควรและเป็นไปตามแนวทางปฏิบัติ

ที่กรมสามัญศึกษากำหนดนี้อาจจัดให้มีการร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษากับโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยใช้ทรัพยากรร่วมกันในการเปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทั้งนี้โดย ใช้ห้องเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น รับนักเรียนเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจากนักเรียนที่จบประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนนั้นและโรงเรียนใกล้เคียง ขอความร่วมมือครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่และครูอาจารย์ของโรงเรียนประถมศึกษานั้นช่วยดำเนินงานในด้านการบริหารด้านการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการศึกษา โดยกรมสามัญศึกษาส่งครูอาจารย์เข้าร่วมดำเนินการ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามเงื่อนไขแนวทางปฏิบัติ ระเบียบ วิธีการที่กรมสามัญศึกษาจะได้ขอความร่วมมือไปยังสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติและได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการให้ดำเนินการได้

8. โครงการโรงเรียนที่โรงเรียนน้อง ส่งเสริมโครงการโรงเรียนที่โรงเรียนน้องของกรมสามัญศึกษาให้โรงเรียนที่มีส่วนช่วยโรงเรียนน้องในด้านต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์การเรียนการสอน ครูอาจารย์และวิทยากร ฯลฯ

9. การสร้างชุดการเรียนด้วยตนเองเพื่อช่วยเหลือการเรียนการสอน เพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมคุณภาพการเรียนทั้งวิชาสามัญและวิชาชีพ หน่วยงานกรมสามัญศึกษาและโครงการโรงเรียนที่โรงเรียนน้องจะได้จัดสร้างชุดการเรียนด้วยตนเองให้แก่นักเรียนของโรงเรียนในโครงการ ซึ่งนอกจากจะใช้ในการเรียนการสอนในห้องเรียนแล้วยังสามารถนำไปใช้เรียนด้วยตนเองนอกห้องเรียนหรือที่บ้านได้อีกด้วย หน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่องนี้ ได้แก่ หน่วยงานนิเทศก์เขตการศึกษา

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ นักเรียนสามารถประกอบอาชีพได้โดยเฉพาะอาชีพท้องถิ่น ด้านสังคมเยาวชนมีงานทำไม่ท้องถิ่นลดการอพยพจากชนบทสู่เมือง ด้านเจตคติต่อการศึกษานักเรียนช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพได้ ผู้ปกครองมีเจตคติต่อการศึกษาคิดขั้น ส่วนด้านความมั่นคงของชาติเยาวชนได้รับการศึกษาสูงขึ้น มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและของชุมชนให้สูงขึ้น (แนวทางบริหารโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา กรมสามัญศึกษา. 2530 : 10 - 17)

4. การศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาส

"การศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน" เป็นแนวการจัดการศึกษาเพื่อสนองตอบแก่นักเรียนที่ไม่มีโอกาสจะมาเรียนที่โรงเรียนได้เต็มเวลาตามที่หลักสูตรกำหนด อันเนื่องมาจากความต้องการใช้แรงงานบุตรหลาน ซึ่งส่วนใหญ่จะต้องช่วยพ่อแม่ทำงานหาไร้มีบ้านอยู่ห่างไกลจากโรงเรียนมาก พ่อแม่ยากจนทำให้ไม่อยากเรียนต่อ ทั้งนี้ให้นักเรียนช่วยตนเองที่บ้านจากบทเรียนสำเร็จรูปหรือกำหนดโครงการและกิจกรรมการเรียนให้นักเรียนทำที่บ้าน ซึ่งก็คือเป็นความรู้ทางหนึ่งเช่นกัน นักเรียนอาจหยุดเรียนตามฤดูกาลการทำงานไร่ทำนาหรือมาเรียนที่โรงเรียนที่โรงเรียนเพียง 3 - 4 วันต่อสัปดาห์ ที่เหลือช่วยพ่อแม่ทำงาน หรือมาเรียนเพียงครึ่งวันกลับไปช่วยพ่อแม่ทำงานต่อ ถ้านักเรียนคนใดประกอบอาชีพตามสถานประกอบการ โรงเรียนจะจัดหน่วยการเรียนเคลื่อนที่ออกไปสอน ส่วนการวัดผลจะมีครูออกทำการสอนและนิเทศตลอดระยะเวลาการเรียน

โรงเรียนบ้านแก่งวิทยาตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านแก่ง อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย เป็นโรงเรียนแห่งหนึ่งในสังกัดกรมสามัญศึกษาที่มีการจัดการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนควบคู่กับระบบปกติและได้รับผลสำเร็จอย่างน่าภาคภูมิใจ มีนายสมคิด พึ่งพันธ์ุ เป็นอาจารย์ใหญ่ ระยะทาง 13 กิโลเมตร จากปากทางเข้าสู่ตัวโรงเรียนนั้นเป็นทางลูกรังตลอดสายขรุขระเป็นหลุมเป็นบ่อทำให้ผู้สัญจรไปมาโดยเฉพาะนักเรียนได้รับความลำบากเป็นอย่างมาก ทั้งนี้นายสมคิดได้กล่าวว่าโดยปกติแล้วชาวบ้านไม่นิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนต่อ ม.1 เพราะเรียนไปก็ตักงานนำไปใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้และพ่อแม่ก็ต้องการใช้แรงงานบุตรหลาน การเดินทางก็ไม่สะดวกซึ่งทางโรงเรียนได้พยายามหารูปแบบการเรียนที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและยังเปิดสอนวิชาชีพ ได้แก่ การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม การทอผ้า การเพาะพันธุ์ปลา การทำเครื่องปั้นดินเผา การจักสาน หรือแม้แต่การบริการนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ร้านอาหาร

จากการที่โรงเรียนจัดการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนนี้เป็นผลให้ขณะนี้มีนักเรียนเพิ่มขึ้นเป็น 250 คน นักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนแห่งนี้จะได้รับสวัสดิการต่าง ๆ ได้แก่ อุปกรณ์การเรียน ยกเว้นค่าบำรุงการศึกษา ที่มีพักให้นักเรียนที่มีบ้านห่างไกล นักเรียนกึ่งระบบ

โรงเรียนแต่งกายได้ตามสภาพที่เหมาะสมไม่ต้องแต่งชุดนักเรียน นอกจากนั้นโรงเรียนยังได้ส่งนักเรียนเข้าฝึกงานที่สวนอาหารแก่งสัก ติดกับแม่น้ำยมโดยเจ้าของกิจการ ได้กล่าวว่า การรับนักเรียนเข้าทำงานที่ร้านนั้นเป็นการสนับสนุนนักเรียนที่เรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ให้มีโอกาสในการเรียนมากขึ้น และได้ทราบแนวทางการประกอบอาชีพในสายงานการท่องเที่ยวและบริการ ถ้านักเรียนพบปัญหาในการทำงานก็จะสอนเดี๋ยวนั้นเป็นการสอนจากความเป็นจริง นั่นคือบทเรียนที่หาไม่ได้จากการเรียนหนังสือ การเรียนที่สวนอาหารแห่งนี้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากโรงเรียนบ้านแก่งวิทยา ทั้ง 12 คน จะได้รับทุนการศึกษาจากเจ้าของคนละ 300 บาทต่อเดือน มีอาหารและที่พักให้ฟรี ระหว่างเวลา 7.00 - 9.00 น. และ 15.00 - 17.00 น. ของทุกวันและมีครูเดินทางมาสอนนักเรียนเหล่านี้โดยใช้เรือแพที่ลอยอยู่ในแม่น้ำยมเป็นห้องเรียน ทำให้บรรยากาศการเรียนเต็มไปด้วยความกระปรี้กระเปร่า ช่วงระหว่างที่ไม่มีนักเรียนนักเรียนก็จะทำหน้าที่ของตนตามที่ได้มีการแบ่ง เป็นอย่างดี ซึ่งจะมีการหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนกันเพื่อให้ นักเรียนได้รู้การทำงานร้านอาหารในทุกด้าน หลัง 21.00 น. ของทุกวันซึ่งเป็นเวลาปิดบริการของร้าน นักเรียนทยอยกลับบ้านจะแยกย้ายกัน เข้าที่พักของตนและมีหัวหน้าของแต่ละฝ่ายคอยดูแลความเรียบร้อยของลูกน้อง คอยให้อ่านหนังสือและทำการบ้านร่วมกันถ้ามีปัญหาก็สามารถปรึกษากันได้ นอกจากนี้ในปีการศึกษา 2531 โรงเรียนบ้านแก่งวิทยাজัดหน่วยการเรียนขึ้นอีกแห่งหนึ่งเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักเรียนที่อยู่ห่างไกลขึ้นที่โรงเรียนบ้านป่าเคบายง ใช้สถานที่และครูผู้สอนของโรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ มีนักเรียนมาสมัครเรียนทั้งหมด 40 คน และสามเตร 1 รูป นักเรียนจะเริ่มเรียนตั้งแต่ 18.00 น. - 20.00 น. ของทุกวันแต่หยุดวันอาทิตย์ ลักษณะการเรียนการสอนจะเหมือนกับ การเรียนเต็มเวลาทุกอย่าง นักเรียนจะได้เรียนวิชาชีพต่าง ๆ เพื่อหารายได้ระหว่างเรียน และยังช่วยพ่อแม่ทำงานได้อีกด้วย (ไทยรัฐ. 2531 : 9)

5. งานวิจัยความเห็นและปัญหาที่ผู้ปฏิบัติงานได้พบจากการจัดการศึกษาแบบกึ่งระบบ

โรงเรียน

การขยายโอกาสทางการศึกษาโดยโครงการกึ่งระบบโรงเรียนนั้น เป็นความคิดริเริ่มของกรมสามัญศึกษาร่วมกับกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ โครงการดังกล่าวเริ่มตั้งแต่ปี 2529 ขณะนี้โรงเรียนในโครงการมีจำนวน 235 โรงเรียน ตามเป้าของกรมสามัญศึกษาคาดว่าปี 2531 จะเพิ่มอีก 94 โรงเรียน และเมื่อครบตามแผนในปี 2534 แล้วจะมีโรงเรียนทั้งสิ้น 731 โรงเรียน

โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ในเขต 38 จังหวัดที่รัฐบาลจัดเป็นจังหวัดยากจนซึ่งเกี่ยวกับโครงการนี้ นายพะยอม แก้วกาเกิด อธิบดีกรมสามัญศึกษา มีความภาคภูมิใจ โดยคาดว่าจะประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง แม้ขณะนี้จะเป็นระยะเริ่มต้นและยังประเมินผลสำเร็จแน่ชัดไม่ได้ก็ตาม (มติชน. 2531 : 15)

รายงานข่าวจากกรมสามัญศึกษาเปิดเผยว่าจากการติดตามและประเมินผลโรงเรียนที่เปิดสอนแบบกึ่งระบบโรงเรียนทั้งหมด 20 โรงเรียน จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนพบว่า ร้อยละ 100 ของผู้ปกครอง และนักเรียนร้อยละ 94 ของผู้บริหาร และร้อยละ 64 ของครู เห็นดีกับการจัดการเรียนการสอนแบบกึ่งระบบเพราะทำให้นักเรียนได้ช่วยเหลือผู้ปกครองประกอบอาชีพได้ในระหว่างที่เรียน ประหยัดค่าเครื่องแต่งกาย และที่สำคัญมีรายได้ระหว่างเรียนด้วย (เดลินิวส์. 2531 : 6)

นายอาคม จันทสุนทร หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ กล่าวว่าจัดการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนนี้ได้ปฏิบัติตามแนวทางโครงสร้างหลักสูตร และระเบียบการประเมินผลของกรมวิชาการทุกประการ แต่ได้ทำการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในชนบทเป็นสำคัญ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนที่จบประถมศึกษาปีที่ 6 ฐานะยากจนได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนด้วยความพึงพอใจทั้งตัว นักเรียนเองรวมทั้งผู้ปกครองด้วย (เดลินิวส์. 2531 : 6)

นอกจากผลของการติดตามและประเมินผลข้างต้นแล้วต่อไปนี้เป็นความคิดเห็น และปัญหาจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนของหนังสือพิมพ์ มติชนรายวัน

นายชีวิต บัวทอง อาจารย์ใหญ่โรงเรียนยกกระบัตรวิทยาคม อำเภอสามเงา จังหวัดตาก กล่าวว่า ครูมีหน้าที่ติดตามผลเด็กในโครงการนี้แต่ปัญหาคือไม่สามารถทำได้ 100 เปอร์เซ็นต์ เพราะครูมีแค่ 6 คน นักเรียนมี 217 คน ครูต้องออกนิเทศและต้องสอนด้วย ทำให้เกิดความเครียด ผลที่ได้รับจึงไม่ถึงใจผู้บริหารและผู้ปกครอง หมู่บ้านที่ไกลโรงเรียน มากเดินทางลำบากจะต้องมีรถมอเตอร์ไซด์ ผู้ปกครองเด็กส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรอยู่ในไร่ นา ไปหาไม่พบ นัดเวลาไปรอก็ไม่มา ทำให้เสียเวลามาก ครูเองก็มีปัญหาเหมือนกันส่วนใหญ่เป็นคนต่างถิ่น เมื่อถึงวันศุกร์ก็รีบกลับบ้านแทนที่จะนิเทศเด็กวันเสาร์ - อาทิตย์ ก็ทำไม่ได้ ครูมีใบสั่งงานให้นักเรียนทำที่บ้านแล้วกลับมารายงานให้ทราบ โดยผู้ปกครองต้องทราบเสมอว่าครูสั่งให้นักเรียนทำอะไร ได้ผลอย่างไร การจัดการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนถ้าจะได้อผลประโยชน์เต็มที่ครูต้องมีพร้อม ติดตามนิเทศอย่างทั่วถึงเป็นระบบ นักเรียนที่เรียนจึงจะมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความรับผิดชอบสูง แบ่งเวลาเป็น และสามารถประกอบอาชีพอิสระได้ซึ่งจะต่างกับนักเรียนในระบบปกติอย่างปัจจุบัน

นายพิเชษฐพงษ์ โสทรทอง อาจารย์ใหญ่โรงเรียนน้ำใสวรวิทย อำเภอทนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด กล่าวว่าในตอนแรกครูหนักใจว่าจะเป็นไปได้อย่างไร ผู้ปกครองก็หนักใจและไม่มั่นใจว่าโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จในการฝึกให้เยาวชนมีความรู้และประสบการณ์ด้านอาชีพ ทางโรงเรียนจึงเชิญวิทยากรมาฝึกเข้มงวดให้นักเรียนที่โรงเรียน นักเรียนอยู่กินและนอนที่โรงเรียนเป็นเวลา 30 วัน ฝึกทั้งวิชาชีพและวิชาการ เมื่อโรงเรียนเห็นว่าสามารถถอดไปประกอบอาชีพได้แล้วโรงเรียนก็จัดส่งไป ปัญหาสำคัญที่สุดของโครงการนี้คือ ครัวเรือนของชาวบ้านว่าการจัดการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนจะช่วยเด็กของเขาให้มีความรู้ได้เต็มที่หรือไม่

นายวีรศักดิ์ ยิ่งอำนวยชัย อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวังงามวิทยาคม อำเภอเลขอุดม จังหวัดอุบลราชธานี กล่าวว่า โครงการนี้เป็นการขยายโอกาสแค่นั้นขึ้นอยู่กับสภาพของแต่ละ

โรงเรียน หน่วยเหนือจะต้องพิจารณาด้วยว่าโรงเรียนไหนมีความพร้อม โรงเรียนไหนไม่มีความพร้อม และการจะมอบหมายงานให้ทำเท่า ๆ กันนั้นไม่ได้ ผลงานที่ออกมาต่างกันโดยเฉพาะความพร้อมเรื่องบุคลากร 95 เบอร์เซ็นต์ ของผู้ปกครองนักเรียนท่านยังต้องการแรงงานเด็กมากกว่าจะให้เรียนต่อ ถึงหน้าท่ามา หน้าเที่ยวข้าวทางโรงเรียนจะเปิดให้นักเรียนได้ช่วยผู้ปกครองเต็มที่ และในช่วงนี้จะจัดการเรียนการสอนนอกห้องเรียน โดยให้นักเรียนทำงานที่บ้านครู - อาจารย์จะคอยดูแลเขาตลอด แต่ปัญหาที่พบขณะนี้คือครูวิชาชีพเราไม่มี จึงไม่สามารถที่จะเปิดสอนวิชาชีพได้ครบตามแผน (มติชน. 2531 : 15)

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในการปรับตัว

ในปัจจุบันนี้ นักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้ให้ความสนใจต่อการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเด็กวัยรุ่มมากยิ่งขึ้น โดยได้มีการศึกษาวิจัยเพื่อหาทางส่งเสริมให้เด็กวัยรุ่มมีความเจริญงอกงามในทุก ๆ ด้าน ดังที่ เซอร์ทเซอร์ และปีเตอร์ (Shertzers and Peters. 1965 : 263) กล่าวว่า ชีวิตในบ้านและสภาพแวดล้อมทางโรงเรียนเป็นส่วนส่งเสริมสุขภาพจิตและการดำเนินชีวิตในแง่มุมต่าง ๆ ของเด็กวัยรุ่มนั้นควรจะได้คำนึงถึงการพัฒนาทางด้านบุคลิกภาพของเด็กควบคู่กันไปด้วยการพัฒนาทางสติปัญญา ซึ่งความคิดนี้สอดคล้องกับ ทราเวอร์ส (Travers. 1955 : 369) ที่กล่าวว่า การหาทางให้นักเรียนได้เรียนดีขั้นนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเอาองค์ประกอบอื่น ๆ นอกเหนือจากระดับสติปัญญาของเด็กมาพิจารณาคด้วย เพื่อหาทางช่วยเหลือเด็กให้สามารถพัฒนาตัวเองได้อย่างเต็มที่ยิ่งในระบบการจัดการศึกษาสมัยปัจจุบัน โดยเฉพาะการจัดการเรียนศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนนั้น การทำความเข้าใจถึงสภาพปัญหาในการปรับตัวของเด็กยังมีความสำคัญมากและน่าจะได้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเด็กให้กว้างขวาง เพื่อจะนำไปเป็นแนวทางสำหรับการให้การช่วยเหลือเด็กได้อย่างตรงจุดต่อไป สำหรับผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่องนี้จะได้แยกกล่าวถึงตามตัวแปรต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั่ว ๆ ไป

ในปี พ.ศ. 2497 แซนเดอร์สัน (Sanderson. 1954 : 290) ได้ศึกษาวิจัย เพื่อจำแนกปัญหาที่ผู้ให้คำปรึกษาในแคลิฟอร์เนียพบมากและได้เปิดเผยผลการศึกษาวิจัยโดยการจัดอันดับของปัญหาที่นักเรียนวัยรุ่นพบมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ ปัญหาการปรับตัวให้เข้ากับการเรียน ปัญหาด้านการศึกษาต่อ ปัญหาด้านการอาชีพ ปัญหาด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมทางครอบครัว ปัญหาด้านการเข้าสังคม ปัญหาด้านการเงินและการทำงาน ปัญหาด้านหลักสูตร และการสอนของครู

ต่อมาในปี พ.ศ. 2512 กอเฮล์ (Gawhay. 1969 : 30) สํารวจความต้องการและปัญหาของนักเรียนเกรด 10 - เกรด 12 จำนวน 900 คน พบว่า เรื่องที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ ความสัมพันธ์ส่วนตัว เพศและการแต่งงาน ความสัมพันธ์ทางสังคม ศิลปกรรมและศาสนา เรื่องที่เป็นปัญหาระดับกลางคือ การปรับตัวให้เข้ากับการเรียนปัญหาเกี่ยวกับอนาคต อาชีพและการศึกษา เรื่องที่เป็นปัญหาน้อยที่สุด ได้แก่ ที่อยู่อาศัยและครอบครัว กิจกรรมงานสังคม และการพักผ่อนหย่อนใจ การดำเนินชีวิต สุขภาพ และการรับจ้างทำงาน ส่วน นัทท์ (Nutt. 1972 : 650 - A) ศึกษาปัญหาของวัยรุ่น ซึ่งเป็นนักเรียนเกรด 7 - 12 จำนวน 607 คน ครู 33 คน พบว่า นักเรียนประสบปัญหาเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร การปรับตัวให้เข้ากับการเรียน ความสัมพันธ์ทางจิตวิทยาส่วนบุคคล กิจกรรมทางสังคมและการสนทนา การนอกจากนี้ยังพบว่าเพศและระดับชั้นเรียนมีอิทธิพลต่อลำดับความสำคัญของนักเรียนอีกด้วย

สำหรับงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาในด้านการปรับตัวในประเทศไทยนั้น ลาวัณย์ ส่งสกุล (2503 : 75 - 78) ทำการสำรวจสาเหตุที่ทำให้เด็กวัยรุ่นไม่มีความสุข พบว่าเด็กวัยรุ่นไม่สบายใจเนื่องจากปัญหาทางการเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ ปัญหาการเลือกอาชีพและการเรียนต่อ และปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ต่อมา ทิพาวรรณ จันทรพิบูลย์ (2510 : 100 - 104) ศึกษาปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 120 คน พบว่า สาเหตุของปัญหาเหล่านั้นเกิดจากสิ่งต่อไปนี้

1. สิ่งแวดล้อมทางบ้าน เช่น ที่อยู่อาศัย ฐานะทางเศรษฐกิจและความสัมพันธ์ในครอบครัว
 2. สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน เกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียนต่อครู การคบเพื่อน
 3. ปัญหาที่เกิดจากตัวนักเรียนเอง เช่น สุขภาพ สติปัญญา การใช้เวลาว่าง
- นอกจากนี้ พวงสร้อย วรกุล (2522 : 79) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดสงขลา พบว่า นักเรียนมีปัญหาในด้านการปรับตัวกับบรรยากาศด้านการเรียนการสอน เพื่อสภาพภายในครอบครัว และกับครูอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาเฉพาะด้านการปรับตัวกับเพื่อนและครูมาก

จากงานวิจัยดังกล่าวพบว่า ปัญหาของเด็กวัยรุ่นนั้นสลับซับซ้อนมาก เฮอร์ล็อก (Hurlock. 1949 : 1 - 2) ได้กล่าวถึงเด็กวัยรุ่นทั้งหลายว่าเป็นระยะที่พัฒนาทางด้านวิถีทางดำเนินชีวิต ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เป็นช่วงเวลาของการเจริญงอกงาม และการเปลี่ยนแปลงในแทบทุกด้านของเด็ก คือด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ เป็นช่วงเวลาที่รับสิ่งใหม่ ๆ ทั้งด้านประสบการณ์ ความรับผิดชอบ ความสัมพันธ์กับเพื่อน และความสัมพันธ์กับผู้ใหญ่สิ่งที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมักเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัว การเปลี่ยนแปลงจากวัยรุ่นไปสู่ผู้ใหญ่ในระยะแรกจึงดูเหมือนว่าปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นพร้อม ๆ กันในตัวเด็กเด็กวัยรุ่นจึงไม่สามารถจะปรับตัวให้ทันต่อปัญหาเหล่านั้นได้ ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เกิดขึ้นในสภาพใดและเวลาใดก็ได้ที่เด็กเกิดความรู้สึกว่าจะไม่สามารถจะหาวิธีการเพื่อสนองความต้องการที่พึงพอใจได้ ซึ่งก็สอดคล้องกับความคิดเห็นของ กรอนแลนด์ (Gronlund. 1959 : 232) ที่ว่า เมื่อเด็กเข้าโรงเรียนจนสู่วัยผู้ใหญ่ ประสบการณ์ต่างสังคมย่อมกว้างขวางออกไปตามลำดับ หากทุกสิ่งทุกอย่างได้พัฒนาไปตามปกติ

สรุปจากผลงานการวิจัยดังกล่าวมานั้นจะเห็นได้ว่าปัญหาต่าง ๆ ของเด็กวัยรุ่นหรือนักเรียนระดับมัศึกษามีหลายด้านด้วยกัน และส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาทางสังคมมากที่สุด ซึ่งได้แก่ปัญหาด้านการเรียนการสอน ปัญหาความสัมพันธ์กับบิดามารดา ครูอาจารย์ ผู้ปกครองและเพื่อน เนื่องจากเด็กวัยรุ่นเป็นวัยที่ปรับตัวที่ปรับตัวได้ยาก จึงเป็นหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กจะต้องร่วมมือช่วยกันแก้ไข

2. สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับบรรยากาศด้านการเรียนการสอน

เกี่ยวกับปัญหาการปรับตัวผู้เรียนกับบรรยากาศด้านการเรียนการสอนนั้น ได้มีผู้กล่าวในลักษณะต่าง ๆ ดังเช่น

โอเบอร์ทัฟเฟอร์ (Oberteuffer. 1954 : 296 - 297) กล่าวว่า อิทธิพลของชั้นเรียนก็เป็นสิ่งแวดล้อมอย่างหนึ่งที่นอกเหนือจากบ้าน โรงเรียน และเพื่อนที่จะมีผลต่อสุขภาพจิตของเด็ก และจะมีส่วนช่วยให้เด็กปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี เช่น บรรยากาศของโรงเรียนและห้องเรียน และเบอร์นาร์ด (Bernard. 1960 : 265 - 267) ได้กล่าวว่างานด้านการเรียนการสอนส่วนใหญ่เกิดขึ้นในโรงเรียน ดังนั้น จึงต้องควรคำนึงถึงบรรยากาศของชั้นเรียน และกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนจะมีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตมาก เช่น นักเรียนระดับใดก็ต้องจัดบรรยากาศของกิจกรรม^{งาน}ให้เหมาะสมกับชั้นนั้น ๆ เพราะงานแต่ละอย่างย่อมมีความเหมาะสมแตกต่างกัน และมีความหมายแตกต่างกันสำหรับนักเรียนแต่ละคน นอกจากนี้ เรด (Radle. 1951 : 405) กล่าวว่า ลักษณะทางด้านอาคารสถานที่ของชั้นเรียนก็จัดอยู่ในเรื่องบรรยากาศของชั้นเรียนด้วย ควรคำนึงถึงสภาพภายในและสภาพภายนอกชั้น กล่าวคือ จัดสภาพภายในซึ่งให้บรรยากาศน่าเรียน น่าสบาย เช่น มีอาคารสี่สไล น่าสนใจบนกระดาน มีชั้นหนังสือและนิตยสาร มีแจกันปักดอกไม้สี่สไล และจัดสิ่งอื่น ๆ ที่เหมาะสม โดยให้นักเรียนมีโอกาสจัดตกแต่งชั้นเรียนของตนเองด้วย ส่วนสภาพแวดล้อมภายนอกชั้นเรียนก็ต้องปราศจากเสียงรบกวนชั้นเรียน เช่น เสียง กลิ่น ควัน นอกจากนี้ มูลี (Mouly. 1965 : 478) ได้กล่าวว่าองค์ประกอบอื่น ๆ ในชั้นเรียนที่มีผลต่อการปรับตัวและสุขภาพจิต เช่น หลักสูตร ระเบียบวินัย อารมณ์ของครูและนักเรียน การสอน ฯลฯ และสเตรง (Strang. 1958 : 248) กล่าวถึงปัญหาด้านการเรียนของเด็กวัยรุ่นในเรื่องพลังและประเภทของปัญหาด้านวิชาการว่า เด็กแสดงความกลัวและไม่สบายใจออกมาในเรื่องการสอบ การพูดหน้าชั้น การประสบความสำเร็จในการเรียน เด็กมีความวิตกกังวลในเรื่องสอบได้คะแนนน้อยกว่าเพื่อนนอกจากนี้ยังประสบปัญหาด้านขาดความสนใจบางวิชาต้องเรียนวิชาที่ตนไม่ชอบห้องเรียน ตำราไม่กระตุ้นให้เกิดความอยากเรียน การสอนไม่มีเสริภาพน้อยเกินไปในห้องเรียนและสภาพการเรียนภายในห้องเรียนวุ่นวาย เวลาที่ใช้ในการอภิปรายในห้องเรียนไม่เพียงพอ และตระหนักในเรื่องความสับสน

ระหว่างครูนักเรียน นอกจากนี้ ไรอัน (Ryan. 1958 : 31) กล่าวว่า มิตรภาพในชั้นเรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในสภาพการณ์ทั้งหลายที่สามารถสร้างขึ้นได้ง่าย ๆ และน่าพึงปรารถนาสำหรับผู้ที่ต้องการให้มีสุขภาพจิตดี แต่มีโรงเรียนน้อยแห่งที่มีบรรยากาศแห่งมิตรภาพ ซึ่งบรรยากาศนี้ไม่เพียงแต่แสดงกับทัศนคติของครูเท่านั้น ยังแสดงให้เห็นถึงการปกครองชั้นหรือการควบคุมชั้นด้วย กล่าวคือ บรรยากาศในชั้นต้องการมีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างอิสระ มีการให้ความร่วมมือ และรับผิดชอบร่วมกันในกิจกรรมทุกอย่าง และรู้สึกในความเป็นคุณค่าส่วนบุคคลทำให้ความมีน้ำใจเป็นมิตรภาพเกิดขึ้น

ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวกับปัญหาการปรับตัวบรรยากาศด้านการเรียนการสอนนั้นเท่าที่ผู้วิจัยค้นคว้าพบว่า งานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีอยู่น้อยมาก พบแต่เพียงงานวิจัยของ พวงสร้อย วรกุล (2522 : 80 - 83) ที่ศึกษาเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับบรรยากาศด้านการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร และในจังหวัดสงขลา จำนวน 678 คน โดยใช้แบบสอบถาม Rating Scale 5 ช่อง ผลการศึกษารายว่า นักเรียนในกรุงเทพฯ และนักเรียนในจังหวัดสงขลา มีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับบรรยากาศด้านการเรียนการสอน โดยนักเรียนในจังหวัดสงขลา มีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวมากกว่านักเรียนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พูลผล สุวรรณพันธ์ (2522 : 179 - 183) ซึ่งพบว่า นักเรียนในเมืองหลวงมีความสามารถในการเข้าสังคมดีกว่านักเรียนในต่างจังหวัด

3. สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนกับครู

เนื่องจากครูเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเรียนการสอนของเด็ก ได้มีผู้กล่าวไว้เกี่ยวกับปัญหาการปรับตัวของเด็กในด้านต่าง ๆ ดังเช่น

คาเพลน (Kaplan. 1959 : 340) กล่าวว่า อิทธิพลของโรงเรียนที่มีผลต่อสุขภาพจิตของเด็กนี้ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ทางอารมณ์ระหว่างครูกับนักเรียนในห้องเรียน ครูต้องมีความสัมพันธ์ที่ดี จะทำให้เด็กรู้สึกเป็นกันเอง และปรับตัวเข้ากับครูได้ ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการพัฒนาสุขภาพจิตของเด็กด้วย นอกจากนี้ครูยังต้องสร้างบรรยากาศที่ทำให้เด็กรู้สึกอบอุ่น

ผ่อนคลาย' พร้อมทั้งจะเรียนบทเรียน ซึ่งจะทำให้เด็กมีสติปัญญาที่ และมีความมั่นคงทางอารมณ์
 ดังที่ โอเบอร์ตัฟเฟอร์ (Oberteuffer. 1954 : 296 - 297) กล่าวว่า ครูเป็นศูนย์กลาง
 ที่สำคัญในห้องเรียนเพราะครูจะต้องสังเกตดูเด็กในเรื่องความคับข้องใจ ความสำเร็จ การขาด
 ความรัก ความอบอุ่น และไม่สามารถเผชิญกับความจริง เมื่อเด็กมีปัญหาทางสุขภาพจิต ครูจะต้อง
 ช่วยให้เกิดมีพัฒนาการทางสังคมและจิตใจ ให้เข้ากับเพื่อนในห้องเรียน ส่วน พวงสร้อย วรกุล
 (2522 : 84 - 85) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนกับครู
 ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนในกรุงเทพมหานครและจังหวัดสงขลามีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัว
 กับครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของเด็กเรียนกับเพื่อน

ปัญหาเรื่องเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญต่อการปรับตัวและสุขภาพจิตของเด็กมากเช่นกัน

ดังที่ กรอนลันด์ (Gronlund. 1959 : 232) กล่าวว่า ถ้าในวัยเด็กถูกเพื่อนฝูงรังเกียจ
 ไม่มีใครแยแส เด็กจะรู้สึกว่าเขา ขมขื่นใจ ขาดความอบอุ่น เกิดความสงสัยตัวเอง มองบุคคล
 อื่นไปในทางร้ายและเกิดความคับข้องใจอยู่เสมอ เมื่อโตขึ้นความรู้สึกเช่นนี้จะติดตัวไป ทำให้ไม่
 อยากร่วมสังคมนับคนอื่น เมื่อมีเรื่องทุกข์ร้อนก็ขาดเพื่อนฝูงที่จะเล่าสู่กันฟัง ต้องเก็บกดเอาไว้
 ให้มีอารมณ์เครียดอยู่เสมอ หากความทุกข์มิได้ ซึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกา บิดามารดา ครูอาจารย์
 จึงให้ความสนใจ และเอาใจใส่ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนฝูงของเด็กมาก ครูเชื่อว่าหาก
 ศิษย์ของตนสามารถเข้ากับเพื่อนฝูงได้ดีจะช่วยให้อุณหภูมิจิตใจดีและเรียนดี และเลิศจิต
 (2516 : 21) ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนว่า อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลอย่างมาก
 ในเรื่องค่านิยม ความไม่เคร่งเครียด และความต้องการที่จะแสดงออก ดังที่ ริงเนสส์
 (Ringness. 1968 : 271) ได้กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อสุขภาพจิต ปัญหาในด้านการ
 ปรับตัว การพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ เช่น ทำให้เด็กรู้สึกว่าเป็นที่ยอมรับจากเพื่อนคนอื่นมีความ
 สัมพันธ์กับคนอื่นที่ดี และทำให้มีประสบการณ์ในการปะทะสังสรรค์ในสังคมด้วย นอกจากนี้

~~กรอนลันด์~~ (Gronlund. 1959 : 232) ได้กล่าวว่า เมื่อเด็กเข้าโรงเรียนจนอายุผู้ใหญ่
 ประสบการณ์เข้าสังคมย่อมกว้างขวางออกไปตามลำดับ หากทุกสิ่งทุกอย่างได้พัฒนาไปตามปกติ

กล่าวคือ ถึงวัยเข้าเรียนเด็กมีความสัมพันธ์กับเพื่อนในวัยเดียวกัน ได้รับการยอมรับนับถือจากเพื่อน เด็กจะได้รับความทอของคนที่ควรปฏิบัติตนอย่างไรเมื่อต้องการอยู่กับเพื่อน การที่เด็กอยู่รวมกัน เพื่อนได้จะทำให้รู้สึกอบอุ่นใจ มีความมั่นใจ เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง เมื่อเขาสามารถอยู่กับเพื่อนฝูงได้อย่างมีความสุข ย่อมมีความปรารถนาที่จะมีความสัมพันธ์กับคนอื่นเพิ่มขึ้น และมีทัศนคติที่ดีต่อคนทั่วไป ประสบการณ์ในการเข้าสังคมจะเพิ่มขึ้นทุกวัน เมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ชีวิตในสังคมจะมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี งานวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการปรับตัวกับเพื่อนนี้ยังมีไม่มากนัก มีผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้เช่น พวงสร้อย วรกุล (2522 : 81, 84) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับเพื่อน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร และในจังหวัดสงขลา จำนวน 678 คน โดยใช้แบบสอบถามที่เป็น Rating Scale 5 ช่วง ผลการศึกษาพบว่านักเรียนในกรุงเทพมหานครและในจังหวัดสงขลามีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับเพื่อนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับตัวแปรทางเพศ

ในการศึกษาสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับตัวแปรทางเพศนั้น คาเพลน (Kaplan. 1959 : 293) ได้กล่าวว่า เด็กหญิงมีปัญหาความคับข้องใจและการปรับตัวมากกว่าชาย เนื่องจากเด็กหญิงได้รับการปกป้องมาก แต่มีอิสระน้อยกว่าเด็กชาย ต้องทำตามความต้องการของพ่อแม่อย่างใกล้ชิด และนอกจากนี้ยังมีความขัดแย้งในใจมาก ขี้อาย จะเก็บกดความวิตกกังวลและความก้าวร้าวไว้ จึงทำให้เกิดความคับข้องใจ และแสดงออกมาในด้านปัญหาการปรับตัวไม่ได้ส่วน พาร์แรก (นิภา พงศ์วิรัตน์. 2520 : 11 ; อ้างอิงมาจาก Fairclag. 1960 : 1137) ได้ทำการเปรียบเทียบปัญหาการปรับตัวของนักเรียนอเมริกันกับนักเรียนอียิปต์ที่ศึกษาในระดับเกรด 10, 11 และ 12 โดยใช้แบบสอบถามเป็นภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนอเมริกันและได้แปลแบบสอบถามชุดเดียวกันนี้เป็นภาษาอาหรับสำหรับนักเรียนอียิปต์ ผลคือนักเรียนอเมริกันมีปัญหาน้อยกว่านักเรียนอียิปต์ และนักเรียนหญิงอียิปต์มีปัญหาว่านักเรียนชายอียิปต์ ในปี ค.ศ. 1960 โรบินเฟลด์ (Rebinfeld. 1960 : 1104) ได้ประเมินผลการให้คำปรึกษา

ปัญหาส่วนตัว ปัญหาสังคมและปัญหาการเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเมืองเนวาดา มลรัฐนิวเจอร์ซีย์ โดยออกแบบสอบถามนักเรียนที่เรียนสำเร็จจากโรงเรียน จำนวน 693 คน และถามนักเรียนที่ต้องออกจากโรงเรียนกลางคันอีกจำนวน 115 คน ผลปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มที่ต้องออกจากโรงเรียนกลางคันและยังไม่มียานทำงานนั้นเป็นกลุ่มที่มีปัญหามากที่สุด และนักเรียนชายต้องการความช่วยเหลือจากฝ่ายแนะแนวมากกว่านักเรียนหญิง

ต่อมาอีก 4 ปี คือในปี พ.ศ. 2507 ฮามาเช็ค และโมริ (Hamacheck and Mori. 1964 : 158 - 162) ได้สำรวจปัญหาและความต้องการของนักเรียนฝึกหัดครูชายหญิงของมหาวิทยาลัยมิชิแกน จำนวน 246 คน เป็นนักเรียนฝึกหัดครูหญิง สาขาการประถมศึกษา จำนวน 77 คน สาขาการมัธยมศึกษา จำนวน 70 คน และนักเรียนฝึกหัดครูชาย จำนวน 99 คน ผลปรากฏว่า นักเรียนฝึกหัดครูชายมีปัญหาด้านการทำความเข้าใจตนเองและผู้อื่นสูงกว่านักเรียนหญิง ส่วนนักเรียนหญิงนั้นทั้งสาขาการประถมศึกษาและสาขาการมัศึกษามีปัญหาด้านการผูกมิตรกับผู้อื่นและต้องการความช่วยเหลือมากกว่านักเรียนชาย

นักการศึกษาอีกผู้หนึ่งที่สนใจในปัญหาของเด็กวัยรุ่นคือ นัตต์ (Nutt. 1972 : 650 - A) ได้ศึกษาปัญหาวัยรุ่น โดยการศึกษาวิเคราะห์จากทัศนคติของครูและนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาวัยรุ่น จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 7 - ปีที่ 12 จำนวน 607 คน ครู 33 คน จากโรงเรียนแม็ธมเวลล์ เซนทรัล (Weld Central Junior - Senior High School) รัฐโคโลราโด ผลจากการศึกษา พบว่า นักเรียนประสบปัญหาต่าง ๆ ดังนี้ ปัญหาการปรับตัวให้เข้ากับงานของโรงเรียน ปัญหาความสัมพันธ์ทางจิตวิทยาส่วนบุคคล ปัญหาความสัมพันธ์ทางจิตวิทยาสังคม ปัญหาด้านสันตนาการ และได้เพิ่มเติม พบว่า เพศและระดับชั้นมีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อปัญหาของนักเรียนมากกว่าชั้นเรียน

สำหรับการศึกษาวิจัยภายในประเทศที่เกี่ยวข้องกับเรื่องอิทธิพลของเพศต่อปัญหาของนักเรียนนั้น มีผู้วิจัยไว้ คือ ในปี พ.ศ. 2505 สมบัติ โฆษิตธรรม (2507 : 147 - 158) ได้ศึกษาปัญหาของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร เฉพาะผู้ที่ศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2505 พบว่า นิสิตชายมีแนวโน้มที่จะประสบปัญหาโดยเฉลี่ยมากกว่านิสิตหญิง และนิสิตชายปีที่ 1 และนิสิตหญิง มีปัญหามากที่สุด นิสิตหญิงปีที่ 2 มีปัญหาด้านครอบครัว การคบเพื่อน การเรียน สุขภาพ ความสัมพันธ์กับอาจารย์ และการเงิน มากที่สุด

ต่อมาในปี 2510 ผ่องพรรณ บัณฑิตานนท์ (2511 : 91 - 94) ได้ศึกษาความต้องการความช่วยเหลือของนักศึกษาวิทยาลัยครุมหาสารคาม ที่หวังจะได้รับจากฝ่ายแนะแนวของวิทยาลัยโดยศึกษาจากนักศึกษาชั้นประกาศนียบัตร วิชาการศึกษา จำนวน 605 คน พบว่า นักศึกษาทั้งหญิงและชายต้องการความช่วยเหลือด้านการส่งเสริม บุคลิกภาพ การคบเพื่อน การดำเนินชีวิตภายในวิทยาลัย การศึกษาต่อและมีแนวโน้มว่านักศึกษาหญิงต้องการคำปรึกษาในด้านต่าง ๆ มากกว่านักศึกษาชาย

หลังจากนั้น ในปี พ.ศ. 2511 ไพบุลย์ อินทรวีชา (2511 : 181 - 183) ได้ศึกษาวิจัยถึงความต้องการและปัญหาการปรับตัวของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมสาธิตวิทยาลัย วิชาการศึกษา ประสาสมัคร ปีการศึกษา 2510 จำนวน 490 คน แบ่งเป็นชาย 250 คน หญิง 240 คน จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า นักเรียนชายและหญิงประสบปัญหาด้านการปรับตัวพอ ๆ กัน แต่นักเรียนชายมีปัญหาการเรียนมากกว่านักเรียนหญิง ส่วนนักเรียนหญิงมีปัญหาด้านการคบเพื่อนมากกว่านักเรียนชาย

สรุปผลงานวิจัย ปรากฏว่านักเรียนชายและหญิงมีปัญหแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาพบว่านักเรียนชายมีปัญหาด้านต้องการความช่วยเหลือจากฝ่ายแนะแนวมากกว่าหญิง และมีปัญหาด้านการเรียนการสอนมากกว่านักเรียนหญิง ส่วนนักเรียนหญิงมีปัญหาด้านการคบเพื่อนมากกว่านักเรียนชาย ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยรวม ๆ ว่า นักเรียนหญิงจะมีสภาพปัญหาในการปรับตัวแตกต่างไปจากนักเรียนชาย

6. สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับตัวแปรระดับชั้นเรียน

เกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับตัวแปรระดับชั้นเรียนนั้นแม้ว่าผู้ศึกษาโดยตรงจะมีก็แค่เพียงแต่การศึกษาการปรับตัวกับตัวแปรระดับชั้นเรียน ส่วนการศึกษาของ Nutt. (1972 : 650 - A) ซึ่งได้ศึกษาปัญหาวัยรุ่น โดยการศึกษาวิเคราะห์จากบันทึกของครูและนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาวัยรุ่น จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 7 - ปีที่ 12 จำนวน 607 คน ครู 33 คน จากโรงเรียนมัธยมเวลล์ เซนทรัล (Weld Central Junior-Senior High School) รัฐโคโลราโด ผลจากการศึกษาพบว่า นักเรียนประสบปัญหา

ต่าง ๆ เช่น ปัญหาการปรับตัวให้เข้ากับงานของโรงเรียน ปัญหาความสัมพันธ์ทางจิตวิทยาสังคม และ ได้ศึกษาเพิ่มเติมพบว่าระดับชั้นเรียนเมื่อมีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อปัญหาของนักเรียน จากการศึกษาดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้นำตัวแปรระดับชั้นเรียนมาทำการศึกษาโดยตั้งสมมุติฐานว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน มีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้ง 3 ด้านแตกต่างกัน

7. สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับตัวแปรฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวและตัวแปรฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว การริสัน และคนอื่น ๆ (Garrison and Others, 1964 : 403 - 407) ได้ศึกษาถึงองค์ประกอบอันมีผลต่อผลการเรียนของนักเรียน พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการเรียนของนักเรียนมาก เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำย่อมขาดประสบการณ์ต่าง ๆ ในอันที่จะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้เด็กเกิดปัญหาอันเป็นอุปสรรคต่อการเรียนได้ ผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเห็นได้ว่าฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีอิทธิพลต่อปัญหาด้านต่าง ๆ ของเด็กมาก

สำหรับการวิจัยภายในประเทศนั้น ในปี พ.ศ. 2510 สมศักดิ์ บรรเทิงสุบ (2510 : 247 - 249) ได้สำรวจสภาพทั่ว ๆ ไปทางเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนเพื่อศึกษาว่า ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับรายได้ของครอบครัวนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาและความต้องการของนักเรียนอย่างไรบ้าง โดยได้ศึกษาจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร พบว่า นักเรียนที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน ประสบปัญหาแตกต่างกัน

ต่อมา ทิวาพรรณ จันทรพิบูลย์ (2510 : 54 - 56) ได้ศึกษาถึงปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดจันทบุรี จำนวน 120 คน ผลการศึกษาปรากฏว่า ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนนั้น ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางบ้าน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในบ้าน และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นต้น และพบว่า ฐานะของครอบครัวที่แตกต่างกัน ทำให้ลักษณะของปัญหาที่เด็กประสบแตกต่างกันด้วย

ธีรศักดิ์ ศรีพรวิสิฐ (2515 : 80 - 81) ได้ศึกษาเปรียบเทียบของคํประกอบ ทางด้านเศรษฐกิจ การปรับตัว และกิจกรรมในวิทยาลัยของนักศึกษา ชั้นประกาศนียบัตรวิชาการ ศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2514 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำในวิทยาลัยครูในภาคใต้ ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มนักเรียนที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีรายได้ต่ำ จะมีปัญหาทางด้านการปรับปรุงตัวสูงสุด ฐานะที่แตกต่างกันทำให้บุคคลพบปัญหาแตกต่างกัน ส่วน สมทรง สุวรรณเลิศ (2514 : 46) ได้กล่าวว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำหรือยากจน มักจะมีปัญหาทางทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ และนำไปสู่ปัญหาความประพฤติ ซึ่งปัญหาเหล่านี้มีผลเสียต่อการเรียน และต่อปัญหาทางด้านอารมณ์ด้วย และโสภา ชูพิบูลย์ และคนอื่น ๆ (ม.ป.ป. : 108) กล่าวว่า สาเหตุที่ฐานะทางเศรษฐกิจมีส่วนเกี่ยวข้องกับสุขภาพจิตนี้ อาจเป็นเพราะฐานะทางเศรษฐกิจดีย่อหมายถึง การมีความรู้สึกมั่นคงในตัวเอง จึงทำให้ความมกคั่นมีน้อย บุคคลไม่ต้องทนทุกข์อยู่กับภาวะเคร่งเครียด หรือมีข้อขัดแย้งอยู่ในใจมากมายนัก

จากผลการวิจัยทั้งในและต่างประเทศ จะพบว่าเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว โดยส่วนใหญ่แล้วเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ จะมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวมากกว่าเด็กที่มีมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง จากผลสรุปดังกล่าวนำไปสู่สมมุติฐานในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ จะมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้ง 3 ด้าน แตกต่างจากนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง

8. สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับตัวแปรระบบการศึกษา

ตัวแปรเกี่ยวกับระบบการศึกษานั้นเท่าที่ผู้วิจัยได้ค้นคว้ายังไม่พบผู้ใดทำการศึกษา การปรับตัวกับระบบการศึกษาโดยตรงเลย จะมีก็แต่การปรับตัวกับบรรยากาศด้านการเรียน การสอนเท่านั้น ระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันมาก กล่าวคือ นักเรียนที่เรียนแบบกึ่งระบบโรงเรียนจะต้องมีความรับผิดชอบและพึ่งตนเองมากกว่านักเรียนที่เรียนในระบบโรงเรียน เพราะจะต้องเรียนจากสื่อการเรียนที่ทางโรงเรียนสร้างขึ้น จากความแตกต่างดังกล่าวผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าระบบการศึกษาทั้งสองนั้นจะทำให้นักเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวแตกต่างกันจึงนำตัวแปรระบบการศึกษามาศึกษา

เอกสารงานวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ในการศึกษาทางด้านจิตวิทยา พบว่า ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์คือ แรงจูงใจ ซึ่งไม่เพียงแต่จะเป็นสิ่งกระตุ้นให้บุคคลที่มีพฤติกรรมต่าง ๆ กันเท่านั้น แรงจูงใจยังเป็นสิ่งก่อให้เกิดความพร้อม หรือความเฝื่องที่ จะทำให้บุคคลมีพฤติกรรมมุ่งเป้าประสงค์อย่างเหมาะสมอีกด้วย โดยเหตุนี้จึงมีผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจอย่างมาก และได้พยายามจำแนกประเภทแรงจูงใจเป็นหลายแบบตามเกณฑ์ต่าง ๆ เช่น การแบ่งตามเหตุผล เบื้องหลังในการแสดงออกของพฤติกรรม จะแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ แรงจูงใจภายใน ซึ่งหมายถึงการที่บุคคลเห็นคุณค่าของกิจกรรมที่ดี ทำด้วยความเต็มใจโดยถือว่าการบรรลุในกิจกรรมนั้น ๆ เป็นรางวัลอยู่แล้ว สำหรับแรงจูงใจภายนอกนั้น หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาเพราะมีสิ่งหนึ่งสิ่งใดมาเร้า ไม่ได้ทำเพื่อความสำเร็จในสิ่งนั้นเลย เช่น กระทำเพื่อต้องการรางวัล เกรด เป็นต้น (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2524 : 236) ถ้าแบ่งความที่มาของแรงจูงใจแล้วจะสามารถแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ แรงจูงใจ อันเนื่องมาจากความต้องการทางสรีระหรือแรงขับทางสรีระ ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะของแรงขับ ปฐมภูมิ อันได้แก่ ความหิว ความง่วง ความเบื่อหน่าย อ่อนเพลีย เป็นต้น อีกประเภทหนึ่ง ได้แก่ แรงจูงใจ อันเนื่องมาจากความต้องการของทางสังคม เกิดขึ้นจากการที่มนุษย์ต้องติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น ในสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากการเรียนรู้หรือมีประสบการณ์มาก่อนที่บางครั้ง เรียกว่าแรงจูงใจทางสังคม เช่น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นต้น (ประสาธ อิศรปริดา. 2522 : 20 - 22)

1. ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

นักจิตวิทยาและนักการศึกษา ได้ให้ความหมายของคำว่า "แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์" ไว้แตกต่างกันดังนี้

แอทคินสัน (Atkinson. 1966 : 240 - 241) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นแรงผลักดันที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลรู้ตัวว่าการกระทำของตนเองจะต้องได้รับการประเมินจากตัวเองหรือบุคคลอื่น โดยเทียบกับมาตรฐานอันดีเยี่ยม ผลจากการประเมินอาจเป็นสิ่งที่พอใจ

เมื่อกระทำไม่สำเร็จก็ได้ ความเห็นนี้สอดคล้องกับ ดิงค์เมเยอร์ (Dinkmeyer. 1965 : 166 - 169) ผู้ซึ่งกล่าวว่า ความต้องการสัมฤทธิ์เป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญอย่างหนึ่งของพฤติกรรมมนุษย์และจะพยายามทำสิ่งไม่ดีให้ดีขึ้น

ส่วนเมอร์เรย์ (Murray. 1964 : 19) ได้อธิบายความต้องการผลสัมฤทธิ์ (Need for Achievement) ไว้ว่า เป็นความต้องการที่ได้รับผลสำเร็จจากการกระทำในสิ่งที่ยากต้องการที่จะควบคุม จัดกระทำ หรือจัดระเบียบ วัตถุ บุคคล หรือความคิด โดยกระทำสิ่งเหล่านั้นอย่างรวดเร็ว และมีความเป็นอิสระให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ต้องการเอาชนะอุปสรรคและบรรลุถึงมาตรฐานที่คิเลิศ ต้องการเป็นคนเก่ง มีความสามารถในการแข่งขันและเอาชนะคนอื่น ๆ ต้องการเพิ่มการยอมรับตนเองโดยการบรรลุความสำเร็จในกิจกรรมที่เป็นอัจฉริยะ และฮิลการ์ด (Hilgard. 1967 : 153) ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่าเป็นแรงจูงใจชนิดหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีการกระทำเพื่อบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายด้วยมาตรฐานอันดีเยี่ยม ส่วนลินด์เกรน (Lindgren. 1967 : 31 - 34) กลับเน้นความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในรูปของความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement) เขียนย่อได้ว่า (n-Ach) ความต้องการดังกล่าวเป็นความต้องการที่เปรียบเทียบได้กับความต้องการขั้นสูงของมาสโลว์ (Maslow) เรียกว่า ความต้องการตระหนักในความสามารถแห่งตน (Self - Actualization) เป็นความต้องการที่จะเข้าใจตนเองทั้งในด้านความสามารถ ความถนัด รวมถึงศักยภาพอื่น ๆ และจะมีความปรารถนาที่จะใช้ความสามารถและศักยภาพนั้นอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ แมคเคลแลนด์ (McClelland. 1953 : 110 - 111) ได้ให้นิยามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ว่า เป็นความปรารถนาที่จะทำสิ่งใดให้ลุ่ล่งไปด้วยดี แข่งขันกันด้วยความภาคภูมิใจอันดีเยี่ยม หรือทำให้ดีกว่าบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พยายามเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ มีความสบายใจ เมื่อประสบผลสำเร็จและมีความวิตกกังวลเมื่อประสบความล้มเหลว

แต่ พัยคัส เมตคา (Prayag Mehta. 1959 : 201 - 202) ได้ให้นิยามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อาจแสดงได้อย่างใดอย่างหนึ่งตามลักษณะ 3 ประการนี้

1. ความต้องการที่ให้งานที่ตนเองทำมีความสำเร็จในระดับสูง หรือมีมาตรฐานสูง (Standard of Excellence)
2. งานที่มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ (Unique of Characteristic) เป็นงานที่ทำให้สำเร็จอย่างดีและมีลักษณะเป็นของตนเอง ซึ่งจะชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จของบุคคล เช่น ผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้นในด้านศิลปะ และงานอื่น ๆ ที่แตกต่างไปจากธรรมดา
3. งานที่ต้องใช้เวลานาน (Long Term of Work) ลักษณะหนึ่งของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ก็คือ ต้องการความตั้งใจที่ยาวนานในจุดมุ่งหมายของงานนั้น

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น พอสรุปความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความปรารถนาที่จะบรรลุถึงผลสำเร็จในงานที่ยุ่งยากซับซ้อนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขัดขวาง พยายามหาวิธีการต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ ต้องการอิสระในการทำงานและการแสดงออก ต้องการชัยชนะในการแข่งขัน มุ่งมั่นที่จะทำให้อันใดสำเร็จ มีความสบายใจเมื่อพบความสำเร็จและวิตกกังวลเมื่อพบความล้มเหลว

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ทฤษฎีเกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่สำคัญดังนี้

1. ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแมคเคลแลนส์ (McClelland's Achievement Motivation T.) แมคเคลแลนส์ (McClelland, 1961 : 36 - 62) ได้เน้นถึงแรงจูงใจทางสังคม 3 ประเภท คือ

1.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive) ซึ่งก็คือความปรารถนาที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วง ไปด้วยดี โดยพยายามแข่งขันกับมาตรฐานอันดีเลิศ มีความสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จและมีความวิตกกังวลเมื่อพบกับความล้มเหลว

1.2 แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (Affiliation Motive) หมายถึง ความปรารถนาที่จะเป็นที่ยอมรับของคนอื่น ต้องการเป็นที่นิยมชมชอบหรือรักใคร่ชอบพอบของคนอื่น สิ่งเหล่านี้เป็นแรงจูงใจที่จะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับจากบุคคลอื่น

1.3 แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (Power Motive) หมายถึง ความปรารถนาที่จะได้มาซึ่งอิทธิพลที่เหนือกว่าผู้อื่นในสังคม ทำให้บุคคลแสวงหาอำนาจเพราะจะเกิดความรู้สึกว่าหากทำอะไรได้เหนือคนอื่นเป็นความภาคภูมิใจ ผู้มีแรงจูงใจใฝ่อำนาจสูงจะเป็นผู้ที่พยายามควบคุมสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองบรรลุความต้องการที่จะมีอิทธิพลเหนือกว่าบุคคลอื่น

แม็คเคลแลนด์ เน้นความสำคัญในเรื่องแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากกว่าแรงจูงใจในด้านอื่น ๆ เพราะเขาเห็นว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสำคัญมากที่สุดสำหรับความสำเร็จในการทำงานของคนเรา

2. ทฤษฎีความสอดคล้อง (Consistency Theory)

คอร์แมน (Korman. 1974 : 182 - 188) ได้อธิบายแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ตามแนวคิดของทฤษฎีความสอดคล้องว่า บุคคลจะเกิดภาวะสมดุลย์ในจิตใจ ถ้าพฤติกรรมและความเชื่อของเขาสอดคล้องกัน หรือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แต่ถ้าเมื่อใดก็ตามที่เกิดความรู้สึกว่าพฤติกรรมเกิดขัดแย้งกับความเชื่อมันนั้นจะเกิดภาวะไม่สมดุลย์ขึ้น เขาจะต้องปรับความขัดแย้งให้ยุติลงโดยอาจเปลี่ยนความเชื่อหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ในแง่ของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคคลเป็นผู้ที่มีเหตุผลแยกแยะได้ระหว่างความสำเร็จและความล้มเหลว และสามารถจะมีเหตุผลหรือความคิดเห็นเป็นของตนเอง ถ้าหากเขาได้ทำงานชุดหนึ่งซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกัน และก็พบว่า ตนเองไม่มีความสามารถที่จะทำงานชุดนั้นทุกงาน กรณีนี้จะทำให้บุคคลสามารถที่จะประเมินความรู้ความสามารถของตนได้ แต่ถ้าหากว่าคนเดียวกันนั้นทำงานชนิดอื่นซึ่งเป็นประเภทเดียวกันกับงานที่ล้มเหลวแล้วสามารถทำได้ดี กรณีนี้จะเกิดความขัดแย้งหรือความไม่สมดุลย์ทางความคิดขึ้น บุคคลจะต้องคิดว่ามีอะไรผิดพลาดในประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมา เขาอาจจะเปลี่ยนพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความติดครั้งก่อน คือครั้งที่ประสบความสำเร็จล้มเหลว หรืออาจจะดีใจในผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ ในครั้งนี้ แล้วอาจจะทำพฤติกรรมใหม่ซ้ำอีก

3. ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของเมอร์เรย์

เมอร์เรย์ (Murray. 1938 : 152 - 266) นักจิตวิทยา ชาวอเมริกัน ได้รวบรวมความต้องการทางจิตของมนุษย์ไว้ 28 ชนิด และในจำนวนนี้มีความต้องการเอาชนะและประสบผลสำเร็จ (Need for Achievement) รวมอยู่ด้วย เขากล่าวถึงความต้องการ

ผลสัมฤทธิ์ (n - Achievement) ว่าเป็นความต้องการทางจิตที่มีอยู่ในมนุษย์ทุกคน เพราะมนุษย์ต้องการเป็นผู้ที่มีความสามารถ มีพลังจิต (Will Power) ที่จะเอาชนะอุปสรรค มุ่งมั่นที่จะกระทำการที่ยากให้ประสบผลสำเร็จ

3. ลักษณะของผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ได้มีการรวบรวมลักษณะของผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้โดยบุคคลจากศาสตร์สาขาต่าง ๆ และลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้ก็มีได้แตกต่างกันโดยสิ้นเชิงแต่อย่างไร ดังเช่น

เฮอร์แมน (Herman. 1970 : 354) ได้รวบรวมลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ 10 ประการ ดังนี้

1. มีระดับความทะเยอทะยานสูง (Aspiration Level)
2. มีความหวังอย่างมากว่าตนจะประสบผลสำเร็จ ถึงแก่การกระทำนั้นจะขึ้นอยู่กับโอกาส (Risk - taking behavior)
3. มีความพยายามไปสู่สถานะที่สูงขึ้นไป (Upward Mobility)
4. อุตสาหะทำงานที่ยากได้เป็นเวลานาน (Persistence)
5. เมื่องานที่กำลังทำอยู่ขัดจังหวะ หรือถูกรบกวนจะพยายามทำต่อไปให้สำเร็จ (Task Tension)
6. รู้สึกว่าเวลาเป็นสิ่งไม่หยุดนิ่ง และสิ่งต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว (Time Perception)
7. คาดหวังถึงเหตุการณ์ในอนาคตมาก (Time Perspective)
8. เลือกเพื่อนร่วมงานที่มีความสามารถเป็นอันดับแรก (Partnerchoice)
9. ต้องการให้เป็นที่รู้จักแก่ผู้อื่น โดยพยายามทำงานของตนเองให้ดีขึ้น (Recognition Behavior)
10. พยายามปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ของตนให้ดีเสมอ (Achievement Behavior)

ส่วน กิลฟอร์ด (Guilford. 1959 : 437 - 439) กล่าวถึงลักษณะผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่าประกอบด้วย

1. ความทะเยอทะยานทั่ว ๆ ไป คือ บรรารณาที่จะทำกิจกรรมนั้นให้สำเร็จ
2. มีความเพียรพยายาม ได้แก่ ท างานให้เป็นผลสำเร็จ
3. มีความอดทนเต็มใจที่จะลำบากแม้ยากเพียงใดก็ตาม

และ แครนตัน (Marx. 1970 : 240 ; citing Crandull. 1963)

ได้กำหนดลักษณะพฤติกรรมของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ 3 ลักษณะ ได้แก่

1. เป็นพฤติกรรมที่มีเป้าประสงค์
2. เป็นพฤติกรรมที่มีเอกลักษณ์ไม่เลียนแบบผู้อื่นทั้งหมด
3. เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่มุ่งแข่งขันกับมาตรฐานอันดีเยี่ยม

อย่างไรอย่างหนึ่ง

ต่อมา ไวนอร์ (Weiner. 1972 : 203 - 215) ได้สรุปลักษณะเด่นของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง เปรียบเทียบกับผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำไว้ดังนี้

1. ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ตั้งใจทำงานดีกว่า อดทนต่อความล้มเหลวสูง ชอบเลือกงานสลับซับซ้อนมากกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ
2. ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ชอบริเริ่มกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความคิดของตนเองมากกว่า และภูมิใจที่ได้เลือกงานมากกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

นอกจากนี้ แมคเคลแลนด์ (McClelland. 1961 : 207 - 256) กล่าวถึงลักษณะพฤติกรรมของผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ว่ามีลักษณะดังนี้

1. กล้าเสี่ยงพอสมควร (Moderate Risk - taking) มีการตัดสินใจที่เด็ดเดี่ยว บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ไม่พอใจทำสิ่งที่ย่ำ ๆ ซึ่งไม่ต้องใช้ความสามารถ หากแต่เลือกทำสิ่งที่ยากเหมาะสมกับความสามารถของตน และทำสิ่งที่ยากได้สำเร็จนั้น ทำให้ตนเองพอใจ ส่วนผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ มักไม่กล้าเสี่ยงเพราะกลัวไม่สำเร็จหรือก็เสี่ยงจนเกินไปทั้ง ๆ ที่รู้ว่าทำไม่สำเร็จ แต่ก็หวังพึ่งโชค

2. ความกระตือรือร้น (Energetic) หรือความขยันขันแข็งในการกระทำสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ไม่ได้ขยันไปทุกกรณี แต่จะเอาใจใส่มา

หากเพียรต่อสิ่งที่ท้าทายช่วยความสามารถของตน เป็นงานที่ต้องใช้สมองคิดและจะทำให้ตนเอง
เกิดความรู้สึกได้ว่าทำงานสำคัญสำเร็จลุล่วงไป

3. ความรับผิดชอบต่อตนเอง (Individual Responsibility) ผู้ที่มีแรง
จูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะพยายามทำงานให้สำเร็จเพื่อความพึงพอใจของตนเอง มิใช่จะหวังให้คนอื่น
ยกย่องตน ต้องการปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น ไม่ชอบผู้อื่นมาบงการว่าตนควรจะทำอย่างนั้นอย่างนี้

4. ต้องการทราบแน่ชัดในการตัดสินใจ (Knowledge of Result
Decision) ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะติดตามผลการกระทำของตนว่ามีผลอย่างไร ไม่ใช่
คาดคะเนว่าเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ และเมื่อทราบผลการตัดสินใจหรือการกระทำแล้วยังพยายามทำ
ให้ดีกว่าเดิมอีก

5. คาดการณ์ล่วงหน้า (Anticipation of Future Possibilities)
ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงเป็นผู้ที่มีการวางแผนระยะยาว (Long - range Planning)
เพราะเล็งเห็นการณ์ไกลกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

6. มีทักษะในการจัดระบบงาน (Organizational Skill) ชื่อเสียงไม่มี
หลักฐานการค้นคว้าเพียงพอ แต่เป็นลักษณะที่น่าจะให้เกิดสมรรถภาพในการจัดระบบงานยิ่งขึ้น
แมคเคลแลนด ได้อ้างถึงการค้นคว้าของ เพรินซ์ ว่าในการเลือกผู้ร่วมงานนั้น ผู้ที่มีแรงจูงใจ
ใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะเลือกผู้ที่มีความสามารถในงานนั้นมากกว่าที่จะเลือกเพื่อนฝูงหรือผู้ที่มีคุณสมบัติ
อย่างอื่น

ต่อมา แมคเคลแลนด (McClelland. 1969 : 104) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจ
ใฝ่สัมฤทธิ์ว่าเป็นดัชนีชี้บ่งถึงควมมีคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์อย่างหนึ่ง และได้กำหนดลักษณะ
ของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงไว้ดังนี้

1. ทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จมากกว่าทำเพื่อเลี่ยงความล้มเหลว
2. เลือกทำสิ่งที่เป็นไปได้และเหมาะสมกับความสามารถของตน
3. มีความตั้งใจจริงในการทำงานเพื่อให้สำเร็จอย่างแท้จริง ไม่ใช่เกิดจาก
โอกาสและไม่เชื่อในสิ่งมหัศจรรย์
4. ทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุมาตรฐานของตนเอง ไม่ใช่มีจุดมุ่งหมายที่รางวัล

ส่วน แอทคินสัน (Atkinson. 1964 : 259 - 261) กล่าวว่า คนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กล้าแข็ง จะมองหางานที่ยากขึ้น ถ้างานนั้นง่ายหรือปานกลาง ความสนใจของเขาจะลดลงหลังจากงานชิ้นแรกประสบความสำเร็จ ถ้างานชิ้นแรกง่ายและเขาล้มเหลว ความคาดหวังประสบความสำเร็จจะลดลง ความล้มเหลวในครั้งต่อ ๆ มาจะค่อยทำให้แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำลง และความคาดหวังจะต่ำลง

สำหรับนักการศึกษาของไทยนั้น พรณี ชูทัยเจนจิต (2523 : 29) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ไว้ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีความบากบั่น พยายามที่จะเอาชนะความล้มเหลวต่าง ๆ พยายามที่จะไปให้ถึงจุดหมายปลายทาง

2. เป็นผู้ที่ทำงานมีแผน

3. เป็นผู้ที่ตั้งระดับความคาดหวังสูง

และ ชูชีพ อ่อนโคกสูง (2522 : 47 - 48) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมที่แสดงว่ามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีดังนี้

1. ทำสิ่งที่ยาก ๆ มีความมานะพยายาม สนุกสนาน และชอบที่จะทำกิจกรรมนั้น ๆ

2. ชอบการแข่งขัน ต้องการชัยชนะ

3. มีความทะเยอทะยาน

4. ต้องการปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นเสมอ

5. มีจุดประสงค์ในการทำกิจกรรมที่เด่นชัดและแน่นอน

6. พฤติกรรมที่แสดงออกจะมีเอกลักษณ์ของตัวเอง

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

เท่าที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ นอกจากนั้นจะขึ้นอยู่กับตัวแปรสติปัญญา ความกดดันและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้ว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ยังขึ้นอยู่กับตัวแปรต่าง ๆ อีกดังต่อไปนี้

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับเพศ

เกี่ยวกับตัวแปรเพศ แอนัสตาซี (Anastasi. 1971 : 482) กล่าวว่า มีข้อมูลต่าง ๆ จำนวนมากที่แสดงให้เห็นว่าในสหรัฐอเมริกา เพศชายจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าเพศหญิง ตัวอย่างง่าย ๆ ก็คือ ผลการสอบเพื่อแนะนำอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือจากการวิจัยในเกรด 4, 6, 8 และ 12 ซึ่งชี้ชัดว่าเด็กหญิงจะมีระดับความมุ่งหวังต่ำกว่าชายหรือจากที่ แมคเคลแลนด์ และคนอื่น ๆ ได้ศึกษาในเรื่องนี้ก็พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเรื่องแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของทั้งสองเพศ

แต่ เชลล์ (Shell. 1967 : 2409A) กลับพบผลขัดแย้งกับที่ แอนัสตาซี ได้กล่าวไว้ เขาศึกษาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็กในเกรด 5 และ 6 จำนวน 194 คน โดยใช้ข้อสอบชนิดรูปภาพ (TAT) ของ แมคเคลแลนด์ เป็นเครื่องมือวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งไม่พบว่าความแตกต่างระหว่างเพศจะทำให้แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็กแตกต่างกัน

ซึ่งสอดคล้องกับ ฟรอสต์ (Frost. 1966 : 927 - 933) ศึกษาการใช้แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 9 จำนวน 228 คน จำนวนเป็นชาย 136 คน หญิง 92 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 5 กลุ่ม ตามคะแนนความสามารถทางภาษา ผลการศึกษาปรากฏว่า นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไม่แตกต่างกัน

ต่อมา วอสส์ (Voss. 1982 : A) ได้ทดลองนำเกมการแข่งขันใหม่ ๆ เข้าร่วมในการทำงานในโรงงาน เพื่อศึกษาผลการเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัย (Trait) และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของพนักงาน จำนวน 142 คน เป็นชาย 53 คน เป็นหญิง 89 คน ที่มาจากรโรงงานทั่วทุกภาคของสหรัฐอเมริกา โดยใช้แบบทดสอบ Martens' Sport competition Anxiety Test (SCAT) วัดลักษณะนิสัย (Trait) และ Mchrabian's Motivation to Achieve Test (MAT) วัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทำการทดลองเป็นเวลา 2 เดือน ผลการทดลองพบว่าพนักงานชายและหญิง มีคุณลักษณะนิสัยและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้ ฟอกซ์ (Fox. 1969 : 1331 - 1332A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับเพศ โดยศึกษากับเด็กเกรด 8 จำนวน 283 คน ในเวสเทิร์นเคนทักกี (Western Kentucky) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ Standard Achievement Test, Lorge - Thorndike Intelligence Test ผลการวิจัย พบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับเพศมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สำหรับงานวิจัยภายในประเทศนั้น สมศักดิ์ สุนทรสุข (2515 : 84 - 90) ได้ศึกษาผลการสอนแบบสืบสวนสอบสวน วิชาวิทยาศาสตร์ ใช้เวลา 2 ภาคเรียน แล้ววัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์โดยใช้แบบทดสอบฉบับรูปภาพที่สร้างขึ้นโดยอาศัยความคิดจากแบบทดสอบของแมคเคลแลนด์เป็นหลัก และแบบทดสอบฉบับข้อความแบบเติมประโยคให้สมบูรณ์ของโฮลเบิร์ก (Holberg) ใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จำนวน 75 คน เป็นนักเรียนชาย 46 คน นักเรียนหญิง 29 คน กลุ่มทดลอง 37 คน กลุ่มควบคุม 38 คน ผลของการทดลองพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังพบอีกว่า เพศหญิงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในปีต่อมา ประสาท บิณฑูกร (2516 : 80 - 81) ได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในวิชาวิทยาศาสตร์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ และการคิดแบบอเนกนัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบทดสอบที่สร้างขึ้นเอง จำนวน 50 ข้อ เป็นแบบ Rating Scale 5 ช่วง พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ในวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังพบว่า เพศหญิงและเพศชายมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไม่แตกต่างกัน

ส่วน เมธี ไพธิพัฒน์ (2523 : 75) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ และความซื่อสัตย์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวนรวม 886 คน ซึ่งเป็นนักเรียนในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด แบบทดสอบที่ใช้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เป็นแบบ Rating Scale 5 ช่วง ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับตัวแปรระดับชั้นเรียน

การศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับตัวแปรระดับชั้นเรียน นั้น กุณฑลี ศรีสุทธิสอาด (2517 : 140) ได้ศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมี 212 คน ใช้แบบทดสอบชนิดที่เป็นรูปภาพ ซึ่ง อนันต์ จันทร์ทวี (2514 : 39) สร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิดจากแบบทดสอบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ แมคเคลแลนด์ ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วน เมธี โพธิ์พันธ์ (2523 : 75) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ และความซื่อสัตย์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 886 คน ซึ่งเป็นนักเรียนในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด แบบทดสอบที่ใช้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองเป็นแบบ Rating Scale 5 ช่วง ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกัน มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และระดับชั้นเรียนนั้น เท่าที่ผู้วิจัยค้นคว้าแล้วยังมีไม่มาก และเท่าที่ศึกษาจะพบว่าผลของการวิจัยจะมีความสอดคล้องกัน กล่าวคือ นักเรียนที่เรียนในระดับชั้นที่สูงจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่เรียนในระดับชั้นที่ต่ำ ดังนั้น จึงนำไปสู่การตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับสภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว

การศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นั้น แมคเคลแลนด์ (McClelland. 1961 : 178 - 280) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับพื้นฐานทางสังคม โดยศึกษาจากพื้นฐานทางสังคม คืออาชีพของ

บิดา จากกลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งเป็นผู้จัดการระดับกลางของประเทศไอร์แลนด์ อิตาลี เดอร์ก็
ซึ่งได้ผลดังนี้ ผู้จัดการชาวไอร์แลนด์ ถ้าเป็นผู้มีระดับพื้นฐานทางสังคมสูงขึ้น ก็จะมีแรงจูงใจ
ใฝ่สัมฤทธิ์สูงขึ้นด้วย ส่วนของชาวอิตาลีและเดอร์ก็นั้น จะเห็นว่าผู้จัดการระดับกลางจากพื้นฐาน
สังคมระดับกลาง จะมีความต้องการสัมฤทธิ์สูงกว่าพวกที่มาจากพื้นฐานสังคมต่ำและสูง

ในปี ค.ศ. 1965 พยัคฆ์ เมตตา (1969 : 1 - 202) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาในกรุงเดลี เพื่อให้ทราบระดับแรงจูงใจ
ใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษา และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับแรงจูงใจ
ใฝ่สัมฤทธิ์กับความต้องการผลสัมฤทธิ์ (Achievement Demand) ของนักเรียนที่มีฐานะทาง
ครอบครัวและทางสังคมแตกต่างกันด้วย จากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาเกรดเก้า
ในกรุงนิวเดลี จำนวน 975 คน ซึ่งเลือกจากโรงเรียนมัธยมศึกษาต่าง ๆ จำนวน 165 โรงเรียน
โดยใช้แบบทดสอบ TAT ชนิดรูปภาพ A Verbal Measure of Achievement Motivation,
Achievement Motivation Inventory (AMI) และ Socio-economic Status Scale
ที่ได้รับปรับปรุงให้เหมาะสมที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัย พบว่า ฐานะทางสังคม-
เศรษฐกิจ และรายได้ของบิดาไม่ทำให้ระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนแตกต่างกัน

ส่วน แมคเดวิด (McDavid, 1963 : 60) กล่าวว่า ยังมีหลักฐานยืนยันว่า
ผู้ที่ เป็นชนกลุ่มน้อยและผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ จะแสดงว่ามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำกว่ากลุ่มอื่น
ซึ่งสอดคล้องกับ จินตนา อินทรไทย (2525 : 48 - 49) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใน
เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 300 คน ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มี
สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 คือนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมระดับต่ำ
มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำที่สุด ส่วนนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม
ระดับกลาง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงที่สุด

สรุปจากผลการวิจัยทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจของ
ครอบครัวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นั้นส่วนใหญ่จะพบว่า ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ

จะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำกว่ากลุ่มอื่น จะมีเพียงบางรายงานเท่านั้นที่ไม่พบความแตกต่าง จากผลดังกล่าวจึงนำไปสู่สมมุติฐานในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของ ครอบครัวระดับปานกลาง และค่ามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับระบบการศึกษา

เนื่องจากการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนเป็นระบบการศึกษาใหม่ที่มีการนำเอา ทดลองใช้ได้เพียงสองปี ดังนั้น ผลการวิจัยเกี่ยวกับระบบการศึกษาแบบนี้จึงยัง ไม่มีจะมีก็แต่ เพียงการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน พบว่า ร้อยละ 100 ของผู้ปกครองและนักเรียน ร้อยละ 94 ของครูบริหารโรงเรียน และร้อยละ 64 ของครูผู้สอนเห็นด้วยกับการจัดการเรียน การสอนแบบกึ่งระบบโรงเรียน (เคลินิวส์. 2531 : 6) การจัดการศึกษาแบบกึ่งระบบ โรงเรียนนี้ ได้ปฏิบัติแนวทางโครงสร้างหลักสูตรและระเบียบการประเมินผลของกรมวิชาการ ทุกประการ แต่ที่แตกต่างกับการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนนั้นมีเพียงรูปแบบการเรียนการสอน ของนักเรียนซึ่งนักเรียนที่เรียนแบบกึ่งระบบโรงเรียนนั้นจะต้องมีความรับผิดชอบและพึ่งตนเอง มากกว่านักเรียนที่เรียนในระบบโรงเรียน เพราะจะต้องเรียนจากสื่อการเรียนที่ทางโรงเรียน สร้างขึ้นจากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าระบบการศึกษาทั้งสองระบบนั้นจัดที่แตกต่างกันอย่างเด่นชัด คือ วิธีการสอน และจากการศึกษาที่เกี่ยวกับวิธีสอนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นั้น คารง ศิริเจริญ (2524 : 150 - 151) ได้ศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างวิธีสอน 3 วิธีคือ สอนโดยวิธีเรียนเพื่อรอบรู้เป็นรายบุคคล สอนโดยวิธีเรียนเพื่อรอบรู้เป็นกลุ่ม และสอนแบบ บรรยายในวิชาวิทยาศาสตร์ พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่วัดหลังจากสอนจนแล้วทั้ง 3 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความคิดเห็นวาระบบการศึกษา ทั้งสองระบบนี้จะทำให้ให้นักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันด้วย

สมมติฐานในการค้นคว้า

1. นักเรียนที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวในแต่ละด้านคือสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวด้านการเรียนการสอน สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับครู สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับเพื่อนและโดยส่วนรวม ทุกด้านแตกต่างกัน โดยที่

1.1 นักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน มีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวในแต่ละด้านและโดยส่วนรวมทุกด้านแตกต่างกัน

1.2 นักเรียนชายที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน มีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวในแต่ละด้านและโดยส่วนรวมทุกด้านแตกต่างกัน

1.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน มีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวในแต่ละด้านและโดยส่วนรวมทุกด้านแตกต่างกัน

1.4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน มีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวในแต่ละด้านและโดยส่วนรวมทุกด้านแตกต่างกัน

1.5 นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน มีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวแต่ละด้านและโดยส่วนรวมทุกด้านแตกต่างกัน

1.6 นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวแต่ละด้านและโดยส่วนรวมทุกด้านแตกต่างกัน

2. นักเรียนที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน โดยที่

2.1 นักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน

- 2.2 นักเรียนชายที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน
- 2.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน
- 2.4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน
- 2.5 นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน
- 2.6 นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน
3. นักเรียนชายและหญิง ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน
4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน มีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน
5. นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลางและต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน มีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน
6. นักเรียนชายและหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน
7. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน
8. นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางและต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แบ่งวิธีการออกเป็นขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. ประชากร
2. กลุ่มตัวอย่าง
3. วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
4. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ที่ศึกษาในระบบโรงเรียนและกึ่งระบบโรงเรียน
เขตการศึกษา 11 จำนวน 2,135 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 11 ที่ใช้แบบการศึกษาทั้งในรูปแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน
ปีการศึกษา 2531 จำนวน 200 คน โดยกำหนดจำนวนนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่
เรียนในระบบโรงเรียน จำนวน 25 คน และเรียนในระบบกึ่งระบบโรงเรียน จำนวน 25 คน
นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนในระบบโรงเรียน จำนวน 25 คน และเรียนในระบบ
กึ่งระบบโรงเรียน จำนวน 25 คน นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนในระบบโรงเรียน
จำนวน 25 คน และเรียนในระบบกึ่งระบบโรงเรียน จำนวน 25 คน นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 2 ที่เรียนในระบบโรงเรียน จำนวน 25 จำนวน และเรียนในระบบกึ่งระบบโรงเรียนอีก จำนวน 25 คน

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ซึ่งมีวิธีดำเนินการดังนี้

1. สุ่มโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 11 ที่ใช้ระบบการศึกษาทั้งในรูปแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน ซึ่งในเขตการศึกษา 11 ประกอบด้วย 5 จังหวัด คือ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และชัยภูมิ ทั้งนี้โดยสุ่มโรงเรียนในแต่ละจังหวัดมา จังหวัดละ 1 โรงเรียน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. สุ่มห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 จากโรงเรียนที่สุ่มได้ในขั้นแรก โดยวิธีสุ่มอย่างง่ายทุกอย่างละ 1 ห้อง โดยแบ่งเป็นในระบบโรงเรียนและกึ่งระบบโรงเรียนอย่างละ 1 ห้อง

3. สุ่มนักเรียนชายหญิงของแต่ละห้องเรียน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งสุ่มมาเพศละ 5 คน

จากวิธีดังกล่าวจะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 200 คน

ตาราง 1 แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

จังหวัด	โรงเรียน	กึ่งระบบโรงเรียน				ในระบบโรงเรียน			
		ม.1		ม.2		ม.1		ม.2	
		ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ
นครราชสีมา	หนองสูงเหลื่อมพิทยาคม	5	5	5	5	5	5	5	5
บุรีรัมย์	สหมิตรพิทยาคม	5	5	5	5	5	5	5	5
สุรินทร์	สินรินทร์วิทยา	5	5	5	5	5	5	5	5
ศรีสะเกษ	นครศรีลาควนวิทยา	5	5	5	5	5	5	5	5
ชัยภูมิ	เพชรวิทยาจารย์	5	5	5	5	5	5	5	5
	รวม	25	25	25	25	25	25	25	25

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ แบบสอบถามจำนวน 2 ชุด คือ

ก. แบบสอบถามสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียน แบบสอบถามนี้สร้างโดย พวงสร้อย วรกุล (2522 : 104 - 111) ซึ่งใช้วัดสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียน 4 ด้าน แต่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเพียงสามด้าน คือ

1. สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนกับการเรียนการสอน
2. สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนกับเพื่อน
3. สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนกับครู

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 4 ด้าน แต่เลือกมาศึกษา 3 ด้าน โดยแยกเป็นสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนกับการเรียนการสอน จำนวน 20 ข้อ สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนกับเพื่อน จำนวน 26 ข้อ สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนกับครู จำนวน 27 ข้อ รวม 73 ข้อ แต่ละข้อมีช่องให้เลือกตอบ 2 ช่อง ดังตัวอย่าง

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
(0) จำนวนวิชาที่เรียนมากเกินไป	/	
(00) เพื่อน ๆ ขอนแก่นแอ้งซิ่งคี้กัน		/

เกณฑ์การให้คะแนน

การให้คะแนน มีหลักการให้คะแนนดังนี้

1. ให้ 0 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบ "ไม่ใช่" เว้นว่าง หรือตอบเกินกว่าหนึ่งตัวเลือก
2. ให้ 1 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบ "ใช่" ไม่มีการให้ครึ่งคะแนน หรือเศษของคะแนน

ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้หาความเชื่อมั่นโดยวิธีของครอนบาค แบบสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .96 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาใช้เพียง 3 ด้าน โดยหาความเชื่อมั่นใหม่เพียง 3 ด้าน ได้เท่ากับ .95

ความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity)

โดยใช้วิธีเทคนิคกลุ่มรู้จัก (Known Group Technique) พบว่า มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าความเที่ยงตรงตามสหภาพาโดยวิธีหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่นักเรียนได้จากการทำแบบทดสอบกับคะแนนที่ได้จากการจัดอันดับของครูผู้สอน ครูแนะแนวและครูที่ปรึกษาพบว่ามีค่าความเที่ยงตรงสภาพสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข. แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีลำดับขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

1. ศึกษาความหมายทฤษฎีผลงานการวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้ต้องแท้โดย

1.1 หาความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หรือนิยามของแรงจูงใจ

ใฝ่สัมฤทธิ์

1.2 หาพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จากความหมายและ

นิยามในข้อ 1.1

2. รวบรวมความหมายและพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

2.1 จากคำตอบที่ได้ใน 1 รวบรวมพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จากข้อ 1.2 แล้วนำพฤติกรรมดังกล่าวมาแจกแจงความถี่ พิจารณาเฉพาะพฤติกรรมที่มีความถี่สูง ๆ เป็นพฤติกรรมที่ต้องการ

2.2 สร้างนิยามปฏิบัติการของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยรวบรวมความหมายและพฤติกรรมที่ได้จากข้อ 2.1

3. นำนิยามปฏิบัติการในข้อ ข มาเป็นหลักในการเขียนข้อคำถาม

4. วางรูปแบบของการวัดโดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

5. เขียนข้อความให้ครอบคลุมพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ระบุในนิยามปฏิบัติการ โดยมีทั้งข้อความทางบวกและข้อความทางลบ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ข้อความทางบวก

จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริงมาก	ให้	4	คะแนน
จริงครึ่งเดียว	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
ไม่จริงเลย	ให้	1	คะแนน

ข้อความทางลบ

ไม่จริงเลย	ให้	5	คะแนน
จริงน้อย	ให้	4	คะแนน
จริงครึ่งเดียว	ให้	3	คะแนน
จริงมาก	ให้	2	คะแนน
จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน

6. นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางจิตวิทยา จำนวน 3 ท่าน ช่วยพิจารณา ตรวจสอบและตัดสินข้อความแต่ละข้อว่าจะสามารถวัดได้ตรงตามคุณลักษณะต่าง ๆ ตามที่ต้องการ ได้หรือไม่ จากนั้นจึงคัดเลือกข้อความที่ใช้ได้มาเป็นข้อความในแบบสอบถาม

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ที่เรียนในระบบโรงเรียนและกึ่งระบบโรงเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษา จำนวน 150 คน แล้วนำมาหาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้เทคนิค 25 % กลุ่มสูง - ต่ำ และค่าความเชื่อมั่นเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 อันดับ โดยกำหนดให้นักเรียนที่ตกลงในช่องคำถาม ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดหรือการกระทำ บางอย่างของนักเรียนในเรื่องการเรียนและเรื่องทั้ง ๆ ไป

ข้อความ	จริงที่สุด	จริงมาก	จริงครึ่งเดียว	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
0. ข้าพเจ้าต้องตั้ง ความหวังไว้และ พยายามทำตามนั้น					

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายข้อ (Item Analysis) โดยตรวจให้คะแนนตาม
เกณฑ์ที่กำหนดไว้ รวมคะแนนแต่ละคน จัดเรียงคะแนนจากสูงไปหาต่ำ แล้วตัดเอา 25 % สูงและ
ต่ำ มาหาค่าสถิติพื้นฐานในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยใช้สูตร (McNemar, 1969 : 115)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}} \quad \text{independent}$$

เมื่อ t แทน ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

\bar{X}_1, \bar{X}_2 แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ตามลำดับ

s_1^2, s_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
ตามลำดับ

n_1, n_2 แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้หาแบบสอบถามที่หาค่าอำนาจ
จำนวนแล้ว ไปทดลองใช้และหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ Coefficient ใช้สูตร

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	S_t^2	แทน	ค่าความแปรปรวนทั้งฉบับ
	S_i^2	แทน	ค่าความแปรปรวนรายข้อ
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนรายข้อ

3. การหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือ ใช้การตรวจสอบโดยการหาความสัมพันธ์
กับแบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทาง สุพจน์ สีนสูงส์วัฒน์ (2527 : 199 - 211)
โดยใช้การหาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน มีสูตรดังนี้

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[(N \sum X^2 - (\sum X)^2) (N \sum Y^2 - (\sum Y)^2)]}}$$

เมื่อ	r หรือ	r_{xy}	หมายถึง	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X กับตัวแปร Y
		N	หมายถึง	จำนวนคนหรือจำนวนคู่ของข้อมูล
		$\sum X$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนดิบของตัวแปร X
		$\sum Y$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนดิบของตัวแปร Y

ΣXY	หมายถึง	ผลรวมของผลคูณของคะแนนตัวแปร X กับคะแนนของตัวแปร Y เป็นคู่ ๆ ในรูปคะแนนดิบ
ΣX^2	หมายถึง	ผลรวมของกำลังสองของคะแนนดิบตัวแปร X
ΣY^2	หมายถึง	ผลรวมของกำลังสองของคะแนนดิบตัวแปร Y

การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วทั้งสองฉบับ คือ แบบสอบถามสภาพปัญหาในด้านการปรับตัว กับแบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ไปให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบข้อคำถาม แล้วนำมาวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. ตรวจสอบให้คะแนนในแบบสอบถามตามเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้
2. หากคะแนนเฉลี่ยประจำข้อและแต่ละด้านที่แยกประเภทไว้ตามเพศ ระดับชั้นเรียน ระดับการศึกษา และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
3. นำคะแนนที่ได้ไปหาค่าสถิติพื้นฐาน
4. ทดสอบสมมติฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ความถี่
2. หาค่าเฉลี่ย (Mean) โดยคำนวณจากสูตร (Ferguson. 1971 : 75)

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	ΣX	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง

3. ความแปรปรวน (Variance) โดยใช้สูตร (Ferguson. 1971 : 62)

$$s^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}$$

เมื่อ s^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนน
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

4. ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสองกลุ่ม โดยใช้สูตร
 t-test (McNemar. 1969 : 115)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
 \bar{X}_1, \bar{X}_2 แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และ 2 ตามลำดับ
 s_1^2, s_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และ 2 ตามลำดับ
 n_1, n_2 แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มที่ 1 และ 2 ตามลำดับ

$$df = \frac{\left[\frac{s_1^2}{n_1} \right]^2 + \left[\frac{s_2^2}{n_2} \right]^2}{\frac{\left[\frac{s_1^2}{n_1} \right]^2}{n_1 - 1} + \frac{\left[\frac{s_2^2}{n_2} \right]^2}{n_2 - 1}}$$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ แทนความหมายดังนี้

N	แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน คะแนนเฉลี่ย
s^2	แทน ความแปรปรวน
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
กึ่งระบบโรงเรียน	แทน นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน
ในระบบโรงเรียน	แทน นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบในระบบโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมาย ได้พิจารณาถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องเป็นตอน ๆ คือ

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ความถี่รายข้อของแบบสอบถามสภาพปัญหาในด้านการปรับตัว ทั้งสามด้านคือ

- 1.1 สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวเกี่ยวกับการเรียนการสอน
- 1.2 สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนกับครู
- 1.3 สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนกับเพื่อน

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านดังกล่าวในตอนที่ 1 รวมทั้งสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวโดยส่วนรวมและแรงจูงใจในสัมฤทธิ์ตามตัวแปรดังต่อไปนี้

2.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างนักเรียนชายที่ศึกษาในระบบ การศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน โดยใช้ t-test ทดสอบ

2.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างนักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบ การศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน โดยใช้ t-test ทดสอบ

2.3 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน และในระบบโรงเรียน โดยใช้ t-test ทดสอบ

2.4 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน และในระบบโรงเรียน โดยใช้ t-test ทดสอบ

2.5 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ ของครอบครัวปานกลางที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน และในระบบโรงเรียน โดยใช้ t-test ทดสอบ

2.6 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน และในระบบโรงเรียน โดยใช้ t-test ทดสอบ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความแตกต่างของสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้าน ดังกล่าวในตอนที่ 1 รวมทั้งสภาพปัญหาในด้านการปรับตัว โดยส่วนรวมและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เฉพาะนักเรียนที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนตามตัวแปรดังต่อไปนี้

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง โดยใช้ t-test ทดสอบ

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ t-test ทดสอบ

3.3 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ ปานกลางและต่ำ โดยใช้ t-test ทดสอบ

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ความถี่รายชื่อของแบบสอบถามสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้าน

ตาราง 2 ความถี่เป็นรายชื่อของแบบสอบถามสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวเกี่ยวกับการเรียนการสอนของนักเรียนที่ศึกษาในระบบโรงเรียนและกึ่งระบบโรงเรียน

ข้อ	ปัญหา	ในระบบโรงเรียน		กึ่งระบบโรงเรียน	
		ใช่	ไม่ใช่	ใช่	ไม่ใช่
1	ห้องเรียนคับแคบ โต๊ะ เก้าอี้มีไม่เพียงพอ	56	44	42	58
2	ห้องเรียนไม่ถูกสุขลักษณะ เช่น มืดหรือสว่างเกินไป การระบายอากาศไม่ดี ฯลฯ	29	71	42	58
3	เสียงนักเรียนที่ทำกิจกรรมนอกห้องเรียนรบกวนเสมอ	73	27	40	60
4	โรงเรียนพิจารณาการลงโทษนักเรียนโดยไม่มีหลักเกณฑ์	47	53	59	41
5	โรงเรียนมีหนังสือประกอบการเรียนไม่เพียงพอ	36	64	42	58
6	เวลาที่ใช้ในการศึกษาหาความรู้น้อย	46	54	63	37
7	โรงเรียนจัดให้เรียนวิชาการมากเกินไปจนไม่มีเวลาพักผ่อน	41	59	46	54
8	มีครูที่มีความสามารถเฉพาะวิชาน้อย	79	21	74	26
9	จำนวนวิชาที่เรียนมากเกินไป	48	52	59	41
10	การลงโทษนักเรียนเพื่อเป็นการประจานมากกว่าเพื่อสอนให้สำนึกผิด	42	58	72	28

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหา	ในระบบโรงเรียน		ที่ระบบโรงเรียน	
		ใช่	ไม่ใช่	ใช่	ไม่ใช่
11	โรงเรียนให้ทำงานช่วยเหลือโรงเรียน มากจนขาดการเรียน	27	73	28	72
12	โรงเรียนตั้งกฎข้อบังคับมาก จนนักเรียน ไม่สามารถปรับตัวได้	44	56	53	47
13	อุปกรณ์การเรียนการสอนมีไม่เพียงพอกับ จำนวนนักเรียน	62	38	46	54
14	มีการบ้านมากไปจนทำไม่ทัน	42	58	28	72
15	สภาพในห้องเรียนไม่มีความเป็นระเบียบ เรียบร้อย	66	34	71	29
16	เนื้อหาวิชายากเกินไป	42	58	45	55
17	เด็กบางคนชอบก่อความวุ่นวายเรียน	41	59	27	73
18	นักเรียนไม่มีอิสระในการพูดและแสดง ความคิดเห็น	26	74	26	74
19	โรงเรียนให้ความรู้ทางวิชาการไม่เพียงพอ	14	86	14	86
20	ครูไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรม	20	80	23	77

สรุป จากตาราง 2 สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวด้านการเรียนการสอนของนักเรียนที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบในระบบโรงเรียน ปัญหาที่สำคัญของนักเรียนเรียงตามลำดับความถี่ 5 ลำดับแรกได้แก่ ครูที่มีความสามารถเฉพาะวิชามีน้อย เสียงนักเรียนที่ทำกิจกรรมนอกห้องเรียนรบกวนเสมอ สภาพห้องเรียนไม่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย อุปกรณ์การเรียนการสอนมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน และห้องเรียนคับแคบโต๊ะเก้าอี้ไม่เพียงพอ ส่วนสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวด้านการเรียนการสอนของนักเรียนที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนนั้น ปัญหาที่สำคัญของนักเรียนเรียงตามลำดับความถี่ 5 ลำดับแรกได้แก่ ครูที่มีความสามารถเฉพาะวิชามีน้อย การลงโทษนักเรียนเพื่อเป็นการประจานมากกว่าเพื่อสอนให้สำนึกผิด สภาพในห้องเรียนไม่มีความเป็นระเบียบ เวลาที่ใช้ศึกษาหาความรู้มีน้อย และโรงเรียนพิจารณาลงโทษนักเรียนโดยไม่มีหลักเกณฑ์ รวมทั้งจำนวนวิชาที่เรียนมากเกินไป

ตาราง 3 ความถี่เป็นรายข้อของแบบสอบถามสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนกับครู
ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบในระบบโรงเรียน และกึ่งระบบโรงเรียน

ข้อ	ปัญหา	ในระบบโรงเรียน		กึ่งระบบโรงเรียน	
		ใช่	ไม่ใช่	ใช่	ไม่ใช่
1	ครูลงโทษ เช่น เตียนตี นักเรียนที่ทำผิด เกินกว่าเหตุ	50	50	19	81
2	ครูไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน เช่น ไม่ให้โอกาสนักเรียนแก้ตัวเมื่อทำผิด	33	67	48	52
3	ครูให้ทำการบ้าน หรือแบบฝึกหัดมากเกินไป โดยไม่คำนึงว่านักเรียนจะทำได้หรือไม่	72	28	35	65
4	ครูใช้อารมณ์ตัดสินเรื่องราวต่าง ๆ โดยขาดเหตุผล	23	77	30	70
5	ครูบางคนสนใจแต่นักเรียนที่เรียนดี	18	82	48	52
6	ครูไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในการแก้ปัญหาในชั้น	46	54	41	59
7	ครูใช้ให้นักเรียนทำงานส่วนตัว โดยไม่ คำนึงถึงความสมัครใจของนักเรียน	34	66	46	54
8	ครูไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามสิ่งที่ นักเรียนไม่เข้าใจ	37	63	52	48
9	ครูถือตัว ไม่ยอมเป็นกันเองกับนักเรียน	39	61	33	67
10	ครูมุ่งแต่สอนหรือให้จดงานมากเกินไป โดยไม่ซักถามนักเรียน	64	36	30	70

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหา	ในระบบโรงเรียน		ทั้งระบบโรงเรียน	
		ใช่	ไม่ใช่	ใช่	ไม่ใช่
11	ครู เชื่อคำฟ้องของนักเรียนโดยไม่หาข้อเท็จจริง	51	49	51	49
12	ครู ไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม	30	70	18	82
13	ครู ไม่ให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาค้าง ๆ	23	77	32	68
14	ครู ไม่ให้ความสนิทสนมมากพอ ทำให้นักเรียนไม่กล้า เข้าหาครู	39	61	21	79
15	ครู ไม่สนใจปัญหาความเดือดร้อนของนักเรียน	40	60	49	51
16	ครู ไม่ให้ความอบอุ่นและ เป็นที่ปรึกษาทางการเรียน	44	56	36	64
17	ครูบางคนสอนเร็ว	13	87	42	58
18	สถานที่พักของครู ไม่เป็นสัดส่วน ทำให้ไม่กล้า เข้าไปปรึกษา เพราะครูหลานท่านนั่งรวมกันอยู่	24	76	50	50
19	ครู ไม่สนใจคนที่เรียนไม่ทัน ไม่เข้าใจ	23	75	24	76
20	ไม่ชอบครูที่สอนเป็นการส่วนตัวทำให้เรียนไม่ดี	22	78	52	48
21	ครู ใช้คำหยาบคายในเวลาคุ้มนักเรียน	47	52	25	75
22	ครู ไม่ให้ความยุติธรรมกับนักเรียนทุกคน	50	50	27	73

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหา	ในระบบโรงเรียน		กึ่งระบบโรงเรียน	
		ใช่	ไม่ใช่	ใช่	ไม่ใช่
23	ครูบังคับเกินไปทำให้นักเรียนไม่ยอมเรียน วิชานั้น	57	43	30	70
24	ครูบางคนทำตัวเคร่งครัดในขณะที่กำลังสอน	26	74	44	56
25	ครูไม่รับฟังความคิดเห็นจากนักเรียน	18	82	35	65
26	เมื่อนักเรียนทำผิดคนเดียว ครูจะลงโทษ หมดทุกคน	46	54	28	72
27	ครูบางคนประพฤติตัวไม่เหมาะสม เช่น การแต่งกาย ภาษาที่ใช้	25	75	30	70

จากตาราง 3 สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับครูของนักเรียนที่ศึกษาในระบบ การศึกษาแบบในระบบโรงเรียน ปัญหาที่สำคัญของนักเรียนเรียงตามลำดับความถี่ 5 ลำดับแรก ได้แก่ ครูให้ทำการบ้านหรือแบบฝึกหัดมากเกินไปโดยไม่คำนึงว่านักเรียนจะทำได้หรือไม่ ครูมุ่งแต่สอนหรือให้จดงานมากเกินไปโดยไม่ซักถามนักเรียน ครูบังคับมากเกินไปทำให้ไม่ยอมเรียน ครูเชื่อคำฟ้องของนักเรียนโดยไม่หาข้อเท็จจริง และครูไม่ให้ความยุติธรรมกับนักเรียนทุกคน รวมทั้งครูลงโทษ เช่น เขียนตี คู่นักเรียนที่ทำผิดเกินกว่าเหตุ ซึ่งมีความถี่เท่ากัน ส่วนสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับครูของนักเรียนที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนนั้น ปัญหาที่สำคัญเรียงตามลำดับความถี่ 5 ลำดับแรก ได้แก่ ครูไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามสิ่งที่นักเรียนไม่เข้าใจ และไม่ชอบครูที่สอนเป็นการส่วนตัว ทำให้เรียนไม่ดี ซึ่งมีความถี่เท่ากันเป็นอันดับแรก ครูเชื่อคำฟ้องของนักเรียนโดยไม่หาข้อเท็จจริง สถานที่พัก

ของครูไม่เป็นสัดส่วนทำให้ไม่กล้าเข้าไปปรึกษา เพราะครูหลายท่านนั่งรวมกันอยู่ ครูไม่สนใจ ปัญหาความเดือดร้อนของนักเรียน และครูบางคนสนใจแต่นักเรียนที่เรียนดีรวมทั้งครูไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน เช่น ไม่ให้ออกาสักนักเรียนแก้ตัวเมื่อทำผิดซึ่งมีความดีเท่ากันเป็นอันดับสุดท้าย

ตาราง 4 ความดีที่เป็นรายชื่อของแบบสอบถามสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนกับเพื่อน ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบในระบบโรงเรียนและกึ่งระบบโรงเรียน

ข้อ	ปัญหา	ในระบบโรงเรียน		กึ่งระบบโรงเรียน	
		ใช่	ไม่ใช่	ใช่	ไม่ใช่
1	เพื่อนเห็นประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม	54	46	54	46
2	เพื่อนชอบแกล้งแย่งชิงดีกัน	40	60	37	63
3	รู้สึกขึ้นกระดากเมื่ออยู่ต่อหน้าเพื่อนต่างเพศ	43	57	65	35
4	เพื่อนบางคนชอบเอาเปรียบเพื่อนฝูง	34	66	10	90
5	ไม่มีเพื่อนที่สนิทที่จะปรึกษาปัญหาได้	56	44	22	78
6	เพื่อนไม่เก็บความลับของเพื่อนด้วยกัน	43	57	41	59
7	เพื่อนบางคนชอบแบ่งชั้นวรรณะในการคบเพื่อน	42	58	30	70
8	เพื่อนไม่มีความจริงจังต่อกัน	36	64	39	61
9	เพื่อน ๆ ในชั้นเข้ากันไม่ค่อยได้	40	60	33	67
10	เวลาเข้าสังคมกับเพื่อนชอบนึกถึงบมค้อยของตัวเอง	24	76	59	41
11	เพื่อนชอบแสดงออกมากเกินไป โดยไม่คำนึงถึงคนอื่น	26	74	53	47

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหา	ในระบบโรงเรียน		กึ่งระบบโรงเรียน	
		ใช่	ไม่ใช่	ใช่	ไม่ใช่
12	เพื่อน ๆ ชอบนำไปในทางที่ไม่ดี เช่น อบายมุข การพนัน สูบกัญชา หรือ สิ่งเสียดศีลอื่น ๆ	21	79	26	74
13	เพื่อนชอบชักชวนไปก่อการทะเลาะวิวาท	25	75	18	82
14	เพื่อนชอบแกล้งข้าพเจ้าว่าเป็นตัวตลก	27	73	26	74
15	เพื่อนมีความอิจฉาเพื่อนด้วยกัน	44	56	33	67
16	เพื่อนบางคนมาคุยหรือท้วงท้วงเราะไถ่ ๆ ทำให้หูหนังกื่อไม่รู้เรื่อง	38	62	40	60
17	น้อยใจที่เพื่อน ๆ มีบางสิ่งบางอย่าง เหนือกว่า	25	75	17	83
18	เพื่อนชอบล้อเรื่องบมด้อย หรือความ บกพร่องในร่างกาย	45	55	13	87
19	เพื่อนบางคนชอบทำไวยวายไม่มีเหตุผล	34	66	13	87
20	เพื่อนไม่ค่อยเข้าใจ บางครั้งทำคืนดักกลับ เข้าใจตรงข้าม	39	61	17	83
21	เพื่อนจับกลุ่มคุยในขณะที่ครูสอน	45	55	58	42
22	เพื่อนมักจะพูดคุยกเหยียดหยามกัน	56	39	45	55
23	เพื่อนเพศเดียวกันชอบอิจฉากัน	77	23	29	71
24	เพื่อนชวนคุยในเวลาเรียน ทำให้เรียน ไม่รู้เรื่อง	25	75	25	75

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหา	ในระบบโรงเรียน		กึ่งระบบโรงเรียน	
		ใช่	ไม่ใช่	ใช่	ไม่ใช่
25	เพื่อนเข้าห้องเรียนช้า ทำให้เสียเวลาเรียน	46	54	19	81
26	เพื่อนบางคนชอบเอาของคนอื่นไปเป็นของตัวเอง	30	70	28	72

จากตาราง 4 สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบในระบบโรงเรียน มีปัญหาที่สำคัญเรียงตามลำดับความถี่ 5 ลำดับแรก ได้แก่ เพื่อนเพศเดียวกันชอบอิจฉากัน ไม่มีเพื่อนที่สนิทที่จะปรึกษาปัญหาได้ รวมทั้งเพื่อนมักจะพูดดูถูกเหยียดหยามกันซึ่งมีความถี่เท่ากัน เพื่อนเห็นประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม เพื่อนเข้าห้องเรียนช้าทำให้เสียเวลาเรียน และเพื่อนชอบล้อเรื่องบมด้อยหรือความบกพร่องในร่างการรวมทั้งเพื่อนจับกลุ่มคุยในขณะที่ครูสอน ซึ่งมีความถี่เท่ากันเป็นอันดับสุดท้าย ส่วนสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน มีปัญหาที่สำคัญเรียงตามลำดับความถี่ 5 ลำดับแรก ได้แก่ รู้สึกเป็นกระดากเมื่ออยู่ต่อหน้าเพื่อนต่างเพศ เวลาเข้าสังคมกับเพื่อนชอบนึกถึงบมด้อยของตัวเอง เพื่อนจับกลุ่มคุยกันในขณะที่ครูสอน เพื่อนเห็นประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม และเพื่อนชอบแสดงออกมากเกินไปโดยไม่นึกถึงคนอื่น

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้าน รวมทั้งสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวโดยส่วนรวมและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ตาราง 5 เปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านระหว่างนักเรียนชายที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน

สภาพปัญหาในด้านการปรับตัว	N	\bar{X}	S ²	t
โดยส่วนรวม				
กึ่งระบบโรงเรียน	50	.4269	.242	1.96
ในระบบโรงเรียน	50	.3549	.026	
ด้านการเรียนการสอน				
กึ่งระบบโรงเรียน	50	.5024	.047	2.82**
ในระบบโรงเรียน	50	.3856	.038	
ครู				
กึ่งระบบโรงเรียน	50	.3584	.062	.40
ในระบบโรงเรียน	50	.3408	.036	
เพื่อน				
กึ่งระบบโรงเรียน	50	.4200	.048	2.16*
ในระบบโรงเรียน	50	.3384	.024	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนชายที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในการปรับตัวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาส่วนย่อยแต่ละด้านพบว่า นักเรียนชายที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในการปรับตัวด้านการเรียนการสอนและสภาพปัญหาในการปรับตัวกับเพื่อนแตกต่างกันกับนักเรียนชายที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ แต่สำหรับสภาพปัญหาในการปรับตัวกับครูไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 6 เปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านระหว่างนักเรียนหญิงที่ศึกษา
ในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน

สภาพปัญหาในด้านการปรับตัว	N	\bar{X}	S ²	t
โดยส่วนรวม				
กึ่งระบบโรงเรียน	50	.3800	.025	-1.06
ในระบบโรงเรียน	50	.4128	.023	
ด้านการเรียนการสอน				
กึ่งระบบโรงเรียน	50	.4240	.025	- .32
ในระบบโรงเรียน	50	.4344	.029	
ครู				
กึ่งระบบโรงเรียน	50	.3288	.037	-1.73
ในระบบโรงเรียน	50	.3960	.038	
เพื่อน				
กึ่งระบบโรงเรียน	50	.3872	.038	- .57
ในระบบโรงเรียน	50	.4080	.030	

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวโดยส่วนรวมทั้งสามด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและเมื่อพิจารณาส่วนย่อยแต่ละด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งคำนวณกับสมมติฐานข้อที่ 1.1

ตาราง 7 เปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน

สภาพปัญหาในด้านการปรับตัว	N	\bar{X}	S ²	t
โดยส่วนรวม				
กึ่งระบบโรงเรียน	50	.3747	.036	.26
ในระบบโรงเรียน	50	.3656	.025	
ด้านการเรียนการสอน				
กึ่งระบบโรงเรียน	50	.4336	.034	.89
ในระบบโรงเรียน	50	.4008	.034	
ครู				
กึ่งระบบโรงเรียน	50	.3096	.047	-.66
ในระบบโรงเรียน	50	.3360	.034	
เพื่อน				
กึ่งระบบโรงเรียน	50	.3808	.052	.51
ในระบบโรงเรียน	50	.3600	.032	

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวโดยส่วนรวมทั้งสามด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและเมื่อพิจารณาส่วนย่อยแต่ละด้านก็ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งค้านกับสมมุติฐานข้อที่ 1.3

ตาราง 8 เปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน

สภาพปัญหาในด้านการปรับตัว	N	\bar{X}	S ²	t
โดยส่วนรวม				
กึ่งระบบโรงเรียน	50	.4323	.030	.91
ในระบบโรงเรียน	50	.4021	.026	
ด้านการเรียนการสอน				
กึ่งระบบโรงเรียน	50	.4928	.039	1.92
ในระบบโรงเรียน	50	.4192	.034	
ครู				
กึ่งระบบโรงเรียน	50	.3776	.050	-.55
ในระบบโรงเรียน	50	.4008	.040	
เพื่อน				
กึ่งระบบโรงเรียน	50	.4264	.033	1.19
ในระบบโรงเรียน	50	.3864	.024	

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวโดยส่วนรวมทั้งสามด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและเมื่อพิจารณาส่วนย่อยแต่ละด้านก็ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งคำนวณกับสมมติฐานข้อที่ 1.4

ตาราง 9 เปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านระหว่างนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน

สภาพปัญหาในด้านการปรับตัว	N	\bar{X}	S ²	t
โดยส่วนรวม				
กึ่งระบบโรงเรียน	33	.4137	.045	.53
ในระบบโรงเรียน	38	.3905	.025	
ด้านการเรียนการสอน				
กึ่งระบบโรงเรียน	33	.4945	.049	1.54
ในระบบโรงเรียน	38	.4211	.032	
ครู				
กึ่งระบบโรงเรียน	33	.3455	.067	-.68
ในระบบโรงเรียน	38	.3832	.041	
เพื่อน				
กึ่งระบบโรงเรียน	33	.4012	.045	.78
ในระบบโรงเรียน	38	.3674	.024	

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวโดยส่วนรวมทั้งสามด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและเมื่อพิจารณาส่วนย่อยแต่ละด้านก็ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งคำนวณกับสมมุติฐานข้อที่ 1.5

ตาราง 10 เปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านระหว่างนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน

สภาพปัญหาในด้านการปรับตัว	N	\bar{X}	S ²	t
โดยส่วนรวม				
กึ่งระบบโรงเรียน	67	.3984	.029	.64
ในระบบโรงเรียน	62	.3798	.026	
ด้านการเรียนการสอน				
กึ่งระบบโรงเรียน	67	.4478	.031	1.39
ในระบบโรงเรียน	62	.4032	.035	
ครู				
กึ่งระบบโรงเรียน	67	.3427	.040	-1.48
ในระบบโรงเรียน	62	.3594	.037	
เพื่อน				
กึ่งระบบโรงเรียน	67	.4048	.042	.83
ในระบบโรงเรียน	62	.3768	.031	

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวโดยส่วนรวมทั้งสามด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและเมื่อพิจารณาส่วนย่อยแต่ละด้านก็ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งค้ำกับสมมุติฐานข้อที่ 1.6

ตาราง 11 เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนชายที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	N	\bar{X}	S ²	t
นักเรียนชาย				
กึ่งระบบโรงเรียน	50	3.4960	.111	1.77
ในระบบโรงเรียน	50	3.3782	.110	

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่านักเรียนชายที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 12 เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	N	\bar{X}	S ²	t
นักเรียนหญิง				
กึ่งระบบโรงเรียน	50	3.7253	.125	3.32**
ในระบบโรงเรียน	50	3.4751	.158	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่านักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือนักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบโรงเรียน

ตาราง 13 เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	N	\bar{X}	S ²	t
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1				
กึ่งระบบโรงเรียน	50	3.6911	.129	2.90**
ในระบบโรงเรียน	50	3.4787	.139	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบโรงเรียน

ตาราง 14 เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	N	\bar{X}	S ²	t
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2				
กึ่งระบบโรงเรียน	50	3.5302	.119	2.21*
ในระบบโรงเรียน	50	3.3747	.130	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบในระบบโรงเรียน

ตาราง 15 เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	N	\bar{X}	S ²	t
ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง				
กึ่งระบบโรงเรียน	33	3.5111	.127	2.34*
ในระบบโรงเรียน	38	3.3205	.108	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบในระบบโรงเรียน

ตาราง 16 เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	N	\bar{X}	S ²	t
ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ				
กึ่งระบบโรงเรียน	67	3.6597	.125	2.60**
ในระบบโรงเรียน	62	3.4918	.144	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 16 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบในระบบโรงเรียน

ตาราง 17 เปรียบเทียบสภาพปัญหาปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน

สภาพปัญหาในด้านการปรับตัว	N	\bar{X}	S ²	t
โดยส่วนรวม				
ชาย	50	.4269	.041	1.29
หญิง	50	.3800	.025	
ด้านการเรียนการสอน				
ชาย	50	.5024	.047	2.07*
หญิง	50	.4240	.025	
ครู				
ชาย	50	.3584	.062	.67
หญิง	50	.3288	.037	
เพื่อน				
ชาย	50	.4200	.048	.80
หญิง	50	.3872	.038	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวโดยส่วนรวมทั้งสามด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาส่วนย่อยแต่ละด้านพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวด้านการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือนักเรียนชายที่ศึกษาในระบบการศึกษา

แบบกึ่งระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวด้านการเรียนการสอนสูงกว่านักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน ส่วนสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับครู และเพื่อนพบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 18 เปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน

สภาพปัญหาในด้านการปรับตัว	N	\bar{X}	S ²	t
โดยส่วนรวม				
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	50	.3747	.036	-1.59
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	50	.4323	.030	
ด้านการเรียนการสอน				
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	50	.4336	.034	-1.55
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	50	.4928	.039	
ครู				
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	50	.3096	.047	-1.55
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	50	.3776	.050	
เพื่อน				
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	50	.3808	.052	-1.11
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	50	.4264	.033	

จากตาราง 18 แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวโดยส่วนรวม และส่วนย่อยสามด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งค้ำกับสมมุติฐานข้อที่ 4

ตาราง 19 เปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านระหว่างนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางและต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน

สภาพปัญหาในด้านการปรับตัว	N	\bar{X}	S ²	t
โดยส่วนรวม				
ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง	33	.4137	.045	.39
ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ	67	.3984	.029	
ด้านการเรียนการสอน				
ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง	33	.4945	.049	1.14
ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ	67	.4478	.031	
ครู				
ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง	33	.3455	.069	.06
ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ	67	.3425	.040	
เพื่อน				
ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง	33	.4012	.045	-.08
ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ	67	.4048	.042	

จากตาราง 19 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางและต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวโดยส่วนรวมและส่วนย่อยสามด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งค้ำกับสมมติฐานข้อที่ 5

ตาราง 20 เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	N	\bar{X}	S ²	t
กึ่งระบบโรงเรียน				
นักเรียนชาย	50	3.4960	.111	-3.35**
นักเรียนหญิง	50	3.7253	.125	

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 20 แสดงให้เห็นว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือนักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนชายที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน

ตาราง 21 เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	N	\bar{X}	S ²	t
กึ่งระบบโรงเรียน				
มัธยมศึกษาปีที่ 1	50	3.6911	.129	2.28*
มัธยมศึกษาปีที่ 2	50	3.5302	.119	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 21 แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน

ตาราง 22 เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง และต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	N	\bar{X}	S ²	t
กึ่งระบบโรงเรียน				
ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง	33	3.5111	.127	-1.97
ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ	67	3.6597	.125	

จากตาราง 22 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางและนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งคำนกับสมมุติฐานข้อที่ 8

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน เขตการศึกษา 11
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวและแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน เขตการศึกษา 11 เมื่อควบคุมตัวแปรเพศ ระดับชั้นเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวและแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนตามตัวแปรเพศ ระดับชั้นเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ที่ใช้แบบการศึกษาทั้งในรูปแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน ปีการศึกษา 2531 จำนวน 200 คน โดยกำหนดจำนวนนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนในระบบโรงเรียน จำนวน 25 คน และเรียนในระบบกึ่งระบบโรงเรียน จำนวน 25 คน นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนในระบบโรงเรียน จำนวน 25 คน และเรียนในระบบกึ่งระบบโรงเรียน จำนวน 25 คน นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนในระบบโรงเรียน จำนวน 25 คน และเรียนในระบบกึ่งระบบโรงเรียน จำนวน 25 คน นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนในระบบโรงเรียน จำนวน 25 คน และเรียนในระบบกึ่งระบบโรงเรียนอีก จำนวน 25 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้แบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ

1. แบบสอบถามสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียน เป็นแบบให้เลือกตอบใช่หรือไม่ใช่ จำนวน 73 ข้อ ประกอบด้วยข้อคำถามวัดสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียน ด้านการเรียนการสอน สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนกับครู และวัดสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนกับเพื่อน

2. แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ จำนวน 45 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่นได้ .87

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าความถี่รายข้อของแบบสอบถามสภาพปัญหาในด้านการปรับตัว ทั้ง 3 ด้าน คือ

- 1.1 สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวด้านการเรียนการสอน
- 1.2 สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนกับครู
- 1.3 สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนกับเพื่อน

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน เมื่อควบคุมตัวแปรเพศ ระดับชั้นเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนตามตัวแปรเพศ ระดับชั้นเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ค่าความถี่รายข้อของแบบสอบถามสภาพปัญหาในด้านการปรับตัว ทั้ง 3 ด้าน ปรากฏผลดังนี้

1.1 สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวด้านการเรียนการสอนของนักเรียนที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนปัญหาที่สำคัญของนักเรียนเรียงตามลำดับความถี่ 5 ลำดับแรก ได้แก่ ครูที่มีความสามารถเฉพาะวิชามีน้อย การลงโทษนักเรียนเพื่อเป็นการประจานมากกว่าเพื่อสอนให้สำนึกผิด สภาพในห้องเรียนไม่มีความเป็นระเบียบ เวลาที่ใช้ในการศึกษาหาความรู้มีน้อย และโรงเรียนพิจารณาการลงโทษนักเรียนโดยไม่มีหลักเกณฑ์ รวมทั้งจำนวนวิชาที่เรียนมากเกินไป ส่วนสภาพปัญหาในด้านการปรับตัว ด้านการเรียนการสอนของนักเรียนที่ศึกษาในระบบโรงเรียนนั้น ปัญหาที่สำคัญของนักเรียนเรียงตามลำดับที่ความถี่ 5 ลำดับแรก ได้แก่ ครูที่มีความสามารถเฉพาะวิชามีน้อย เสียงนักเรียนที่ทำกิจกรรมนอกห้องเรียนรบกวนเสมอ สภาพห้องเรียนไม่มีความ เป็นระเบียบเรียบร้อย อุปกรณ์การเรียนการสอนมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนและห้องเรียนคับแคบ โต๊ะเก้าอี้ไม่เพียงพอ

1.2 สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับครูของนักเรียนที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนปัญหาที่สำคัญของนักเรียนตามลำดับความถี่ 5 ลำดับแรก ได้แก่ ครูไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามสิ่งที่นักเรียนไม่เข้าใจ และไม่ชอบครูที่สอนเป็นการส่วนตัวทำให้เรียนไม่ดี ซึ่งมีความถี่เท่ากันเป็นอันดับแรกครูเชื่อคำฟ้องของนักเรียนโดยไม่หาข้อเท็จจริง สถานที่พักของครูไม่ เป็นสัดส่วนทำให้ไม่กล้าเข้า ไปปรึกษาเพราะครูหลายท่านนั่งรวมกันอยู่ ครูไม่สนใจปัญหาความเดือดร้อนของนักเรียนและครูบางคนสนใจแก่นักเรียนที่เรียนดีรวมทั้งครูไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน เช่น ไม่ให้โอกาสนักเรียนแก้ตัว เมื่อทำผิดซึ่งมีความถี่เท่ากันเป็นอันดับสุดท้าย ส่วนสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับครูของนักเรียนที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบในระบบโรงเรียนนั้น ปัญหาที่สำคัญเรียงตามลำดับความถี่ 5 ลำดับแรก ได้แก่ ครูให้ทำการบ้านหรือแบบฝึกหัดมากเกินไปโดยไม่คำนึงว่านักเรียนจะทำได้หรือไม่ ครูมุ่งแต่สอนให้จดจำมากเกินไปโดยไม่ซักถามนักเรียน ครูบังคับเกินไปทำให้นักเรียนไม่อยากเรียน ครูเชื่อคำฟ้องของนักเรียนโดยไม่หาข้อเท็จจริง และครูไม่ให้ความยุติธรรมกับนักเรียนทุกคนรวมทั้งครูลงโทษ เช่น เมียนตี คุ นักเรียนที่ทำผิดเกินกว่าเหตุ ซึ่งมีความถี่เท่ากัน

1.3 สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีปัญหาที่สำคัญเรียงตามลำดับความถี่ 5 อันดับแรก ได้แก่ รู้สึก ขิงกระดาก

เมื่ออยู่ต่อหน้าเพื่อนต่างเพศ เวลาเข้าสังคมกับเพื่อนชอบนึกถึงนมค้อยของตัวเอง เพื่อนจับกลุ่มคุย ในขณะที่ครูสอน เพื่อนชอบแสดงออกมากเกินไปโดยไม่นึกถึงคนอื่น และเพื่อนเห็นประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม ส่วนสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบในระบบโรงเรียนมีปัญหาที่สำคัญเรียงตามลำดับความถี่ 5 อันดับแรก ได้แก่ เพื่อน เพศเดียวกันชอบอิจฉากัน ไม่มีเพื่อนที่สนิทที่จะปรึกษาปัญหาได้ รวมทั้งเพื่อนมักจะพูดคุยกเหยียดหยามกัน ซึ่งมีความถี่เท่ากัน เพื่อนเห็นประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม และเพื่อน เข้าห้องเรียนเข้าทำให้เสียเวลาเรียน และเพื่อขอล้อเลียนเรื่องนมค้อยหรือความบกพร่องในร่างกายรวมทั้งเพื่อนจับกลุ่มคุยในขณะที่ครูสอน ซึ่งมีความถี่เท่ากันเป็นอันดับสุดท้าย

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้ง โดยส่วนรวมและส่วนตัวสามด้านและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ตามตัวแปร ความคุม คือ เพศ ระดับชั้นเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจ มีดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านระหว่างนักเรียนชาย ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน พบว่า โดยส่วนรวมแล้วมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านปรากฏผลดังนี้

2.1.1 นักเรียนชายที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวด้านการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 2.82$)

2.1.2 นักเรียนชายที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับครูไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = .40$)

2.1.3 นักเรียนชายที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับเพื่อนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 2.16$)

2.2 การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้าน ระหว่างนักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน พบว่า โดยส่วนรวมแล้วมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน ด้านปรากฏผลดังนี้

2.2.1 นักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวด้านการเรียนการสอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -.32$)

2.2.2 นักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับครู ไม่มีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -1.73$)

2.2.3 นักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับเพื่อน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -.57$)

2.3 การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน พบว่า โดยส่วนรวมแล้วมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัว ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณา แต่ละด้านปรากฏผล ดังนี้

2.3.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวด้านการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = .89$)

2.3.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับครู ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -.66$)

2.3.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับเพื่อน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = .51$)

2.4 การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน พบว่า โดยส่วนรวมแล้วมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านปรากฏผลดังนี้

2.4.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวด้านการเรียนการสอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.92$)

2.4.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับครูไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -.55$)

2.4.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับเพื่อนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.19$)

2.5 การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านระหว่างนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลางที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน พบว่า โดยส่วนรวมแล้วมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านปรากฏผลดังนี้

2.5.1 นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลางที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวด้านการเรียนการสอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.54$)

2.5.2 นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลางที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับครูไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -.68$)

2.5.3 นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลางที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับเพื่อนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = .78$)

2.6 การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านระหว่างนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน พบว่า โดยส่วนรวมแล้วมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน ปรากฏผลดังนี้

2.6.1 นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวด้านการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.39$)

2.6.2 นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับครูไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -.48$)

2.6.3 นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับเพื่อน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = .83$)

2.7 การเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนชายที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน พบว่า มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.77$)

2.8 การเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนพบว่า มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 3.32$)

2.9 การเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนที่เมื่อยมศึกษาปีที่ 1 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน พบว่า มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 2.90$)

2.10 การเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนชั้นเมื่อยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน พบว่า มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 2.21$)

2.11 การเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลางที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนพบว่า มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 2.34$)

2.12 การเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนพบว่า มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 2.60$)

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งโดยส่วนรวมและส่วนย่อยสามด้านและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของนักเรียนที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนตามตัวแปร เพศ ระดับชั้นเรียน และฐานะทางเศรษฐกิจ มีดังนี้

3.1 การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบแบบกึ่งระบบโรงเรียน พบว่า โดยส่วนรวมแล้วมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านปรากฏผลดังนี้

3.1.1 นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวด้านการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 2.07$)

3.1.2 นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับครู ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = .67$)

3.1.3 นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับเพื่อน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = .80$)

3.2 การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน พบว่า โดยส่วนรวมแล้วมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัว ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านปรากฏผลดังนี้

3.2.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในการปรับตัวด้านการเรียนการสอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -1.55$)

3.2.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในการปรับตัวกับครูไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -1.55$)

3.2.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในการปรับตัวกับเพื่อนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -1.11$)

3.3 การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในการปรับตัวทั้งสามด้านระหว่างนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลางและนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน พบว่า โดยส่วนรวมแล้วมีสภาพปัญหาในการปรับตัวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและเมื่อพิจารณาแต่ละด้านปรากฏผลดังนี้

3.3.1 นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลางและนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในการปรับตัวด้านการเรียนการสอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.14$)

3.3.2 นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลางและนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในการปรับตัวกับครูไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = .06$)

3.3.3 นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลางและนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในการปรับตัวกับเพื่อนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -.08$)

3.4 การเปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน พบว่า มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = -3.35$)

3.5 การเปรียบเทียบแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน พบว่า มีแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 2.28$)

3.6 การเปรียบเทียบแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลางและนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน พบว่า มีแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -1.97$)

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวระหว่างนักเรียนที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน เมื่อควบคุมตัวแปรเพศ ระดับชั้นเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว พบว่า โดยส่วนรวมแล้วนักเรียนที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวด้านการเรียน การสอน สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับครู และสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับเพื่อนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งค้านกับสมมุติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า "นักเรียนที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวในแต่ละด้านคือ สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวด้านการเรียนการสอน สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับครู สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับเพื่อนและโดยส่วนรวมทุกด้านแตกต่างกัน" จากผลการวิจัยดังกล่าวอาจเกิดจากรูปแบบในการจัดการศึกษาตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ครูจัดให้นักเรียน ทั้งสองระบบนี้ยังไม่แตกต่างกันอย่างแท้จริงกล่าวคือ จากโครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นนั้นนักเรียนที่เรียนในระบบการศึกษาแบบในระบบโรงเรียนจะต้องเรียน 35 คาบต่อสัปดาห์ ทั้งนี้เป็นการเรียนภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียนบ้าง เช่น วิชาการงานอาชีพ วิชาพลานามัย ส่วนนักเรียนที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนนั้น จะเรียนในห้องเรียน 22 คาบต่อสัปดาห์อีก 13 คาบที่เหลือจะเรียนหรือปฏิบัตินอกห้องเรียน ซึ่งจำนวนคาบเรียนที่เรียนหรือปฏิบัตินอกห้องเรียนยังไม่แตกต่างกันมากนัก นอกจากนั้นจากรายงานการวิเคราะห์คุณภาพ

การศึกษาการจัดการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นแบบปกติและแบบกึ่งระบบโรงเรียนของโรงเรียนแม่แบบในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา กรมสามัญศึกษา ยังพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้ง 9 รายวิชา คือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา พลานามัย ศิลปศึกษา การงาน และวิชาอาชีพ ของนักเรียนที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบในระบบโรงเรียน และนักเรียนที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีความรู้เกาะกลุ่มใกล้เคียงกันหรือปานกันนั้น แสดงว่า สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนทั้งสองระบบน่าจะ ไม่แตกต่างกันตามที่ คมเพชร จิตรสุกุล (2515 : 15 - 16) กล่าวว่า การปรับตัวเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะมีผลต่อความสำเร็จทางการเรียน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียน เมื่อควบคุมตัวแปรเพศ ระดับชั้นเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว พบว่า นักเรียนหญิง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลางและต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, .01, .05, .05 และ .01 ตามลำดับ จะมีเพียงนักเรียนชายที่ศึกษาในระบบศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนเท่านั้น ที่พบว่า มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจากการวิจัยโดยส่วนใหญ่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 ที่ว่า "นักเรียนที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน" โดยนักเรียนที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากกว่านักเรียนที่ศึกษาในระบบโรงเรียน ทั้งนี้คงจะมีสาเหตุมาจากในกระบวนการเรียนการสอนแบบกึ่งระบบโรงเรียนนักเรียนจะต้องมีความรับผิดชอบต่อการเรียนสูงกว่าเพราะต้องเรียนด้วยตนเองในบางจุดประสงค์หลายรายวิชา (รายงานการวิเคราะห์คุณภาพการศึกษาแบบปกติและแบบกึ่งระบบโรงเรียนของโรงเรียนแม่แบบในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา กรมสามัญศึกษา. 2531 : 16) ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะพฤติกรรมของผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงของแมคเคลแลนด์ (McClelland, 1961 : 207 - 256) ที่ว่าผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีความรับผิดชอบต่อตนเอง (Individual Responsibility) จะพยายามทำงานให้สำเร็จเพื่อความพึงพอใจของตนเอง

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวโดยส่วนรวมทั้งสามด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งค้านกับสมมุติฐานข้อที่สามที่ว่า "นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านแตกต่างกัน" แต่จากผลการวิจัยดังกล่าวหากพิจารณาโดยส่วนย่อยแต่ละด้านแล้ว พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวด้านการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหากพิจารณาที่ค่าเฉลี่ยแล้วนักเรียนชายมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวสูงกว่านักเรียนหญิง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไทบูลย์ อินทรวีชา (2511 : 181 - 183) ซึ่งศึกษาถึงความต้องการและปัญหาการปรับตัวของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาประสานมิตรจากการศึกษา พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงประสบปัญหาด้านการปรับตัวพอ ๆ กัน แต่นักเรียนชายมีปัญหาการเรียนมากกว่านักเรียนหญิง นอกจากนี้ โรบินเฟลด์ (Robinfield, 1960 : 1104) ยังพบว่า นักเรียนชายต้องการความช่วยเหลือด้านการเรียนจากฝ่ายแนะแนวมากกว่านักเรียนหญิง

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งค้านกับสมมุติฐานข้อที่สี่ว่า "นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านแตกต่างกัน" แต่พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีแนวโน้มที่จะมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่บ้าง (พิจารณาจากค่าเฉลี่ย) จากผลการวิจัยดังกล่าวอาจเกิดจากสิ่งแวดล้อมของนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีลักษณะคล้ายกันกล่าวคือ เด็กกลุ่มที่เข้าเรียนในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนนั้นส่วนใหญ่พ่อแม่ยากจน และใช้ชีวิต

อยู่ในชนบทอาชีพที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเกือบทั้งหมด ดังนั้นสภาพปัญหาอันจะเกิดจากครอบครัวจึงน่าจะคล้าย ๆ กัน ส่วนอิทธิพลของชั้นเรียนก็เป็นสิ่งแวดล้อมอย่างหนึ่งที่นอกเหนือจากบ้านนั้น นักเรียนทั้งสองกลุ่มก็จะผ่านประสบการณ์อันได้แก่ หลักสูตร ระเบียบวินัย อารมณ์ของครู และนักเรียน การสอน ฯลฯ ที่เหมือน ๆ กันเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ มูลี (Mouly, 1965 : 478) ได้กล่าวว่าเป็นองค์ประกอบที่มีผลต่อการปรับตัว นอกจากนี้ แสตรง (Strang, 1958 : 248) ได้กล่าวถึงปัญหาด้านการเรียนของเด็กวัยรุ่นในเรื่องพลังและประเภทของปัญหาด้านวิชาการว่า เด็กมีความวิตกกังวลในเรื่องการสอบได้คะแนนน้อยกว่าเพื่อนนอกจากนี้ยังประสบปัญหาด้านขาดความสนใจบางวิชาและต้องเรียนวิชาที่ตนไม่ชอบ แต่นักเรียนกลุ่มที่นำพาศึกษาวิจัยในครั้งนี้เห็นเป็นเด็กที่เกือบจะไม่มีโอกาสได้เข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ดังนั้นสภาพการแข่งขันทางด้านวิชาการของนักเรียนกลุ่มนี้จึงมีน้อยนอกจากนั้นหลักสูตรทั้งระบบโรงเรียนยังเอื้ออำนวยให้เด็กได้เลือกเรียนวิชาอาชีพที่เด็กชอบและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นมากกว่าหลักสูตรในระบบโรงเรียน รวมทั้งรูปแบบในการเรียนการสอน การประเมินผลก็พัฒนาให้เด็กได้มีอิสระในการเรียนมากขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนที่เรียนในระบบนี้ก็มีมากกว่าเด็กที่เรียนในระบบปกติ เพราะครูจะต้องติดตามนิเทศเด็กทุกคนอย่างทั่วถึงเป็นระบบ นักเรียนที่เรียนจึงมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความรับผิดชอบ สู้งาน แบ่งเวลาเป็นและสามารถประกอบอาชีพอิสระได้ซึ่งจะต่างกับนักเรียนในระบบปกติอย่างปัจจุบัน (มติชน. 2531 : 15)

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านระหว่างตัวทั้งสามด้านระหว่างนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางและต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน พบว่า นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง และต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ห้าว่า "นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง และต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านแตกต่างกัน" จากผลการวิจัยดังกล่าวอาจเป็นเพราะการแยกเด็กออกเป็นสองกลุ่ม คือฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง และต่ำนั้น ทางผู้วิจัยได้ถือเกณฑ์รายได้ประจำเดือนของผู้ปกครองตามรายงานภาวะเศรษฐกิจของสำนักงานสถิติแห่งชาติเป็น

เกณฑ์ในการแบ่ง แต่เกณฑ์ดังกล่าวอาจจะไม่ได้แบ่งเด็กออกเป็นสองกลุ่มที่แตกต่างกันอย่างแท้จริง ทั้งนี้เนื่องจากเด็กที่เรียนในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนนั้นโดยส่วนใหญ่แล้ว ทัศนคติของผู้ปกครองต่อการส่งบุตรหลานให้ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและภูมิหลังครอบครัวคล้ายกัน เช่น ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าการเรียนต่อของเด็กในระดับมัธยมศึกษาไม่ได้มีส่วนช่วยพัฒนาสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ส่วนภูมิหลังของครอบครัวก็มาจากครอบครัวที่ยากจนและแต่ละครอบครัวยังต้องการแรงงานเด็กอยู่

6. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่หกที่ว่า "นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน" โดยนักเรียนหญิงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนชาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมศักดิ์ สุทรสุข (2515 : 84 - 90) ที่พบว่า นักเรียนหญิงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนชาย นอกจากนี้แมคเคลแลนด์ ยังพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเรื่องแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของทั้งสองเพศ ส่วน ไวสส์ (Voss, 1982 : 5057A) พบว่าคนงานชายและหญิงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมธี โพธิ์พันธ์ (2523 : 75) พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน

7. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่เจ็ดที่ว่า "นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน" และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กุญฑลีย์ ศรีสุทธิสอาด (2517 :

140) ที่ศึกษาพบว่านักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนเมธี โทธิพัฒน์ (2523 : 75) ก็พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกันมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

8. ผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางและต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน พบว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางและต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางทางสถิติ ซึ่ง ไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่แปดที่ว่า "นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางและต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน" จากผลการวิจัยดังกล่าวอาจเกิดจากเหตุผลที่ว่านักเรียนทั้งสองกลุ่ม คือกลุ่มฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางและต่ำที่เข้ามาศึกษานั้นรายได้ของครอบครัวไม่แตกต่างกันมากจึงทำให้สภาพสิ่งแวดล้อมคล้ายกัน นอกจากนี้ พยัคฆ์ เมตตา (1969 : 1 - 122) ก็ได้ศึกษา พบว่า ฐานะทางสังคมเศรษฐกิจและรายได้ของบิดามารดาไม่ทำให้ระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดการศึกษา

1. การรณรงค์ให้เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรมสามัญศึกษา หากใช้รูปแบบการจัดการเรียนแบบกึ่งระบบโรงเรียนแล้ว จะสามารถเพิ่มจำนวนนักเรียนได้
2. สภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของเด็กที่เรียนทั้งสองระบบ ไม่แตกต่างกันและยังพบว่านักเรียนที่เรียนในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าเด็กที่เรียนในระบบปกติ.

2. การจัดการศึกษาแบบในระบบโรงเรียนและกึ่งระบบโรงเรียนเท่าที่ผู้วิจัยได้ไปพบจริงในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างนี้พบว่า โครงสร้างในการจัดยังไม่แตกต่างกันอย่างแท้จริง กล่าวคือ โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้วิธีให้เด็กเรียนอยู่ที่บ้านโดยมอบหมายงานให้ในลักษณะบทเรียนสำเร็จรูปแล้วครูไปนิเทศ เพราะโรงเรียนต้องพบกับอุปสรรคในเรื่องอัตราค่าจ้างครู แต่โรงเรียนส่วนใหญ่จะใช้วิธีให้เด็กที่เรียนในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมาอยู่ร่วมกันในหอพักฝึกงานร่วมกัน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในผลการวิจัยจะไม่พบความแตกต่างในสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับเพื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในระบบนี้ และจากคะแนนเฉลี่ยยังพบว่าเด็กในกลุ่มนี้มีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับเพื่อนต่ำกว่ากลุ่มที่ศึกษาในระบบโรงเรียนทั่วไป ดังนั้นในการทาวิจัยครั้งต่อไปน่าจะมีการทดลองจัดการศึกษาทั้งสองแบบให้แตกต่างกันอย่างแท้จริง กล่าวคือในการวิจัยครั้งต่อไปควรจัดครูจำลองขึ้นในโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งแล้วจัดการศึกษาให้แตกต่างกันอย่างแท้จริงทั้งสองระบบ ซึ่งน่าจะเป็นการวิจัยแบบทดลองที่น่าสนใจไม่น้อยทีเดียว

3. การศึกษาครั้งนี้ศึกษาตัวแปรไม่มาก น่าจะศึกษาตัวแปรต่าง ๆ เพิ่มเติม เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรู้สึกของครูที่สอนเด็กทั้งสองระบบ สาเหตุที่แท้จริงที่เด็กกึ่งระบบไม่ได้เรียน หัตถ์คดีของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสว่าง. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีเดชา, 2524.
- เกษม บุญอ่อน และคนอื่น ๆ. ปัจจัยบางประการที่ทำให้เด็กไม่เข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดยโสธร. ยโสธร : สามัญศึกษาจังหวัด, 2522.
- ✓ คมเพชร จิตรศุภกุล. การศึกษาเปรียบเทียบของคํ่าประกอบทางเศรษฐกิจ การปรับตัวและกิจกรรมในวิทยาลัยของนักศึกษาชั้น ป.กศ. ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2514 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำของวิทยาลัยครู. ปรินุญานินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518. อัดสำเนา.
- ✓ จินตนา อินทรไทย. ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.
- ✓ วุฒิชัย อ่อนโลกสูง. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2522.
- ดวงมัลย์ เริกสำราญ. "ความสนใจของวัยรุ่นต่อปัญหาสุขภาพจิต," ใน สุขภาพจิตศึกษา. หน้า 97 - 116. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2520.
- ✓ คารง สิริเจริญ. การทดลองเปรียบเทียบความสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสนใจวิชาที่เรียนทัศนภาพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความแปรปรวนของอัตราการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนที่สอนโดยวิธีเรียนเพื่อรู้แจ้ง กับกลุ่มที่สอนโดยวิธีบรรยาย. ปรินุญานินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.
- เคลินิวส์. 28 สิงหาคม 2531. หน้า 6.
- ทิพวรรณ จันทรพิบูลย์. ปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510. อัดสำเนา.

ไทยรัฐ. วันที่ 30 พฤษภาคม 2531. หน้า 9.

_____. วันที่ 1 มิถุนายน 2531. หน้า 9.

- ✓ ธีรศักดิ์ ศรีพรวิสิฐ. การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ การปรับตัว และกิจกรรมในวิทยาลัยของนักศึกษาชั้น ป.กศ. ปีที่ 2 ปีการศึกษา 2514 ที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงและต่ำของวิทยาลัยครูในภาคใต้. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2515. อัดสำเนา.
- ✓ นิภา นิธยาชน. การปรับตัวและบุคลิกภาพจิตวิทยาเพื่อการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สารศึกษาการพิมพ์, 2520.
- นิภา พงศ์วิรัตน์. การศึกษาปัญหาทางสังคมของเด็กวัยรุ่นตอนต้นในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษาในภาคกลาง. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.
- บุษยาม ศรีสะอาด. รูปแบบของผลการเรียนในโรงเรียน. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.
- ✓ ประสาธ บัณฑังกูร. ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในวิชาวิทยาศาสตร์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ และการคิดแบบอเนกนัย. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2516. อัดสำเนา.
- ✓ ประสาธ อิศรปรีดา. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : กราฟิควอร์ค, 2522.
- ปราชญาลปณ์ กัทเณตร. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล ความทรงจำ และการปรับตัว. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2515. อัดสำเนา.
- ผ่องพรรณ บัณฑรานนท์. ความต้องการความช่วยเหลือของนักศึกษาวิทยาลัยครูมหาสารคาม ปีการศึกษา 2510 ที่หวังจะได้รับจากบริการแนะแนวของวิทยาลัยครู. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2511. อัดสำเนา.

- ✓ พรณี ชูชัย เจนจิต. "ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรม," ใน จิตวิทยาพื้นฐานเพื่อการแนะแนว. หน้า 2 - 30. กรุงเทพฯ : สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย, 2523.
- ✓ พวงสร้อย วรกุล. การศึกษาเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครและจังหวัดสงขลา. ปรินทิพพาน์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.
- ✓ ไพบูลย์ อินทริวิชา. การศึกษาถึงความต้องการและปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนโรงเรียนมัธยมสาธิตแบบประสม วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ปีการศึกษา 2510. ปรินทิพพาน์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2511. อัดสำเนา.
- มติชน. วันพุธวัน 2 มีนาคม 2531. หน้า 15.
- รัตนา ยัญทิพย์. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู พฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคลและการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินทิพพาน์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.
- ลาวัญย์ ส่งสกุล. การสำรวจสาเหตุที่ทำให้เด็กวัยรุ่นไม่มีความสุข. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2500. อัดสำเนา.
- สมบัติ ไชยสิทธิ์ธรรม. การสำรวจปัญหาของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร. ม.ป.ท., 2507. อัดสำเนา.
- สมศักดิ์ บรรเทิงสุข. การสำรวจปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้น ม.ศ. 1 ปีการศึกษา 2509 ในโรงเรียนมัธยมสาธิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา. ปรินทิพพาน์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2511. อัดสำเนา.
- สมศักดิ์ สุนทรสุข. การศึกษาผลการสอนแบบสืบสวนสอบสวนที่มีต่อความคิดแบบสืบสวนสอบสวนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์. ปรินทิพพาน์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2515. อัดสำเนา.

✓ สัจด์ อูทรานันท์. สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และสภาวะเกี่ยวกับตัวเด็กบางประการที่ทำให้
เด็กไม่เข้าเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษาภาคบังคับ จังหวัด
เชียงใหม่ ประจำปี 2531. ปริทัศน์พิมพ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการ
ศึกษา ประสานมิตร, 2511. อัดสำเนา.

✓ สกิติแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคม. กรุงเทพฯ :
สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2520.

สามัญศึกษา, กรม. แนวทางการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตชนบทยากจน 38 จังหวัด. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา,
2530.

_____. โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพฯ :
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2531.

_____. โครงการกึ่งระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา,
2531.

✓ สาโรช บัวศรี. การศึกษาเพื่อการทำงานและอาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ :
วัฒนาพานิช, 2518.

✓ อาคม สรสุชาติ. "สุขภาพจิตของประชาชนในปัจจุบัน," ใน การประชาสงเคราะห์.
หน้า 64. กรุงเทพฯ : กรมประชาสงเคราะห์, 2518.

Atkinson, John W. Motive in Fantasy, Action and Society.
New Delhi : Affiliated East - West Press, PVT, Ltd., 1966.

Bernard, Harold W. Mental Health for Classroom. New York : McGraw-
Hill Book Company, 1960.

Crandall, Vaughn J. "Achievement," Child Psychology. The Sixty Second
Yearbook of the National Society for the Study of Education.
Part I., Chicago : University of Chicago Press, 1963.

Dinkmeyer, Don C. Child Development the Emerging Self. N.J. :
Printice - Hall, Inc., 1965.

Evans, Ellis D. "The Effect of Achievement Motivation and Ability
Upon Discovery Learning and Accompanying Incidental Learning
Upon Two Condition of Incentive Set," The Journal of
Educational Research. 60 : 195 - 199 ; January, 1967.

- Fox, Robert B. "The Relationship of Achievement Motive to sex, achievement intelligence, social - economic Status and Level of educational aspiration for an eight grade group," Dissertation Abstract International. 30(4) : 1330 - 1332A; October, 1969.
- Frust, Edward J. "Validity of Some Objective Scales of Motivation for Predicting Academic Achievement," Educational and Psychological Measurement. 36(4) : 927 - 933 ; Winter, 1966.
- Garrison, Karl C., Albert J. Kingston and Arthur S. McDonald. Educational Psychology. Vakils Feffer and Simons Private Ltd., 1964.
- Guilford, J.P. Personality. New York : McGraw - Hill, 1959.
- Hamacheck, Don E. and Mori Takako. "Need Structure Personal Adjustment and Academic Self Concept and Beginning Educational Students," Journal of Educational Research. 58 : 158 - 162; December, 1964.
- Herman, Herbert J.M. "A Questionnaire Measure of Achievement Motivation," Journal of Applied Psychology. 54 : 353 - 363; August, 1966.
- Hildreth, Gertrude H. Introduction to the Gifted. New York : McGraw-Hill Book Co., 1966.
- Kaplan, Louis, Mental Health and Human Relation in Education. New York : Harper and Brothers, 1959.
- Lindgren, Henry C. Educational Psychology in Classroom. 3rd ed. New York : John Wiley & Sons, Inc., 1967.
- McChelland, David C., "The Achievement Motive," in Motivation and Productivity. by Sual W. Geller,man, P.B. Taraporevala Sons & Co., Private Ltd., Bombay, 1967. 146
- McChelland, David and others. The Achievement Motive. New York : Appleton - Century Groffs, Inc., 1953.
- McDavid, John W. and H. Harari. Social Psychology : Individuals Grous, Societies. New York : Harper & Row, 1969.
- Mehta, Prayag. The Achievement Motive in High School Boys, National Council of Educational Research and Training. 1969.
- Mouly, George J. Psychology for Effective Teaching. New York : Holt Rinchart and Winstons, 1965.

- Murray, Edward J. Motivation and Emotion. New Jersey : Prentice Hall, Inc., Englewood Cliffs, 1964.
- Nutt, Monna La Velle. "Analysis of Student and Teacher Recordings of Adolescent Problems," Dissertation Abstracts International. 33 : 650-A; August, 1972.
- Oberteuffer, Delbert. School Mental Education. New York : Harper and Brothers, 1954.
- Radle, Fritz. Mental Hygiene in Teaching. New York : Harcourt Brance and Company, 1951.
- Robinfeld, William A. "An Appraisal of Guidance Service of The Newark Secondary Schools Through a Follow - up Study of a Selected School Leavers," D.Ed.Dissertation. New York : University, Volume 21, 5 November, 1960.
- Ryan, Carson W. Mental Health through Education. New York : Commonwealth Fund, 1958.
- Sanderson, Harbert. Basic Concepts in Vocatioanl Guidance. New York : McGraw-Hill Book Company, 1954.
- Shell, Leon Gene. "Achievement Motivation in Elementary School Children," Dissertation Abstracts. 29(8) : 2409A; February, 1967.
- Shertzaers, Burce and Herman J. Peter. Guidance : Techniques For Individual Appraisal and Development. New York : The Macmillan Company, 1965.
- Strang, Ruth M. Group work in Education. New York : Harper & Brothers, 1958.
- Voss, Rodney Robert. "The Effect of Participation in New Games Workships on compentive A - Trair and Achievement Motiration of Adutls," Dissertation Abnstracts International. 42(2) : 5057 - A; June, 1982.
- Weiner, Bernard. "Attribution Theory Achievement Motivation and The Education Process," Review of Educaational Research. 42 : 215; Spring, 1972.

ภาคผนวก

แบบสอบถามชุดที่ 1

คำชี้แจงในการทำแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้คือ

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนต่อไปนี้ให้ครบถ้วน

1. โรงเรียน.....จังหวัด.....
2. เพศ.....ชั้น.....
3. นักเรียนเรียนในระบบ
 - () กึ่งระบบโรงเรียน
 - () ในระบบโรงเรียนปกติ
4. รายได้ของครอบครัว
 - () 1,000 - 5,000 บาทต่อเดือน
 - () ต่ำกว่า 1,000 บาทต่อเดือน
 - () อื่น ๆ

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียน
 ซึ่งในคำถามแต่ละข้อเป็นการถามเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดหรือการกระทำบางอย่างของนักเรียน
 ในเรื่องการเรียนและเรื่องทั่ว ๆ ไป ดังนั้นคำตอบของนักเรียนจึงไม่มีถูกหรือผิด ข้อสำคัญก็คือ
 ขอให้นักเรียนตอบให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนให้มากที่สุด และคำตอบที่ได้จะไม่
 กระทบกระเทือนต่อผลการเรียนของนักเรียน

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง มาก	จริงครึ่ง เดียว	จริง น้อย	ไม่จริง เลย
1	เมื่อทำงานชิ้นหนึ่ง ๆ เสร็จแล้วข้าพเจ้า อยากทำงานที่มีลักษณะยากที่แฉะ ๆ
2	ข้าพเจ้าชอบวิชาที่มีการสอบ
3	ข้าพเจ้าขอตั้งความหวังไว้และพยายาม ทำให้ได้ความนั้น
4	ในการเรียนที่ ข้าพเจ้าชอบเปรียบ เทียบผลการเรียนกับบุคคลที่มีความ สามารถเท่ากันหรือน้อยกว่า
5	ข้าพเจ้าเชื่อว่า "ความพยายาม อยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่ที่นั่น"
6	ข้าพเจ้าอยากเรียนต่อในสถาบันที่มี การสอนแข่งขันเข้าเรียน
7	เวลาที่ป่วยต้องลาโรงเรียนถ้าวันนั้น ครูให้งานหรือการบ้านที่พอทำได้ และมีเพื่อนบอกให้ทราบข้าพเจ้า มักจะทำงานหรือทำการบ้านนั้น ๆ

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง มาก	จริงครึ่ง เดียว	จริง น้อย	ไม่จริง เลย
8	ข้าพเจ้าปรารถนาที่จะเรียนอย่าง ง่าย ๆ ซึ่งไม่ต้องใช้ความ พยายามมากนัก
9	เมื่อข้าพเจ้าได้รับความล้มเหลวใน การทำงานข้าพเจ้าจะทำงานนั้นต่อ ไม่ทอดทิ้ง
10	เมื่อครูให้การบ้านเพียงหนึ่งหรือ สองข้อข้าพเจ้ามักจะ เก็บไว้ทำที่หลัง
11	ข้าพเจ้าฝากอนาคตของตนเอง ไว้กับ ความสำเร็จในการทำงานและ การเรียน
12	วันที่มีอากาศร้อนหรือหนาวมาก ๆ วันนั้นข้าพเจ้าถือว่าไม่เป็นอุปสรรค ต่อการทำงานเลย
13	ข้าพเจ้าชอบทำสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นความคิด ริเริ่มของตนเอง
14	ในการทำงานหรือทำการบ้านข้าพเจ้า มักจะทำเสร็จเพียงเพื่อให้ได้ทันส่ง เท่านั้น
15	ข้าพเจ้ากลัวความล้มเหลวแต่เมื่อพบ เข้าจริง ๆ ก็ทนได้

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง มาก	จริงครึ่ง เดียว	จริง น้อย	ไม่จริง เลย
16	เมื่อได้ทำงานที่ยากและน่าเบื่อหน่าย จิตใจของข้าพเจ้ามักจะจดจ่ออยู่กับ งานนั้นจนกว่าจะเสร็จ
17	ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือเบาสมองมากกว่า หนังสือที่เป็นความรู้
18	ในการเรียนในชั่วโมงใดที่มีการคาบแฉะ หรือมีเนื้อหายาก ข้าพเจ้าอยากให้ หมดเวลาเร็ว ๆ
19	ข้าพเจ้ามีความพยายามมากขึ้นเมื่อ รู้สึกว่ามีความรู้ดีไปกว่าเพื่อน
20	ในการเรียนวิชาใด ๆ ก็ตามข้าพเจ้า จะชอบมากถ้าหากว่าครูไม่มี การถามเลย
21	เนื้อหาใดที่คุ้นแล้วไม่เข้าใจ ข้าพเจ้า มักจะปลอบใจตัวเอง ว่าครูไม่ออก ข้อสอบแน่ ๆ
22	เมื่อเล่นกีฬาข้าพเจ้าจะปรับปรุง ตนเองให้เก่งขึ้นเรื่อย ๆ
23	การแก้ปัญหาด้วยตนเองนั้นข้าพเจ้า ถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง มาก	จริงครึ่ง เดียว	จริง น้อย	ไม่จริง เลย
24	เมื่ออ่านคำพยากรณ์โชคชะตาจากหนังสือพิมพ์ทำนายว่า "วันนี้ถ้าทำสิ่งใดก็จะพบแต่ความล้มเหลว" ข้าพเจ้ามักจะ ไม่ เชื่อคำทำนาย
25	เมื่อได้เริ่มต้นทำสิ่งใด ๆ ก็ตาม ข้าพเจ้า ไม่ค่อยแน่ใจว่าจะพบความสำเร็จในขั้นสุดท้าย
26	ในการสอบแต่ละครั้งข้าพเจ้ามีจุดมุ่งหมายเพื่อไม่ให้สอบตก
27	ในการประชุมเมื่อมีข้อสงสัยหรือข้อคิดเห็นที่แตกต่างออกไป ข้าพเจ้ามักจะ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น
28	ข้าพเจ้า ไม่ปรารถนารางวัลหรือชื่อเสียงมากกว่าความสำเร็จของข้าพเจ้า
29	เมื่อถึงวันกำหนดส่งงานข้าพเจ้ามักส่งตามกำหนดเสมอ
30	ข้าพเจ้า ได้วางเป้าหมายอาชีพในอนาคตไว้แล้ว และจะทำให้ได้

ข้อ	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง มาก	จริงครึ่ง เดียว	จริง น้อย	ไม่จริง เลย
31	ข้าพเจ้าสามารถควบคุมตนเองได้ เพื่อความสำเร็จในวันข้างหน้า
32	ข้าพเจ้าไม่นิยมการต่อสู้เพื่อที่จะ หลีกเลี่ยงความล้มเหลว
33	ตามปกติแล้วในการเรียนหรือการทำงาน เวลาที่ต้องทุ่มเทอย่างหนักสำหรับ ข้าพเจ้าแล้วมักจะเป็นช่วงที่ใกล้สอบ หรือใกล้ส่งงาน
34	ถ้าโรงเรียนจัดโปรแกรมการเรียนให้ เลือก นักเรียนจะเลือกโปรแกรมนั้นๆ เพราะเลือกตามผู้ปกครองหรือตาม เพื่อน
35	ข้าพเจ้าจะทำงานได้ดีถ้างานนั้นมี เพื่อนคอยช่วยเหลือ
36	จะสังเกตเห็นว่านิสัยและการแสดง ออกของข้าพเจ้ามักจะเปลี่ยนไป ตามเพื่อนและสมัยนิยม
37	ข้าพเจ้าชอบครูที่มีการสอนแบบให้ สรุปเนื้อหาเอง

แบบสอบถามชุดที่ 2

คำชี้แจงในการทำงานแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อบรรยากาศการเรียนการสอน ครูและเพื่อน ผลที่ได้จากการตอบคำถามของนักเรียนนี้ จะนำไปศึกษาค้นคว้าเพื่อประโยชน์ต่อโรงเรียนต่อนักเรียนเอง ตลอดจนนักเรียนรุ่นต่อ ๆ ไปอีกด้วย แบบสอบถามนี้ไม่มีข้อถูกหรือผิด พยายามตอบให้ตรงกับความรู้สึกหรือความเป็นจริงมากที่สุด แบบสอบถามนี้จำนวน 75 ข้อ ให้นักเรียนอ่านแต่ละข้อความและทำเครื่องหมาย / ลงในช่องใดช่องหนึ่งเท่านั้น

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่าง	ใช่	ไม่ใช่
(0) ข้าพเจ้ามักจะคิดเชื้อหวัดจากบุคคลอื่นได้ง่าย	/	
(00) เพื่อน ๆ ชอบเลือกให้ข้าพเจ้าร่วมกลุ่มทำงานด้วย		/

ข้อ (0) หมายความว่าเมื่อนักเรียนได้พูดคุยหรือพบปะกับบุคคลอื่น นักเรียนมักจะคิดเชื้อหวัดจากบุคคลเหล่านั้นได้ง่าย ๆ หรือบ่อย ๆ

ข้อ (00) หมายความว่าส่วนใหญ่เพื่อน ๆ มักชอบชวนตัวนักเรียนเข้าร่วมกลุ่มทำงานด้วย

ต่อไปนี้เป็นแบบสอบถามจริง ขอให้นักเรียนอ่านอย่างระมัดระวัง แล้วตอบให้ตรงกับ
ความจริงมากที่สุด คำว่า "ข้าพเจ้า" หมายถึงตัวของนักเรียนเอง

ข้อ	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1	ข้าพเจ้ารู้สึกไม่สบายใจที่ต้อง ไปพูดหน้าชั้นเรียน
2	บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้าใจลอยในขณะที่ เรียนหนังสือ
3	ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นเรื่องหนักใจมากที่ต้อง ไปแสดงกิจกรรม บางอย่าง เช่น การสาธิตหน้าชั้นเรียน
4	ถ้าครูให้เขียนกระดาษคำ ข้าพเจ้ารู้สึกมือสั่นกว่าปกติ
5	ถ้าครูใช้ให้เป็นคนบอกให้เพื่อจัดงาน ข้าพเจ้าจะสีกใจเต็มแรง
6	เมื่อลุกขึ้นตอบคำถามของครูในห้องเรียน ข้าพเจ้ามักจะรู้สึก ใจเต็มแรง
7	บางครั้งข้าพเจ้านึกถึงการเรียนแล้วรู้สึกสลดใจ และท้อแท้ใจ
8	ข้าพเจ้ากังวลใจมากถ้าต้องปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่ม
9	บางครั้งในการเรียนภาคปฏิบัติบางอย่างที่ข้าพเจ้าปฏิบัติไม่ได้ ข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัดใจจนอยากตะโกนออกมาดัง ๆ
10	ข้าพเจ้ารู้สึกกังวลใจว่าจะ ได้คะแนนในบางวิชาต่ำกว่า เพื่อนบางคน
11	ข้าพเจ้ามักจะหลีกเลี่ยงการพูดหน้าชั้น
12	ยิ่งใกล้วันสอบข้าพเจ้ายิ่งรู้สึกไม่สบายใจและวิตกกังวลมาก
13	เมื่ออาจารย์ถามคำถามในห้องเรียนถึงข้าพเจ้าจะตอบได้ แต่ก็ไม่กล้าตอบ
14	ข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัดใจที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน เช่น ต้องตัดผมสั้น

ข้อ	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
15	ข้าพเจ้านั่งกังวลใจที่เข้าใจบทเรียนช้า เรียนไม่ทันเพื่อน
16	ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าควรดูหนังสือแต่เนิ่น ๆ แต่ข้าพเจ้ามักจะละเลย เก็บไว้ดูตอนใกล้สอบ
17	เมื่อครูมอบหมายงานให้ทำ แต่ถ้าครูไม่อยู่ในห้อง ข้าพเจ้ามักคุย หรือเล่นกับเพื่อน
18	เมื่อได้รับการมอบหมายให้เตรียมอุปกรณ์บางอย่างมา ข้าพเจ้า มักไม่ได้นำมา
19	เมื่อครูให้ทำงานเป็นกลุ่มข้าพเจ้ามักจะปล่อยให้ผู้ร่วมงาน คนอื่น ๆ ทำ
20	ข้าพเจ้าคิดว่าโรงเรียนให้เรียนวิชาต่าง ๆ มากเกินไป จนไม่มีเวลาพักผ่อน
21	ข้าพเจ้าคิดว่ามีจำนวนวิชาที่เรียนมากเกินไป
22	ข้าพเจ้าเกิดความเบื่อหน่ายต่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ที่ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน
23	ข้าพเจ้ารู้สึกเอือมระอาต่อสภาพในห้องเรียนที่ไม่มีความเป็นระเบียบ
24	ก่อนประกาศผลการสอบข้าพเจ้ามักฝันว่าสอบตกหรือสอบได้ที่ไม่ดี
25	ข้าพเจ้ารู้สึกราคาถูจนอยากจะตะโกนเมื่อมีเสียงคุยในเวลาเรียน ทำให้เรียนไม่รู้เรื่อง
26	ข้าพเจ้ารู้สึกไม่สบายใจ เมื่อครูมาเยี่ยมบ้านโดยมิได้คาดหมาย
27	บ่อยครั้งที่ครูพูดจู้จี้จุกจิกในชั้นข้าพเจ้าเกิดความจำเป็นจนน่าเบื่อหน่าย ในขณะที่ข้าพเจ้าทำงาน
28	ข้าพเจ้ารู้สึกอับอายเมื่อถูกครูตำหนิ หรือลงโทษเมื่ออยู่ ต่อหน้าเพื่อน ๆ

ข้อ	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
29	ข้าพเจ้าจะแสดงท่าทีไม่สนใจในบทเรียนเมื่อครูสอนเลยเวลา
30	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณครูเป็นคนถือตัว ไม่ยอมเป็นกันเองกับนักเรียน
31	ข้าพเจ้ารู้สึกเจ็บช้ำน้ำใจ เมื่อครูกล่าวหาว่าข้าพเจ้าไม่ ในวิชาที่ข้าพเจ้าเรียนอ่อน
32	การได้พูดคุยหรือเล่า เรื่องให้อาจารย์ผู้ที่ปรึกษาฟัง ไม่ได้ทำให้ ข้าพเจ้าสบายใจขึ้น
33	เมื่อข้าพเจ้าประสบปัญหาต่าง ๆ ข้าพเจ้าคิดว่าไม่มีใครช่วย ข้าพเจ้าได้
34	ข้าพเจ้ารู้สึกหงุดหงิดเมื่อทราบว่าหมดชั่วโมงเรียนแล้ว แต่ครูยังสอนต่อไป
35	ขณะที่การบ้านถ้ามีครูมายืนดูข้าพเจ้าจะรู้สึกประหม่าใจหรือไม่ค่อยดี
36	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคิด ไม่ค่อยออกถ้ามีครูมายืน เวลาทำข้อสอบ
37	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าครูบางคนจงใจที่จะแกล้งข้าพเจ้า
38	ข้าพเจ้ามักหลีกเลี่ยงการพบปะกับครู
39	ข้าพเจ้ากลัวใจเพราะครูชอบคุยว่า และลงโทษข้าพเจ้ารุนแรง
40	ข้าพเจ้า ไม่สบายใจเพราะครูชอบย้ำถึงข้อบกพร่องของข้าพเจ้า
41	ข้าพเจ้า เกิดความตึงเครียดเนื่องจากครูเข้มงวดเกินไป
42	ข้าพเจ้าคิดว่าครูสอนไม่ดี ไม่ตั้งใจสอน
43	ข้าพเจ้า ไม่ต้องการให้ครูมาคอยให้กำลังใจ เวลาที่ข้าพเจ้า ประสบความล้มเหลว
44	เมื่อข้าพเจ้า ไม่ชอบครูคนใด ข้าพเจ้าจะไม่เอาใจใส่วิชานั้น
45	ข้าพเจ้าคิดว่าครูส่วนใหญ่ใช้อารมณ์ตัดสินใจเรื่องราวต่าง ๆ โดยขาดเหตุผล

ข้อ	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
46	ข้าพเจ้ารู้สึกท้อแท้ใจเมื่อครูไม่สนใจข้าพเจ้าเมื่อข้าพเจ้าเรียน ไม่ทันหรือไม่เข้าใจ
47	ข้าพเจ้าไม่พอใจที่ครูเอาอกเอาใจนักเรียนที่เรียนดีจนเกินไป
48	เมื่อครูว่ากล่าวตักเตือนข้าพเจ้าเมื่อทำผิด ข้าพเจ้าจะเก็บมาคิด เป็นเวลานาน
49	ถึงแม้ว่าครูจะพูดลงในเวลาสอนจนเพื่อน ๆ หัวเราะชอบใจ แต่ข้าพเจ้ารู้สึกเฉย ๆ
50	เมื่อได้พบปะหรือสนทนากับครูข้าพเจ้าต้องพูดเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้า ที่เกินความจริง หรือเกินความสามารถไว้ก่อน เพื่อที่ครูจะได้ไม่ ดูถูกข้าพเจ้า
51	ข้าพเจ้าจะโกรธเพื่อน ๆ เมื่อเขาพูดถึงบมด้อยของข้าพเจ้า
52	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองขาดเพื่อน
53	ข้าพเจ้ารู้สึกอายในการกระทำบางอย่างเมื่อเพื่อน ๆ ทำได้แต่ แต่ข้าพเจ้าทำไม่ได้
54	ข้าพเจ้าคิดว่าเป็นการยากที่จะต้องติดต่อกับเพศตรงกันข้าม
55	ถ้าในวงสนทนา ไม่สนุกข้าพเจ้าจะเป็นผู้นำให้วงสนทนาครึ้นเครง
56	ข้าพเจ้ารู้สึกขาดเพื่อน หรือบุคคลใกล้ชิดที่จะปรึกษาช่วย
57	เพื่อนร่วมโรงเรียนคิดว่าข้าพเจ้าเป็นเพื่อนที่ดีต่อพวกเขา
58	ข้าพเจ้ารู้สึกมีความลำบากใจในการสนทใกล้ชิดกับเพื่อนต่างเพศ
59	เมื่อเพื่อน ๆ พูดจาหยอกล้อหรือพูดถึงบมด้อยข้าพเจ้าจะ โกรธทันที
60	ข้าพเจ้า ไม่อยากเข้าสังคมกับเพื่อน เพราะรู้สึกมีบมด้อยทาง การเงิน

ข้อ	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
61	ข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัดใจในการทำตัวให้มีรสนิยมเหมือนกับเพื่อน
62	ข้าพเจ้าไม่เคยมีความประทับใจในตัวเพื่อน
63	เพื่อนร่วมงานเห็นว่าข้าพเจ้าไม่มีความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม
64	เมื่อมีกิจกรรมต้องใช้คนจำนวนมาก ๆ ข้าพเจ้าจะพยายามไม่ไปเกี่ยวข้อง
65	เพื่อนร่วมงานมักไม่สนใจผลงานของข้าพเจ้า
66	ข้าพเจ้าคิดว่าไม่มีเพื่อนที่แท้จริงเลย
67	ข้าพเจ้าจะโกรธและน้อยใจถ้าเพื่อนทำอะไรแล้วไม่ชวนข้าพเจ้า
68	ข้าพเจ้าคิดว่าตนเองไม่เป็นที่สนใจของเพื่อนต่างเพศ
69	ข้าพเจ้ามักจะแย่งคนอื่นพูด ขณะที่เขายังพูดไม่ทันจบ
70	ข้าพเจ้าไม่ยอมแพ้ใคร เมื่อมีการแข่งขัน
71	ถ้าข้าพเจ้าไม่ชอบเพื่อนคนใด ข้าพเจ้าจะพูดค่อนข้างหรือประชดประชัน
72	เมื่อข้าพเจ้ารู้สึกโกรธแค้นใคร แต่ยังไม่ทำอะไรตอบโต้ไม่ได้ ข้าพเจ้าเคยกล่าวคำอาฆาตให้เขาได้ยิน
73	ในเวลาปรึกษาหารือกันในกลุ่ม ข้าพเจ้ารู้สึกไม่พอใจอย่างมากเมื่อคนอื่นมีความขัดแย้งกับข้าพเจ้า
74	ข้าพเจ้าจะตกท่ายเพศตรงข้ามหรือเป็นฝ่ายเริ่มต้นการสนทนากับเพื่อนนักเรียน
75	เพื่อน ๆ ชอบเลือกให้ข้าพเจ้าร่วมกลุ่มทำงานด้วย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายภูษงค์ ชื่อสกุล เลาศิริวงศ์

เกิด วันที่ 25 เดือนพฤษภาคม พุทธศักราช 2502

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 2 ระดับ 5

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนหนองก๊กพิทยาคม

ช่วยราชการสำนักงานเลขาธิการ กรมสามัญศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2517

มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนางรอง

พ.ศ. 2519

มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน

พ.ศ. 2522

ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิทยาลัยครูบุรีรัมย์

พ.ศ. 2529

ครุศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยครูบุรีรัมย์

พ.ศ. 2534

การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ศึกษาในระบบโรงเรียนและกึ่งระบบโรงเรียน
เขตการศึกษา 11

บทคัดย่อ
ของ
ภุชงค์ เถาะเสีววงศ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ
มีนาคม 2535

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ศึกษาในระบบโรงเรียนและกึ่งระบบโรงเรียน เขตการศึกษา 11 ซึ่งการเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวนั้นศึกษาสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับการเรียนการสอน เพื่อน และครู

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาที่เปิดสอนในระบบโรงเรียนและกึ่งระบบโรงเรียน เขตการศึกษา 11 ปีการศึกษา 2531 จำนวนทั้งสิ้น 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามวัดสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวด้านต่าง ๆ และแบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ t-test ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. นักเรียนที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนและในระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัว โดยส่วนรวมทั้งสามด้านไม่แตกต่างกัน
2. นักเรียนหญิง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง และต่ำที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน และในระบบโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, .01, .05, .05 และ .01 ตามลำดับ ยกเว้นนักเรียนชายที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียน และในระบบโรงเรียนเท่านั้นที่พบว่า มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไม่แตกต่างกัน
3. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัว โดยส่วนรวมทั้งสามด้านไม่แตกต่างกัน
4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านไม่แตกต่างกัน
5. นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง และต่ำ ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวทั้งสามด้านไม่แตกต่างกัน
6. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง และต่ำ ที่ศึกษาในระบบการศึกษาแบบกึ่งระบบโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไม่แตกต่างกัน

A COMPARATIVE STUDY OF ADJUSTMENT PROBLEMS AND ACHIEVEMENT MOTIVATION
OF STUDENTS IN CONVENTIONAL AND SEMICONVENTIONAL SECONDARY
EDUCATION IN REGION XI

AN ABSTRACT

BY

PUCHONG LAOHASIRIWONG

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Developmental Psychology
at Srinakharinwirot University

March 1992

The purposes of this study were to compare the adjustment problems and achievement motivation of students in conventional and semiconventional secondary education in region XI, in the areas of the learning situation adjustment, friend and teacher.

Two hundred students were randomly selected from Schools in conventional and semiconventional secondary education Mathayomsuksa I - II, in region XI, in the academic year of 1988 were randomly selected for the investigation. The instruments used for collecting the data were adjustment problems situation inventories and achievement motivation inventories. The statistical procedures used t-test for analyzing the data. The results of this study were the following :

1. The student in conventional and semiconventional secondary education had no significantly different in their general adjustment problems.

2. Girl students, mathayomsuksa I students, mathayomsuksa II students and the students of different economic status in conventional and semiconventional secondary education showed significantly different in achievement motivation at .01, .01 .05, .05 and .01 level, but it did not find in boy students.

3. Boy and girl students in semiconventional secondary education had no significantly different in their general adjustment problems.

4. Mathayomsuksa I students and mathayomsuksa II students in semiconventional secondary education had no significantly different in their general adjustment problems.

5. The students of different economic status in semiconventional Secondary education had no significantly different in their general adjustment problems.

6. Boy and girl students in semiconventional secondary education showed significantly different in achievement motivation at .01 level.

7. Mathayomsuksa I students and mathayomsuksa II students in semiconventional secondary education showed significantly different in achievement motivation at .05 level.

8. The students of different economic status in semiconventional secondary education had no significantly different in achievement motivation.